RIIHIMÄKI
Kotikaupunki

YLEISKAAVA 2035
SELOSTUS

Riihimäen kaupunki

Tekniikan ja ympäristön toimiala | Kaavoitusyksikkö
PL 125 (Eteläinen Asemakatu 4), 11101 Riihimäki
p. 019 758 4000

KV 29.5.2017 § 65

ALKUSANAT

Riihimäen kaupungin ja Hämeen ELY-keskuksen välisissä kaavoitusta koskevissa viranomaiskeskusteluissa kaupungin maankäytön kehittämistä ei pidetty enää riittävän suunnitelmallisena Riihimäen yleiskaavan 2010 pohjalta. Erityisesti uusien elinkeinoalueiden muodostaminen nousi esille ajan tasalla olevan yleiskaavan puutteen johdosta. Kaupungihallitus päätti 26.3.2012 yleiskaavan 2035 laatimisesta ja antoi tekniselle lautakunnalle tehtäväksi valmistella yleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma ja esitys yleiskaavatyön organisoinnista.

Yleiskaavaa alettiin laatia oikeusvaikutteisena, strategisena ja paikkatietopohjaisena yleiskaavana, jota tarkistetaan, päivitetään ja täydennetään valtuustokausittain. Strategisella ohjauksella haetaan enemmän tiettyä tavoitesuuntaa kuin täsmällisesti määriteltyä lopputulosta. Tavoitteena on hallita tiedon systemaattista keräämistä ja jalostaa se hyötykäyttöön.

Kaupunkirakennesuunnitelmaa laadittaessa korostui seutunäkökulma, kun kaupunkiseudun kunnat selvittivät yhdessä mahdollista kuntaliitosta. Valtiovarainministeriön kuntarakenneselvityksessä lähtökohtana oli vahva ja elinvoimainen peruskunta. Hausjärven ja Lopen kunnat päättivät syksyllä 2015 hylätä kuntaliitosesityksen. Riihimäen yleiskaavan 2035 rakennesuunnitelmasta päätettäessä lopputulos ei ollut vielä tiedossa.

Väestörakenteella ja väestökehityksellä on tärkeä rooli kunnallisessa suunnittelussa ja päätöksenteossa. Väestökehityksen, asuntomarkkinoiden, yritystoiminnan ja työmarkkinoiden taustalla vaikuttavat monimutkaiset taloudelliset ja demografiset prosessit, joiden ennustaminen on epävarmaa. Väestöennusteen 2014-2035 laatiminen konsulttityönä käynnistyi kesäkuussa 2014 ja lopulta kaupunginvaltuusto päätti 0,7 % väestön vuotuisesta kasvusta.

Yleiskaavatyön yhteydessä koettiin mielekkääksi käynnistää viheralueohjelman laatiminen yleiskaavan viheralueita käsittelevänä osana. Työ valmistui konsulttityönä kesällä 2015, mutta sen hyväksyminen kytkettiin yleiskaavan hyväksymisen yhteyteen.

Kaupunkirakenteen muutoksilla on kaupunkikuvaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön kohdistuvia vaikutuksia. On tärkeää arvottaa kaupunkikuvan ja kulttuuriympäristön kannalta herkkiä alueita ja arvioida muutosten näihin kohdistamia vaikutuksia. Täydennysrakentamisen suunnittelua varten on pohdittava, mitä ovat alueiden ominaispiirteet, onko niitä säilytettävä vai voidaanko niitä joiltakin osin muuttaa. Kaupunkikuva ja imago sekä liittyminen ympäröiviin alueisiin ovat tärkeitä kysymyksiä myös uusilla rakennettavilla alueilla. Rakennetun ympäristön ohjelmatyöhön ryhdyttiin näiden ja yleisemmin rakentamisen laatuun liittyvien kysymysten selvittämiseksi.

Hämeen maakuntavaltuusto päätti 23.11.2015 käynnistää maakuntakaavan kokonaisuudistuksen ja maakuntakaavan 2040 laatimisen. Luonnos on ollut nähtävillä helmi-maaliskuussa 2017 ja ehdotus valmistunee vuoden lopulla.

Yleiskaavoituksen eri vaiheissa kaupunginhallitus ja valtuusto ovat päätöksillään antaneet jatkosuunnitteluohjeita. Yleiskaavan valmistelun ohjausryhmään on nimetty kaupunginjohtaja Seppo Keskiruokanen, Sami Sulkko (1.11.2016 lähtien), tekninen johtaja Jouko Lehtonen, kaavoituspäällikkö Raija Niemi, kaupungingeodeetti Ari Vettenterä, elinkeinojohtaja Mika Herpiö, kaupunginlakimies Hannu Tuominen sekä kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen, teknisen lautakunnan ja ympäristölautakunnan edustajat Kalevi Pullinen, Kirsti Tolvanen, Marja Tarkkonen ja Antti Koskimäki ja sekä nuorisovaltuuston edustaja Minna Hallamaa.

Yleiskaavatyöryhmän jäseniksi on nimetty tekninen johtaja Jouko Lehtonen, kaavoituspäällikkö Raija Niemi, yleiskaava-arkkitehti Seppo Itkonen, yleiskaavasuunnittelija Niina Matkala (Paula Leppänen 1.4.2015-2.9.2016), katupäällikkö Maija Salonen, Toni Haapakoski (1.9.2014 lähtien), kaupungingeodeetti Ari Vettenterä, ympäristöjohtaja Elina Mäenpää, sivistystoimen johtaja Esa Santakallio, perusturvajohtaja Mirja Saarni sekä kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja Pasi Koistinen, Riihimäen Veden johtaja Jarmo Rämö ja asiantuntijajäsenenä elinkeinojohtaja Mika Herpiö

Yleiskaavan ovat laatineet kaavoitusyksikössä yleiskaava-arkkitehti Seppo Itkonen, yleiskaavasuunnittelija Niina Matkala ja kaavoitusinsinööri Paula Leppänen sekä kaavoitusavustaja Irmeli Hietamäki. Yleiskaavatiimiä ovat täydentäneet suunnittelija Aili Tuppurainen ja paikkatietoasiantuntija Werner Franzen. Paikkatietokoordinaattori Ari Matinlassi on osallistunut ohjausryhmän, työryhmän ja yleiskaavatiimin toimintaan 15.1.2014 lähtien. DI Irmeli Wahlgren on arvioinut yleiskaavan ilmastovaikutukset.

Riihimäellä 29.5.2017

Raija Niemi
kaavoituspäällikkö

TIIVISTELMÄ

Yleiskaavassa kuvataan Riihimäen yhdyskuntarakennetta kokonaisuutena. Yleiskaavaa laaditaan oikeusvaikutteisena, strategisena ja paikkatietopohjaisena yleiskaavana, jota tarkistetaan, päivitetään ja täydennetään valtuustokausittain. Yleiskaavatyön yhteydessä laadittiin viheralueohjelma yleiskaavan viheralueita käsittelevänä osana. Rakennetun ympäristön ohjelmatyö alkoi syksyllä 2015 ja jatkuu vielä seuraavan yleiskaavakauden 2017-2021 aikana. Maakuntakaavan kokonaisuudistus ja maakuntakaavan 2040 laatiminen on tullut vireille syksyllä 2015.

Väestönkasvu

Väestöennustetta on tarkistettu 0,7 %:n vuosittaisen väestönkasvun mukaiseksi. Ennusteen mukaan väestö olisi noin 34500 vuonna 2035.

Kaupunkikeskusta

Kaupunkirakenteen sisällä rakentamattomien kortteli-alueiden asuntorakentamisen kapasiteetti on noin 1300 asuntoa. Asemakaavoja muuttamalla voidaan saada 1500 uutta asuntoa. Keskustan täydennysrakentamisen alueet, etenkin lähellä rautatieasemaa, varataan keskustatyyppisiksi sekoittuneiksi palvelujen, työpaikkojen ja asumisen alueiksi.

Uudet asuinalueet

Väestöennusteen perusteella on arvioitu asuntojen tarpeeksi noin 2500 uutta asuntoa; asuntotyyppijakaumana asuinkerrostaloissa 32 %, rivitaloissa 27 % ja omakotitaloissa 41 %. Varuskunta – Kokko - Taipaleen alue nähdään yhdyskuntarakenteen ja palvelujen kannalta parhaana uutena asumisen alueena. Neuvottelut puolustusvoimien, Senaattikiinteistöjen ja Metsähallituksen kanssa ovat käynnistyneet.

Kalmun pientalovaltaisella osayleiskaava-alueella kaupungin maanomistus sijoittuu länsiosaan. Alueen infrastruktuuri liittyy nykyverkkoon alueen itäpäässä.

Elinkeinot

Uusia työpaikka-alueita on varattu elinkeinostrategian mukaisesti. Liikenteellisesti edullisilla paikoilla Riihimäen portin, Haapahuhdan ja Arolammin liittymän ympäristössä ja ratapihan itäpuolella työpaikka-alueita on esitetty laajasti.

Seudullisesti merkittävälle kaupan suuryksiköille varataan uusia alueita valtatien 3 Kormuntien/ Mattilantien liittymän läheisyyteen.

Liikenne

Kaavakarttaan on merkitty kaupungin raja-alueille ohjeellisen tielinjauksen ja tieliikenteen yhteystarvemerkinnät, joissa liikenteen ja maankäytön yhteensovittaminen tulisi ratkaista naapurikunnan kanssa yhteisillä osayleiskaavatasoisilla suunnitelmilla.

Uusina kokoojaväylinä on esitetty Kalmun eteläinen sisääntulotie ja Uudelle Karhintielle saakka ulottuva Oravankadun jatke.

Keskustaa kiertävän kehätien Kirjauksentie-Sakonkatu - Kulmalan puistokatu – Siltakatu - V.I. Oksasen katu - Uusi Karhintie – Kokonkatu - Kontiontie sisällä liikennesaneerauksen yhteydessä on tavoitteena rajoittaa tarpeetonta läpiajoa.

Kävelyn ja pyöräilyn pääverkko esitetään liiteaineistossa Hausjärven, Hyvinkään, Lopen ja Riihimäen turvallisen ja kestävän liikkumisen suunnitelman periaatteiden mukaisena.

Viherrakenne

Kesäkuussa 2015 valmistunut Riihimäen viheralueohjelma 2015-2035 toimii samalla yleiskaavan viher- ja virkistysalueita koskevana osana. Kaupunginhallitus on päättänyt, että viheralueohjelma hyväksytään lopullisesti vasta yleiskaavan hyväksymisen yhteydessä.

Vantaanjoen vartta kehitetään houkuttelevana ympäristöelementtinä mm. ulkoilureittien avulla. Ulkoilun ja retkeilyn ydinalueita on esitetty viisi eri puolille kaupunkia.

Kehittämissuunnitelmat ja osayleiskaavat

Osayleiskaavatasoisia maankäytön suunnitelmia esitetään laadittavaksi Riuttassa ja yhteistyössä naapurikuntien kanssa kehäväyläsuunnitelmia tarkistettaessa.

Maankäytön yleissuunnitelmia esitetään laadittavaksi keskustaan yhdessä asukkaiden ja yritysten kanssa. Keskeisinä teemoina ovat asemanseudun muutosalueet ja liikenne. Peltosaaren liikuntakeskus ja siihen liittyvät keskustatoiminnot sisältyvät viheralueohjelmassa esitettyyn liikuntapaikkojen maankäytön suunnittelutarpeeseen. Myös Etelän Viertotien ja Siltakadun viereisten alueiden kehittämistarpeet on tunnistettu.

Varuskunta-Kokko –alueelle esitetään laaadittavaksi yleissuunnitelma neuvotteluiden pohjaksi.

Sisällys

ALKUSANAT

TIIVISTELMÄ

1 JOHDANTO ... 1
Strateginen yleiskaava 2035 ... 1
Riihimäen yleiskaavoituksen vaiheita ... 1
Oikeusvaikutteiset osayleiskaavat ... 1
Kaavaprosessin vaiheet ... 1

2 YLEISKAAVAN TAVOITTEET ... 2
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ... 2
Maakunnalliset ja seudulliset suunnitelmat ... 2
Riihimäen kaupungin asettamat tavoitteet ... 2

3 YLEISKAAVARATKAISU ... 3
Kaavakartta ... 3
Teemakartat ... 3
Kaavaselostus ... 3
Kaavavarannot ja uusien alueiden mitoittaminen ... 3
Keskustan täydennysrakentaminen ... 3
Asumisen alueet ... 4
Työpaikka- ja yritysalueet ... 4
Palvelujen alueet ... 5
Liikenne ... 5
Virkistys- ja viheralueet ... 8
Luonto ... 8
Kulttuuriympäristö ... 9
Loma-asunto- ja matkailualueet ... 10
Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet ... 10
Muut alueet ja kohteet ... 11
Yhdyskuntateknisen huollon verkot ... 11
Yleiskaavaratkaisun vaihtoehdot ... 12

4 YLEISKAAVAN VAIKUTUKSET ... 12
Suhde maakuntakaavaan ... 12
Vaikutusten arviointi ... 12
Ilmastovaikutukset ... 13
Oikeusvaikutukset ... 14

5 SUUNNITTELUN VAIHEET ... 15
Suunnittelun vaiheet ja niitä koskevat päätökset ... 15
Osallistuminen ja yhteistyö ... 15
Viranomaisyhteistyö ... 15
Suunnitelmat julkisesti nähtävillä ... 16
Karttakysely ... 16
Luonnosvaiheen selvitykset ja suunnitelmat ... 16
Ehdotusvaiheen selvitykset ja suunnitelmat ... 17

6 TOTEUTTAMINEN JA SEURANTA ... 17
Toteutusta ohjaavat suunnitelmat ... 17
Seuranta ... 18

TAULUKOT
Taulukko 1 Asuntorakentamisen potentiaali

KUVAT
Kuva 1 Yleiskaavaprosessi, teemat, vaiheet ja vuorovaikutus
Kuva 2 Ote maakuntakaavojen yhdistelmästä
Kuva 3 Peltosaaren yleissuunnitelma
Kuva 4 Varuskunta-Kokko-Taipale
Kuva 5 Ajoneuvoliikenteen verkon kehät
Kuva 6 Riihimäen tulvavaara-alue
Kuva 7 Paikkatietopohjainen yleiskaavaprosessi

LIITTEET
Liite 1 Väestökehitys
Liite 2 Nykyiset lähipalvelut
Liite 3 Liikenneverkko
Liite 4 Nykytilanteen ja ennustetilanteen 2035 vuorokausiliikenne
Liite 5 Pyöräilyn tavoiteverkko
Liite 6 Riihimäen ympäristön ekologiset yhteydet
Liite 7 Maankäytön rajoitukset
Liite 8 Vaikutusten arviointi
Liite 9 Asuinalueiden nykytilan kuvaukset ja suunnitteluohjeet

KAAVAKARTTA
Liite 10 Yleiskaavaehdotus, merkinnät ja määräykset

TEEMAKARTAT
Liite 11 Luonnonympäristön arvot, kartta ja kohdeluettelot
Liite 12 Kulttuuriympäristön vaaliminen, kartta ja kohdeluettelot

1 JOHDANTO

Strateginen yleiskaava 2035

Riihimäen yleiskaava 2035 laaditaan oikeusvaikutteisena, strategisena ja paikkatietopohjaisena yleiskaavana. Tarkoituksena on, että yleiskaavaa tarkistetaan, päivitetään ja täydennetään (esim. osayleiskaavat) valtuustokausittain.

Strategisen toimintatavan haasteena on epävarmuuden hallinta ja oikean käsittelytason löytäminen. Alueidenkäytön strategisessa ohjaamisessa haetaan enemmän tiettyä tavoitesuuntaa kuin täsmällisesti määriteltyä lopputulosta.

Riihimäkistrategia 2013–2016 sisältää elinkeinoihin ja yhdyskuntarakenteeseen liittyviä maankäytön tavoitteita ja toimenpiteitä, kuten esimerkiksi yritystonttitarjonnan varmistaminen, kaupunkirakenteen tiivistäminen ja viheralueiden turvaaminen.

Suunnittelun lähtökohtia on kuvattu osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa, jota on päivitetty työn aikana.

Riihimäen yleiskaavoituksen vaiheita

Riihimäen edellinen koko kaupunkia käsittävä yleiskaava on valmistunut v. 1996 ja kaupunginvaltuusto on hyväksynyt sen 9.6.1997. Tätä edellinen yleiskaava valmistui v. 1972 ja se hyväksyttiin v. 1974 kaupungivaltuustossa vain taajaman ulkopuolisen liikenneverkon osalta. Riihimäellä on laadittu ja hyväksytty osayleiskaavoja: Itäisten osien osayleiskaava v. 1983, keskustaan v. 1988, Kuulojalle v. 2002 teollisuuden tarpeisiin, Kapulan jätteenkäsittelyalueelle v.2004 ja Kalmun pientaloalueelle v. 2011. Etelä-Vahteriston ja Pohjois-Monnin logistiikka-alueita käsittävä osayleiskaava on ollut vireillä vuodesta 2005 lähtien.

Oikeusvaikutteiset osayleiskaavat

Yleiskaavan alueella on kolme voimassa olevaa, oikeusvaikutteista osayleiskaavaa: Kalmu 8.2.2015, Kapula 30.9.2002 ja Kuuloja 14.6.2004. Riihimäen yleiskaava 2035 korvaa Kalmun ja Kuulojan osayleiskaavat, mutta Kalmun osayleiskaava jää voimaan samanaikaisesti (MRL 42 §). Etelä-Vahteriston-Pohjois-Monnin osayleiskaavatyö on keskeytynyt luonnosvaiheessa v. 2008.

Kaavaprosessin vaiheet

Aloitusvaiheessa on laadittu rakennemallit, tavoitteet ja rakennesuunnitelma. Kaupunginvaltuusto on 8.6.2015 68 § päättänyt yleiskaavan tavoitteista ja antanut jatkosuunnitteluohjeet, joiden pohjalta yleiskaavaluonnoskarttaan on tehty tarkennuksia.

Valmisteluvaiheessa (yleiskaavaluonnos) on tarkistettu perusselvityksiä, on selvitetty kaupunkirakenteen täydentämismahdollisuuksia ja arvioitu uusien alueiden kapasiteettia. Yleiskaavaluonnoksessa pyrittiin korostamaan kehittämiskohteita, josta syystä muut alueet esitettiin valkoisina alueina.

Ehdotusvaiheeessa on tarkennettu kehittämiskohteita sekä selvitysalueiden maankäyttöä. Laajojen kehittämisaluemerkintöjen sijaan maankäytön suunnittelua ohjataan kaavamääräysten ja suositusten avulla.

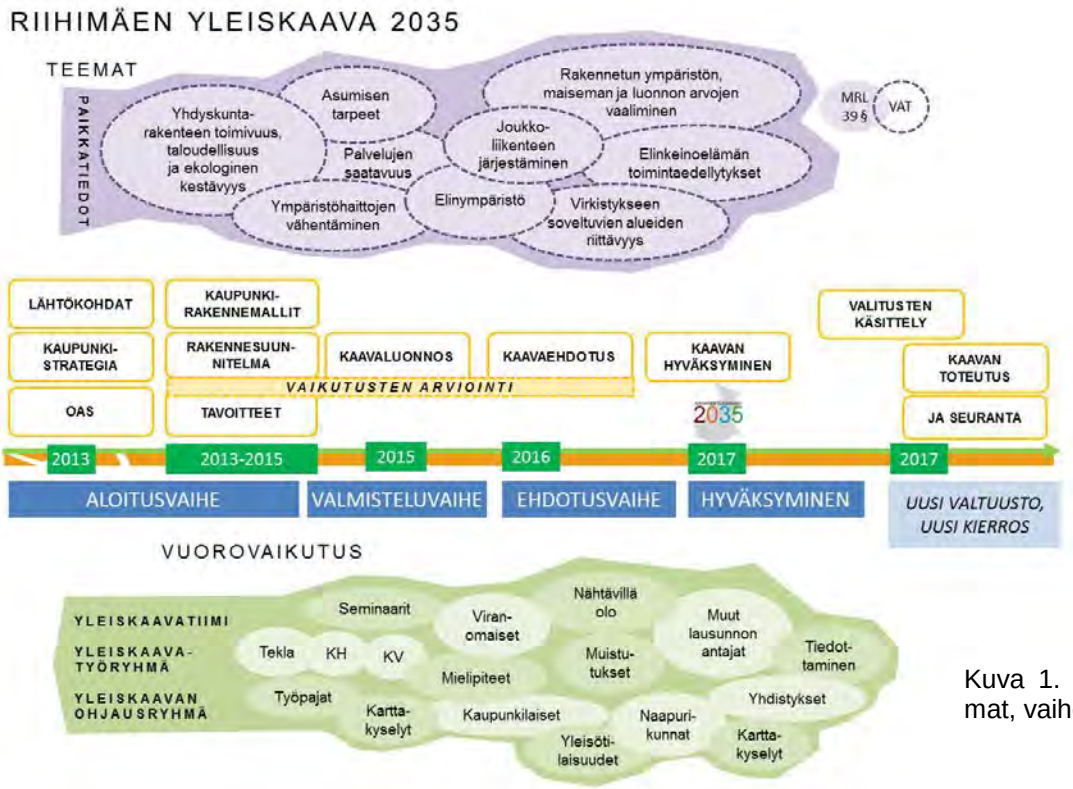

Kuva 1. Yleiskaavaprosessi, teemat, vaiheet ja vuorovaikutus.

2 YLEISKAAVAN TAVOITTEET

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Rakennemallien yhteydessä esitettiin eri teemoihin liittyvät valtakunnalliset tavoitteet (Riihimäen seutu, tiivistyvä kaupunki, kehityskäytävät, kestävän liikkumisen kaupunki, elävä vihreä kaupunki ja asumisen kaupunki). Yleiskaava on laadittu valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet huomioiden.

Maakunnalliset ja seudulliset suunnitelmat

Maakuntakaavat sekä niihin liittyvät suunnitelmat ja selvitykset ohjaavat yleiskaavoitusta. Jo yleiskaavan aloitusvaiheessa todettiin eroja maankäytössä moottoritien länsipuolella ja Arolammintien varrella. Kuvaus ehdotuskartan suhteesta maakuntakaavaan on esitetty kohdassa 4 Vaikutukset. Kanta-Hämeen liikennejärjestelmäsuunnitelmassa (2014) esitetään valtakunnallisesti ja maakunnallisesti edistettäviä asioita. Maakuntakaavan 2040 laatiminen on vireillä.

Ote maakuntakaavojen yhdistelmästä on esitetty kuvassa 2.

Riihimäen kaupungin asettamat tavoitteet

Yleiskaavan laatimisessa on huomioitu Riihimäen kaupungin strategia 2013–2016. Kaupungin strategisista päämääristä yleiskaavan tavoitteisiin limittyy erityisesti päämäärä *Ekologisesti kestävä ja toimiva yhdyskuntarakenne*.

Riihimäen strategian 2015 painopisteisiin liittyvät toimenpiteet on tarkoitettu toteutettaviksi valtuustokauden 2013-2016 aikana. Uuden valtuustokauden alkaessa on yleiskaavan tavoitteita tarpeen tarkistaa uuden strategian mukaisiksi.

Yleiskaavasuunnittelua ohjaavat kaupunginvaltuuston 8.6.2015 (68 §) hyväksymät tavoitteet, joista merkittävimmät koskevat väestöennustetta, uusia asumisen alueita, täydennysrakentamista, elinkeinoalueita, kehäteiden ja keskustan liikennettä sekä viherrakennetta. Lisäksi on esitetty mm. kaupungin asumista ja palvelujen järjestämistä sekä Arolammin asemanseudun kehittämistarvetta koskevia selvitystarpeita.

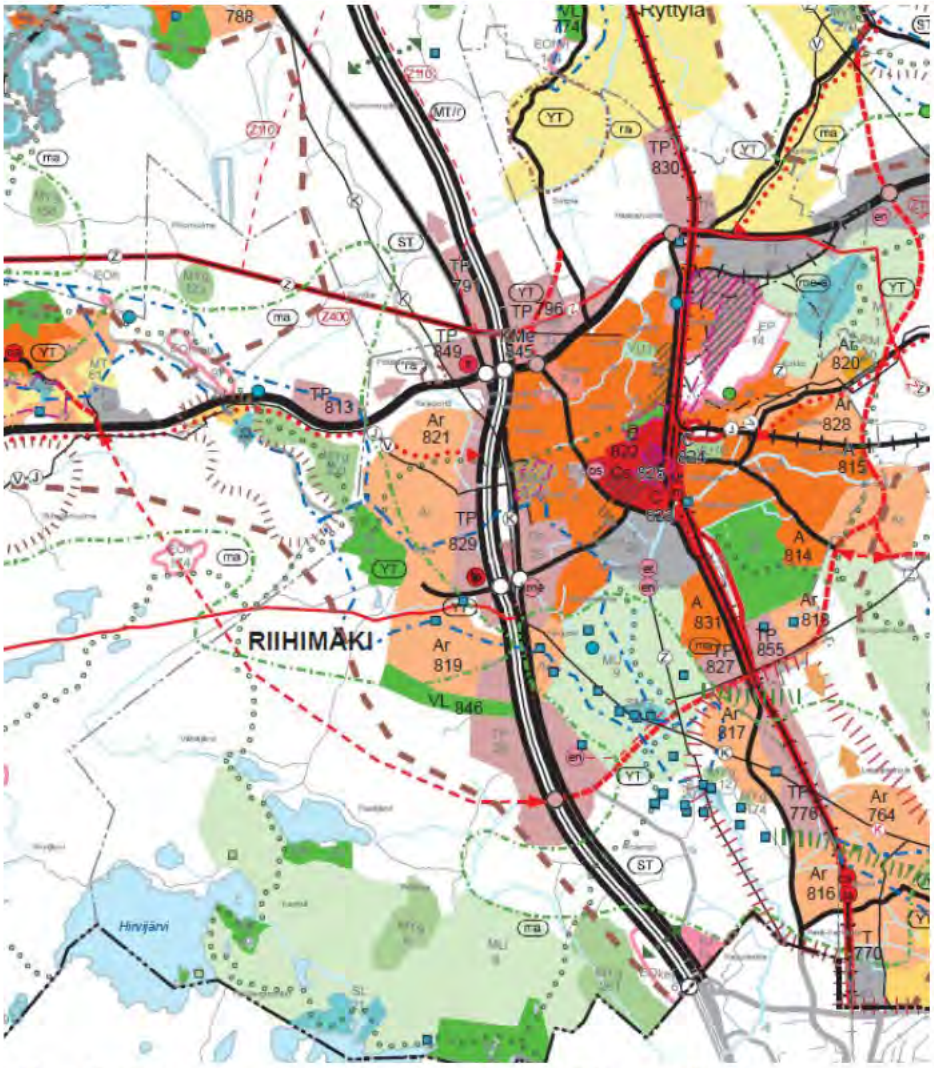

Kuva 2. Ote maakuntakaavojen yhdistelmästä (Hämeen liitto).

3 YLEISKAAVARATKAISU

Kaavakartta

Yleiskaavaehdotuksessa kuvataan Riihimäen yhdyskuntarakennetta kokonaisuutena. Siinä eri maankäyttömuodot muodostavat kokonaissuunnitelman. Maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla näkyy nykytilannetta kuvaava pohjakartta ja merkintä M ”valkoisena alueena”.

Yleiskaavamerkinnät ja määräykset on esitetty liitteessä 10.

Teemakartat

Kaavakartan lisäksi osittain oikeusvaikutteisia teemakarttoja ovat:

- Luonnonympäristön arvot, kartta ja kohdeluettelot
- Kulttuuriympäristön vaaliminen, kartta ja kohdeluettelot

Kaavakartalla on esitetty valtakunnallisesti arvokkaita alueita ja kohteita, jotka on esitetty myös teemakartalla. Teemakartoissa on esitetty lisäksi maakunnallisesti arvokkaita alueita ja kohteita sekä muita teemaan liittyviä aiheita, kuten muinaisjärvi ja luonnon monimuotoisuuskohteet. Oikeusvaikutteiset aiheet on korostettu merkintöjen selityksissä.

Kaavaselostus

Kaavaselostus täydentää ja auttaa määräysten tulkinnassa. Yksityiskohtaisemman maankäytön suunnittelun yhteydessä, asemakaavaa tai muuta suunnitelmaa laadittaessa, on yleiskaavakartan merkintöjen lisäksi kiinnitettävä huomioita yleiskaavan selostuksen liitteenä oleviin asuinalueiden kuvauksiin ja suunniteltuohjeisiin, jotka on esitetty liitteessä 9.

Kaavavarannot ja uusien alueiden mitoittaminen

Asumisen alueiden mitoitusta vuosille 2015-2035 on tarkistettu Kaupunkitutkimus TA:n laatiman ennusteen mukaiseksi. Väestön kasvu olisi noin 4 600 asukasta ja olisi tämän mukaan noin 34 000 v. 2035 ja uusien asuntojen tarve on noin 2 500 asuntoa.

Väestökehitys on esitetty liitteessä 1.

Nykyisten asemakaavojen mahdollistava asuntorakentamisen määrä on noin 1300 asuntoa ja asemakaavojen muutoksilla lisäksi 1500 asuntoa. Kalmun osayleiskaava-alueella voitaneen toteuttaa lähes 900 asuntoa sekä Varuskunta-Kokko-Taipaleen alueelle arviolta 800 asuntoa.

Kaikkiaan asemakaavojen ja yleiskaavaehdotuksen kaavavarannot ovat noin 4800 asuntoa. Lisäksi on arvioitu nykyisissä asemakaavoissa rakennetuilla tonteilla käyttämättömäksi asumisen rakennusoikeudeksi noin 50000 kerrosneliömetriä, josta kolmannes sijaitsee kerrostalotonteilla.

Keskustan täydennysrakentaminen

Keskusta-alueelle on merkitty uusia keskustatoimintojen alueita: Peltosaaren ja Pohjois-Peltosaaren länsiosat, Jokikylä ja veturitallien alue. Näille alueille on tavoitteena sijoittaa keskustatyyppistä asumista ja palveluita. Peltosaaren länsiosan asemakaavan uudistaminen on aloitettu Peltosaarensillan eteläpuolella yleissuunnitelman mukaisesti (kh 11.3.2013).

Jokikylän asemakaavaa on tarkoitus muuttaa sekoittuneeksi asuin- ja työpaikkojen sekä palveluiden alueeksi, jolle Vantaanjoki luo lisäarvoa houkuttelevana ympäristöelementtinä.

Veturitallien alue on yleiskaavaehdotuksessa merkitty keskustatoimintojen muutosalueeksi. Kun alueen nykyiset toiminnat väistyvät, sitä kehitetään osana kaupunkikeskustaa ja sille voidaan sijoittaa asumisen kanssa yhteensopivia palveluja ja työpaikkatoimintoja. Kävelyn ja pyöräilyn yhteys veturitallien alueen lävitse Keskuskadulle kytkisi asemanseudun Riihimäen vanhaan keskustaan nykyistä tiiviimmin. Veturitallien alue on osa Riihimäen rautatieaseman ja Rautatienpuiston valtakunnallisesti arvokasta rakennetun ympäristön kokonaisuutta. Alueen kehittämisessä huomioidaan rakennettuun kulttuuriympäristöön liittyvät valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Veturitallien alueella uuden rakentamisen reunaehtoja asettavat ennen kaikkea säilytettävät rakennukset ja pilaantunut maaperä. Alueen käyttöönotto keskustan osana edellyttää junien huollon ja tankkaamisen sekä pysäköinnin poistumista alueelta. Alue on pääosin Senaatin ja VR:n omistuksessa.

Taulukko 1. Asuntorakentamisen potentiaali.[1)] AK asuinkerrostalo, AR rivitalo, AO omakotitalo

Alue	Asunnot				Asukkaat			
	AK [1]	AR	AO	Yht.	AK	AR	AO	Yht.
Kaupungin tontit	263	67	92	422	500	147	340	988
Asemak.muutokset	1288	178	38	1504	2448	393	141	2982
Uudet asemakaavat	250	765	978	1992	475	1681	3482	5638
Yksityisten tontit	702	125	70	897	1334	260	257	1851
Yhteensä	**2503**	**1134**	**1178**	**4815**	**4757**	**2481**	**4220**	**11458**

Kuva 3. Peltosaaren yleissuunnitelma 20.2.2013.

Keskustan merkittäviä asumisen kehittämiskohteita ovat mm. alue Peltosaarensillan pohjoispuolella, entinen paloaseman tontti, Itsenäisyydenpuiston viereinen julkisten palvelujen kortteli sekä Paloheimonkadun liiketontit. Keskusta-alueella on lisäksi toteutumattomia kerrostalotontteja.

Keskustan alueelle esitetään laadittavaksi keskustan yleissuunnitelma. Alueeseen voi kuulua sekä C-alueita radan molemmin puolin että A-alueita. Alueen rajaus määritellään yleissuunnitelmaa ohjelmoitaessa. Suunnitelmaan tulee sisältyä keskustan liikenneverkon ja pysäköinnin sekä kevyen liikenteen ratkaisut. Selvitys- ja lähtöaineistona voi toimia Keskustan liikennesuunnitelma vuodelta 2013.

Asumisen alueet

Uusia asumisen kasvusuuntia ovat Varuskunta—Kokko—Taipale ja Kalmu. Kalmun osayleiskaava jää voimaan oikeusvaikutteisena yleiskaavana. Uusien asuinalueiden merkinnän alaindeksi viittaa kaavaselostuksen liitteenä 9 olevaan aluekuvaukseen ja suunnitteluohjeeseen.

Rakennesuunnitelmassa Riuttan alue katsottiin tarpeellisena asumisen alueena, mutta kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisella pienemmällä väestönkasvulla Riuttan asuinaluetta ei ole tarvetta toteuttaa tavoitevuoteen 2035 mennessä. Riutta nähdään uusien työpaikka-alueiden kohteena, jonne tulee laatia osayleiskaava ennen asemakaavoitusta.

Yleiskaavaehdotuksessa Kokon alueella varuskunnalta vapautuvat, ”Rautarouvan” sähkölinjan eteläpuolella sijaitsevat alueet on pääosin merkitty asumisen alueiksi (A) (kuva 4). Alueelle on tarkoitus toteuttaa pientalojen lisäksi myös kerrostaloja.

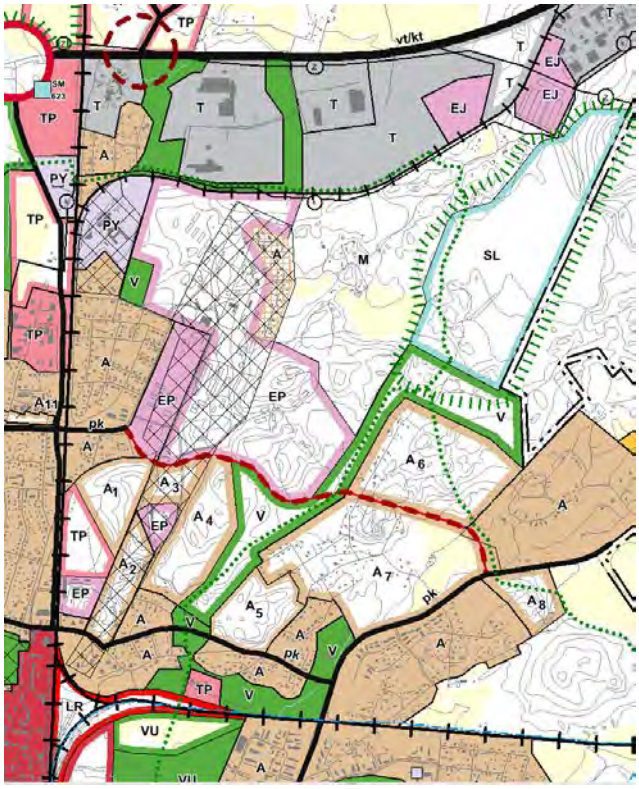

Kuva 4. Varuskunta-Kokko-Taipale. (Ote kaavaehd.).

Varuskunnan alueilla järjestetään harjoituksia, joissa ammutaan rynnäkkökiväärin paukkupatruunoita. Jatkosuunnittelun yhteydessä tulee selvittää harjoituksista aiheutuvan melun vaikutuksia.

Työpaikka- ja yritysalueet

Yleiskaavaehdotuksessa on varattu uusia työpaikka-alueita elinkeinostrategian mukaisesti. Liikenteellisesti edullisilla paikoilla Riihimäenportin, Haapahuhdan ja Arolammin liittymän ympäristössä työpaikka-alueita on esitetty laajasti.

Uusia työpaikka-alueita, joilla on erityisiä selvitystarpeita, on merkitty työpaikka-alueen reservialueeksi (TPres):

- Riuttantien varrella Riihimäen Lasi Oy:n entisen kaatopaikan pilaantuneisuutta koskevien selvitysraporttien mukaan eteläosan puhdistaminen on tarpeen kaikilla maankäyttövaihtoehdoilla (Jatkotutkimukset ja pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arviointi sekä Kunnostusvaihtoehtojen tarkastelu. Ramboll, syyskuu 2016).
- Mahdolliseksi työpaikka-alueeksi merkityn alueen käyttöönotto Sammaliston alueella vaatii alueen täyttämistä. Ely-keskuksen päätöksen 8.10.2015 mukaan maa-ainesluvan käsittelyn edellytyksenä on ympäristövaikutusten arviointi.
- Ehdotuksessa ekologisella vyöhykkeellä sijainnut työpaikka-alue Arolammin alueella on lausunto-

jen perusteella muutettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi.
- Sipiläntien, mt 130, vt 3 ja kantatien 54 rajaamat alueet (TPres) ovat osittain asumiskäytössä. Ennen alueiden tarkempaa suunnittelua tulee selvittää liikenteelliset edellytykset mt 130 liittymäselvityksessä, joka on vireillä.

Keskustan täydennysrakentamisen alueet, etenkin lähellä rautatieasemaa, varataan keskustatyyppisiksi sekoittuneiksi palvelujen, työpaikkojen ja asumisen alueiksi.

Riihimäen kaupunkiseudun maankäytön ja liikenteen kehittämissuunnitelmassa (2016) on esitetty asiantuntija-arviona näkemys logistiikka-alan kehityksestä ja mahdollisuuksista Riihimäen seudulla. Sen mukaan Riihimäen kaupunkiseudun sijainti on maantieteellisesti teollisuuden ja kaupan tavaravirtojen ja kuljetusmuotoja tarkastellen edullinen. Tavaraliikenteen seudullisia näkökulmia ovat:
- Raskaan liikenteen kohteiden sujuva ja turvallinen liittyminen päätieverkolle turvataan. Raskaan liikenteen sujuvoittaminen katuverkossa.
- Rautatiekuljetusten ja niihin liittyvän liiketoiminnan kehittyminen.
- Syöttöliikenne raideliikenteen rahdinkäsittelyalueelle valtatieltä 3 turvattava. Alueelle sijoitetut raskaan liikenteen palvelut mahdollistavat lepoaikojen ja muiden tarpeiden täyttämisen ilman ylimääräisiä siirtymiä pääväyliltä.

Riihimäen kaupunginhallituksen 5.5.2008 ja Hausjärven kunnanhallituksen samoihin aikoihin hyväksymän kaavarunkotasoisen yhteisen suunnitelman mukaisesti on merkitty Arolammin orsi ja työpaikka-aluetta Arolammin orren ja pääradan eritasoristeyksen molemmin puolin radan melualueelle. Radan itäpuolinen työpaikka-alue liittyy Riihimäen järjestelyratapihaan ja sinne voidaan keskittää raideliikenteeseen tukeutuvaa logistiikkatoimintaa. Liikenneviraston Pasila-Riihimäki hankkeen mukaisesti Riihimäen järjestelyratapihan ja Hangonradan välille syntyy uusi sujuva tavararaideyhteys.

Riihimäen tavaraterminaalin alue on merkitty logistiikka-alueeksi TPlog.

Keskustatoimintojen alueen eteläpuolella sijaitsevan teollisuus- ja varastoalueen T/C –merkinnällä osoitetaan mahdollinen muutos keskustatoimintojen alueeksi, mikäli yritystoiminta alueella päättyy. Tällöin asemakaavalla on tarkoitus osoittaa alue palveluja, hallintoa sekä keskustaan soveltuvia ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia työpaikkatoimintoja ja asumista varten.

Palvelujen alueet

Lähipalveluja ovat alakoulut ja päivittäistavarakaupat. Uusia kaupallisia ja julkisia palvelualueita on tarpeen suunnitellla varuskunnalta vapautuvalle alueelle ja Taipaleen alueelle.

Nykyiset lähipalvelut on esitetty eriteltyinä liitteessä 2.

Keskusta on kaupan suuryksiköiden ensisijainen sijoituspaikka sekä myös keskustakaupan kehittämispaikka. Taantuman myötä liiketilojen kysyntä on ollut keskimääräistä vähäisempää, mistä johtuen osa liiketiloista on nyt uusissa yksiköissä tai aivan ydinkeskustassa tyhjillään. Keskustakortteleiden kehittäminen vahvistaa keskustaa kauppapaikkana.

Uusia kaupallisten palvelujen alueita, joille saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön (KM-1), on esitetty Länsi-Merkoksen alueelle ja moottoritien länsipuolelle ns. Sorrin alueelle. Alueille ei saa sijoittaa päivittäistavarakauppaa.

Valtatien 3 ja kantatien 54 risteyskohdassa Riihimäen portissa on nykyään liikenneasema. Aluetta voidaan kehittää liikenneasemapalveluiden ja tilaa vaativan kaupan kauppapaikkana. Nykyisessä asemakaavassa sallitaan mm. tavaraliikenneterminaali.

Liikenne

Riihimäen seudun läpi kulkee kaksi valtakunnallisesti merkittävää liikennekäytävää, joilla kulkee paljon henkilöliikennettä ja tavarakuljetuksia. Näiden liikennekäytävien ja pitkämatkaisen liikenteen tavoitteet ovat kaupunkiseudullista näkökulmaa laajempia. Pitkän matkan liikenteen tavoitteet koskevat valtatietä 3 (moottoritie) ja pääratata sekä kantatietä 54. Seudullisten liikenneväylien läheisyyteen sijoittuva uusi maankäyttö edellyttää liikenteen jäsentämistä pitkämatkaisen liikenteen palvelutason, järjestelmän toiminnallisuuden ja turvallisuuden vuoksi.

Kanta-Hämeen liikennejärjestelmän kehittämisessä on priorisoitu kantatien 54 palvelutason parantaminen vaiheittain, erityisesti Riihimäen seudulla välillä Loppi-Riihimäki-Oitti (Kanta-Hämeen liikennejärjestelmäsuunnitelman aiesopimus 2014).

Yleiskaavaehdotuksen liikenneverkko on esitetty liitteessä 3.

Kantatien 54 Tammela-Hollola kehittämisselvityksessä (2013) on esitetty visiona Vanhan Punkantien 13629 liittymän katkaiseminen kantatielle ja rinnakkaisyhteys seututielle 130 Koppisentien kautta (Janakkalan alueella) ja länteen Silmänkannon eri-

tasoliittymään, jolloin Vanhaa Punkantietä ei esitetä yleiskaavaehdotuksessa.

Seudullisen tason tieverkon uusia väyliä on osoitettu ohjeellisina tielinjauksina ja tieliikenteen yhteystarpeen osoittavalla merkinnällä. Ohjeellisen tielinjauksen merkintää käytetään todennäköisen alueidenkäyttötarpeen toteuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi silloin, kun tien sijainnista on käytettävissä vain alustavia suunnitelmia tai sijaintiin liittyy muutoin tavanomaista suurempaa epävarmuutta. Tieliikenteen yhteystarvemerkintää käytetään, kun tieyhteyden tarve on voitu todeta, mutta jonka sijaintiin tai toteuttamiseen liittyy niin huomattavaa epävarmuutta ettei ohjeellisen linjauksen osoittaminen ole mahdollista.

Uutena ohjeellisena tielinjauksena on merkitty:

- Riihimäen kehätie, joka käsittää Itäisen kehätien ja Arolammin orren. Itäinen kehätie välille Arolammintie–seututie 290, Ryttylä/Hausjärventie (st_1). Itäisen yhteyden linjaus perustuu yleissuunnitelmaan vuodelta 1995. Hausjärven länsiosan ja Riihimäen itäosan alueelle tulee laatia yhteinen maankäytön ja liikenteen osayleiskaavatasoinen suunnitelma, jossa tarkistetaan aikaisemmin laadittua Itäisen radanvarsitien Hyvinkää–Riihimäki yleissuunnitelmaa (Tielaitos, Hämeen tiepiiri 1995).
- Arolammin orsi välillä valtatie 3–Arolammintie (st_2). Maakuntakaavassa (2006) on esitetty uuden tielinjauksen ohjeellinen sijainti. Linjausvaihtoehtoja on selvitetty Etelä-Vahteriston ja Pohjois-Monnin osayleiskaavatyön yhteydessä (WSP 2007-2008). Tielinjauksen suunnittelu kytkeytyy edelleen vireillä olevaan, Riihimäen ja Hausjärven yhteiseen Etelä-Vahteriston–Pohjois-Monnin osayleiskaavahankkeeseen ja mahdolliseen tulevaisuuden Arolammin yhdyskuntarakenteen laajenemisalueeseen. Aikaisemmin laadittua alue-varaussuunnitelmaa tarkistetaan.

Uusi tieyhteystarve on merkitty seuraavasti:

- Läntinen kehätie valtatieltä 3 kantatielle 54 (st_3). Läntisen kehätien linjauksesta on laadittu pääsuuntaselvitys (Riihimäen läntinen kehätie välillä Launonen kt 54 Arolampi vt 3. Pääsuuntaselvitys. Tiehallinto, Hämeen tiepiiri 2001). Läntinen yhteystarve on esitetty Hämeen 2. vaihemaakuntakaavassa (2016). Yhteystarve sisältyy Kanta-Hämeen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan (2014). Tien tarpeellisuutta tulee selvittää ja laatia Riihimäen länsiosan ja Lopen itäosan alueelle yhteinen maankäytön ja liikenteen osayleiskaavatasoinen suunnitelma.
- Riihimäen portin jatke (st_4). Maakuntakaavassa (2006) on esitetty uuden tielinjauksen ohjeellinen sijainti, joka sisältyy myös Kanta-Hämeen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan (2014). Riihiviidantien ja Kinturintien välisen tielinjauksen suunnittelu on tarpeen Riihimäenportti V asemakaavahankkeen lähtötietona ja sitä suunnitellaan myös vireillä olevan Janakkalan kunnan Punkan alueen osayleiskaavatyön yhteydessä.

Uusi ohjeellinen kokoojaväylä on:

- nk. Oravankadun jatke: Uusi Karhintie-Hiihtomajantie-Haarakatu. Väylä voidaan toteuttaa vaiheittain Uudelta Karhintieltä alkaen.
- Kalmun osayleiskaava-alueen eteläinen sisääntulotie Läntiseltä kehätieltä.

Kanta-Hämeen maakuntakaavan (2006) mukaisia eritasoliittymiä ovat Pohjoisen Rautatienkadun, Kirjauksentien ja Itäisen kehätieyhteyden (Hausjärvi) liittymät kantatiellä 54.

Lisäksi yleiskaavan kehitettäviä liittymiä ovat Kantatiellä 54 Riihiviidantien ja Oravankadun liittymä. Liittymien parantaminen nykyisellä paikalla on epävarmaa ja saattaa olla tarpeen toteuttaa esimerkiksi mittavia rinnakkaistieratkaisuja tai alikulkuja. Hämeenlinnantien Mattilantien liittymä sekä Vanhan Kormuntien ja Parmalantien liittymät esitetään kehitettävinä liittyminä. Riihimäen kehätien Arolammintien liittymä rautatien eritasoristeyksen länsipuolella tulee ratkaista maankäytön suunnittelun yhteydessä. Nykyisen tieverkon pohjalta Etelä-Vahteriston ja järjestelyratapihan itäpuolisten työpaikka-alueiden toteuttaminen edellyttää merkittävää liikenneyhteyksien kehittämistä.

Kantatiellä 54 Lopen kunnan puolella on Silmänkannon liittymä, joka on merkitty kehitettäväksi liittymäksi myös Lopen Launonen-Kormun osayleiskaavassa. Yleiskaavaehdotuksessa valtatien länsipuolelle sijoittuvalla kehitettävällä Rappukallion jätehuollon ja työpaikkojen alueella on yhteystarve valtatien 3 Hyvinkään Pohjoisen kehätien liittymään.

Riihimäen kaupunkiseudun maankäytön ja liikenteen kehittämissuunnitelman I-vaiheessa liikenteen kehittymistä vuoteen 2035 on tarkasteltu liikennemallin avulla. Liikennevirroissa muutokset kohdistuvat maankäytön kasvualueiden ja työpaikkakeskusten väliseen liikkumiseen. Suurimmat liikennemäärien kasvut kohdistuivat V.I. Oksasen kadulle ja sen jatkeelle Uudelle Karhintielle, Kokonkadulle sekä Pohjoiselle Rautatienkadulle. Seudullisesti suurin kasvu kohdistuu kantatielle 54 ja valtatielle 3. Tieverkon liikennemäärien kasvu johtuu kuitenkin pääasiassa seudun ulkopuolisen liikenteen kasvusta. Kasvusta huolimatta tieverkon käyttöasteet eivät näytä huoles-

tuttavan korkeilta edes vuoteen 2040 ulottuvissa tarkasteluissa.

Nykytilanteen ja ennustetilanteen 2035 vuorokausiliikenne Riihimäen keskustassa on esitetty liitteessä 4.

Liikenneturvallisuuden kannalta on keskeistä eri toimintojen sijainti, millaiselle liikenneverkolle liikenne ohjautuu ja missä järjestyksessä liikennejärjestelmää, liikenneverkkoa ja maankäyttöä kehitetään. Liikenneonnettomuusriskiä lisää lyhytmatkaisen ja pitkämatkaisen liikenteen sekoittuminen.

Liikenneverkkoa jäsentävät kehämäiset yhteydet. Ulkokehä tarjoaa pikämatkaiselle liikenteelle sujuvat yhteydet ilman tarvetta ajaa kaupungin keskustan läpi. Välikehä poistaa tarvetta ajaa keskustan läpi matkoilla kaupungin sisällä tai pääväylillä. Keskustan kehän tärkein rooli on toimia eri suunnista tulevien autojen yhteytenä keskustassa oleviin pysäköintitiloihin. Välikehä ja keskustatoimintojen alueelle (C) johtavat sisääntuloväylät on merkitty pääkaduiksi (pk).

Keskustaa kiertävän kehätien Kirjauksentie–Sakonkatu–Kulmalan puistokatu–Siltakatu–V.I. Oksasen katu–Uusi Karhintie–Kokonkatu–Kontiontie sisällä liikennesaneerauksen yhteydessä on tavoitteena rajoittaa tarpeetonta läpiajoa.

Keskustan liikennettä jalankulun ja pyöräilyn näkökulmasta on selvitetty Yhdyskuntarakenteen vyöhykkeet suunnittelussa tutkimushankkeen yhteydessä (Urban Zone 3, Suomen ympäristökeskus).
Turvallinen jalankulku- ja pyöräilyverkosto on kävelyn ja pyöräilyn lisäämisen edellytys. Pelkän kulkutapajakauman muutos ilman fyysisiä toimenpiteitä liikenneympäristöön voi heikentää turvallisuustilannetta. Olosuhteiden parantaminen lisää osaltaan myös näiden kulkutapojen käyttöä ja samalla vähentää autoriippuvuutta, liikenteen energiankäyttöä ja päästöjä sekä tukee kestävän liikkumisen ja terveen elinympäristön tavoitteita.

Hausjärven, Hyvinkään, Lopen ja Riihimäen turvallisen ja kestävän liikkumisen suunnitelmassa (2014) laadittiin suunnitelma pääpyöräilyverkon määrittelystä ja kehittämistarpeiden tunnistamisesta. Pyöräilyn tavoiteverkko on esitetty liitteessä 5.

Valtakunnallisen pyöräilyreitin Helsinki–Tampere tiejaksot Riihimäellä ovat: Arolammintie–Eteläinen Asemakatu–Pohjoinen Asemakatu–Keskuskatu–Kalevankatu–Lasitehtaantie–Ilveskatu–Mikontie–Lehmustie–Tehtaankatu–Punkantie–Rajaportintie–Vanha Punkantie.

Yleiskaavaehdotuksessa on esitetty Riihimäen asema, Helsinki–Tampere -päärata, Lahdenrata ja näitä yhdistävä rakenteilla oleva Kolmioraide merkinnällä päärata ja liikennepaikka. Henkilöratapihan pohjoispuolella on asetteluratapiha (LR) ja eteläpuolella Riihimäen tavaraterminaali (TPlog) sekä lajitteluratapiha (LTA). Riihimäen ratapiha on Liikenteen turvallisuusviraston (Trafi) määrittelemä vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvä VAK-ratapiha. VAK-suuronnettomuusriskin vaikutusten ulottuvuus (riskivyöhykkeet) tulee määritellä.

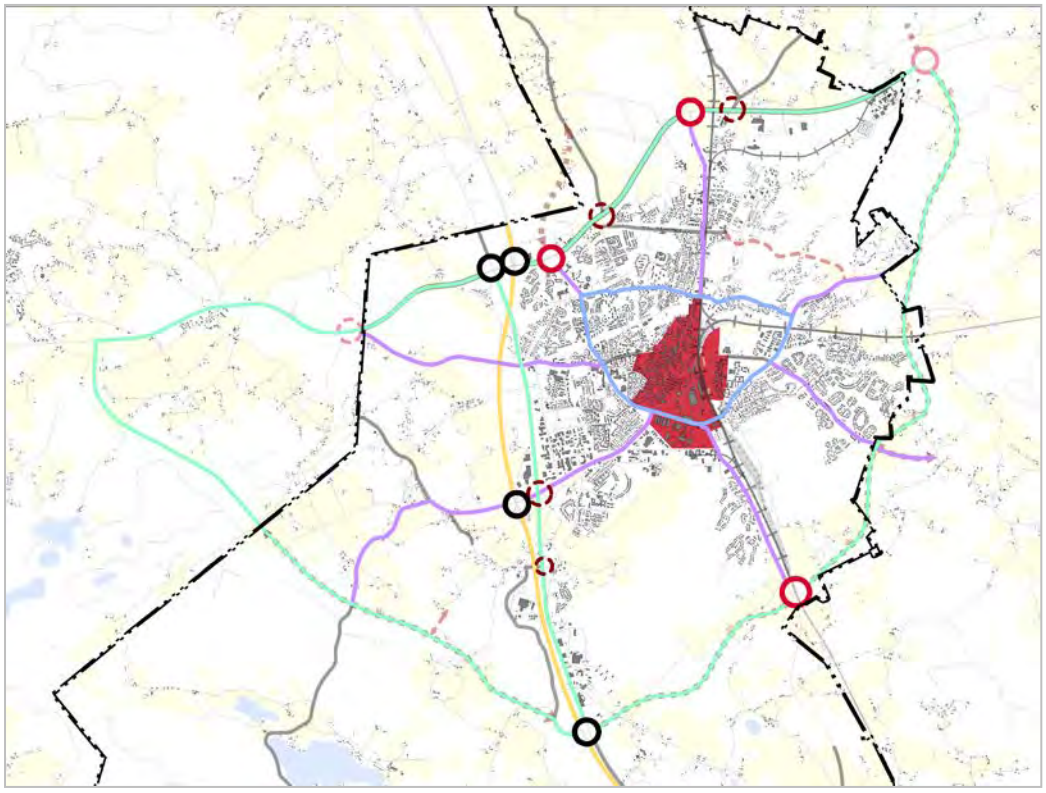

Kuva 5.
Ajoneuvoliikenteen verkon kehät

Yksityisraiteita (yhdysrata/sivurata) on Parooninmäen ja Kuulojan teollisuusalueille.

Virkistys- ja viheralueet

Riihimäen viheralueohjelma 2015–2035 toimii samalla yleiskaavan viher- ja virkistysalueita koskevana osana.

Viheralueverkosto käsittää osa-alueet:
- Taajaman viher- ja virkistysyhteydet
- Ulkoilun ydinalueet (Vantaanjoki/Silmäkeneva, Vahteristo, Hatlamminsuo, Sammalistonsuo ja Riutta)
- Retkeilykohteet (Vantaanjoki ja Järviseudun erämaa-alueet)

Yleiskaavakartalle on merkitty ulkoilun ydinalueita yhdistävät ja seudulliset ulkoilureitit sekä Vantaanjoen virkistyskäyttöön liittyviä reittejä. Merkinnät ovat ohjeellisia ja tarkentuvat asemakaavoituksen tai erillisen ulkoilureittisuunnitelman ja –toimituksen yhteydessä. Ulkoilureittien yleissuunnitelman tekeminen on ohjelmoitu Riihimäen viheralueohjelmassa vuodelle 2017. Ulkoilureittien yleissuunnitelma esitetään tehtäväksi seuraavalla yleiskaavakaudella.

Viheralueverkoston päätavoitteet ovat:
- Kulttuuriympäristöjen ja luonnon arvot säilytetään.
- Ekologisesti tai viristyskäytön kannalta merkittävät yhtenäiset luontoalueet ja yhteydet säilytetään pirstoutumattomina ja niitä kehitetään.
- Arvokkaiden ja herkkien luontoalueiden monimuotoisuuden säilymistä edistetään.
- Suojelualueverkoston ja arvokkaiden maisemaalueiden ekologisesti kestävää hyödyntämistä edistetään virkistyskäytössä kohteiden arvoa ja suojelutavoitteita vaarantamatta.
- Vetovoimaisista alueista muodostetaan laaja ja monipuolinen viherverkko. Viherverkkoa kehitetään ja sen jatkuvuus turvataan.
- Ulkoilureittiverkon toimivuutta, reittien jatkuvuutta ja ulkoiluolosuhteita parannetaan edelleen.
- Monipuoliset ja helposti saavutettavat toimintamahdollisuudet turvataan kaiken ikäisille.
- Ekosysteemipalvelunäkökulma huomioidaan kaikilla suunnittelun tasoilla.
- Ilmastonmuutokseen varaudutaan ja sen vaikutuksia pyritään ennakoimaan ja lieventämään.

Viheralueverkostoa koskevia tavoitteita ja toimenpiteitä:
- Riihimäen viherrakenteen perusrungon muodostavat viisi ulkoilun ydinaluetta ja niiden väliset yhteydet sekä yhteydet niihin keskustasta.
- Ekologisen verkoston tavoitetila ja pääasialliset kehittämiskohdat.
- Fyysisten ja visuaalisten estevaikutusten vähentäminen erityisesti kaupungin keskustaan tukeutuvien ulkoilun ydinalueiden väliltä.
- Hulevesien luonnonmukainen hallinta viheralueilla ja viheralueiden hyödyntäminen tulvareitteinä.

Kaupunginhallitus on päättänyt, että viheralueohjelmassa esitetyt maankäyttöön liittyvät ratkaisut hyväksytään lopullisesti vasta yleiskaavan hyväksymisen yhteydessä (4.5.2015 § 192).

Viheralueet, joita ei voi pitää virkistysalueina on osoitettu V-1 –merkinnällä. Näitä ovat pääväylien suojaviheralueet.

Sammalistonsuon alueen kehittäminen virkistyskäytön tarpeisiin on mahdollista turpeenoton jälkeen (EO/V).
Keskustatoimintojen alueeseen liittyen Pohjois-Peltosaaren alueelle tulee laatia liikuntapaikkojen maankäytön yleissuunnitelma, joka on ohjelmoitu Riihimäen viheralueohjelmassa vuodelle 2017.

Luonto

Riihimäen kaupungin ympäristöpolitiikan mukaan kaupungin yhtenä päämääränä on huolehtia luonnon monimuotoisuudesta ja luonnonvaroista. Kaavoituksessa ja maankäytössä kiinnitetään erityistä huomiota luontoarvojen tunnistamiseen ja säilyttämiseen sekä pohjavesien suojeluun. Ympäristötietoisuutta ja sitoutumista ympäristönsuojeluun sekä luonnonsuojeluun vahvistetaan.

Viheralueohjelma toimii yleiskaavan viher- ja virkistysalueita koskevana osana. Se tukee kaupungin lakisääteistä velvollisuutta edistää luonnon- ja maisemansuojelua alueellaan. Viheralueohjelmaa ohjaavat myös kaupunkistrategian, ilmastostrategian ja yleiskaavan rakennesuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet.

Ekologisen verkoston toimivuutta koskevassa selvityksessä (Riihimäen yleiskaavan ekologiset vaikutukset. Sito 17.6.2016) tarkastellaan yleiskaavan maankäytön suhdetta ja vaikutuksia ekologiseen verkostoon. Tärkeä itä-länsisuuntainen ekologinen vyöhyke sijoittuu Kouluntien ja Heiniläntien väliselle metsäiselle alueelle. Yhteys sijoittuu vt 3:n varrelle Arolammin eritasoliittymän työpaikka-alueiden ja Hyvinkään pohjoisen liittymän väliin.

Ekologiset yhteydet on esitetty liitteessä 6.

Maakuntakaavan luonnonsuojelualuevarauksia ovat:
- Suolijärven pohjoisrannan rauhoittamattomat osat (kasviston ja rantojen suojelu)

- Hatlamminsuo ja Hatlamminmäki (harjujen ja maiseman suojelu ja soidensuojelu)
- Arolampi (linnustonsuojelu)

Yleiskaavaehdotuksessa on esitetty rauhoitettuja luonnonsuojelualueita:
- Vahteristo (monipuolinen metsä- ja kallioalue, luonnontilaisia tai ennallistettavia korpia, lähteikkö, luonnonsuojelualue)
- Vatsia (kallionaluslehto)
- Kolisevanmaa (lehtoja)
- MiikaRock (metsien monimuotoisuusohjelman kohde, lehto)
- Epranoja (metsien monimuotoisuusohjelman kohde, lehto)

Suojeltuja luontotyyppejä on merkitty luonnonsuojelualueiksi SL:
- Hirvijärven Suntinniemen jalopuumetsikkö
- Hirvijärven Keinusaaren lehmusalue
- Hirvijärven Lintunokan lehmusalue
- Vähäjärven eteläpuolella sijaitseva Pojansillan lehmusalue
- Korttionmäen lehmusalueet

Yleiskaavaehdotuksessa on esitetty uusina vain ne luonnonsuojelualueiksi tarkoitetut alueet, joilla ei ole rauhoituspäätöstä. Näitä ovat:
- Arolampi (rehevä Vantaanjoen lampimainen leventymä Arolammi, maakuntakaavan luonnonsuojelualue SL, linnustonsuojelu)

Liito-orava-alueet (asutut ja asumattomat kohteet), lepakkoalueet ja arvokas moreenimuodostuma on esitetty oikeusvaikutteisina kohteina luonnonympäristön arvojen teemakartassa. Teemakartalla on osoitettu lisäksi arvokkaat linnustoalueet ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat kohteet (LUMOS).

Arvokkaana geologisena muodostumana on esitetty (merkittävyys: Hämeen ELY-keskus 5/2017):
- Usminkallio-Paalijoen kalliot (valtakunn.)
- Mikkolankallio (valtakunn.)
- Siivosenharju (valtakunn.)
- Mustikkamäki (paikall.)
- Kavonkallio (paikall.)
- Hiirenkallio (paikall.)

Riihimäen tärkeinä pohjavesialueina on esitetty:
- Herajoen pohjavesialue
- Arolammin pohjavesialue
- Riihiviidankallion pohjavesialue

Luonnonympäristön arvot on esitetty oikeusvaikutteisessa teemakartassa (liite 11).

Kulttuuriympäristö

Yleiskaavakartalla ja teemakartalla 12 on esitetty valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY) ja kiinteät muinaisjäännökset.

Valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristön inventoinnin alueet on esitetty yleiskaavakartalla merkinnällä valtakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö.

Riihimäellä on kuusi Museoviraston inventoinnissa (RKY 2009) valtakunnallisesti merkittäviksi luokiteltua rakennetun kulttuuriympäristön aluetta: Riihimäen asema ja rautatienpuisto, Riihimäen keskusliikekatu, Riihimäen Lasin tehdasalue, Riihimäen kasarmialue, Riihimäen vankila ja urheilupuisto. Yleiskaavamääräystä tarkistetaan: ”Aluerajauksen tulkinta tarkentuu tarkeman suunnittelun yhteydessä tai rakennetun ympäristön selvityksen päivitystä laadittaessa. Aluetta tai kohdetta koskevissa toimenpiteissä on kuultava museoviranomaisia”. Yleiskaavassa aluerajauksia olisi mahdollista täsmentää suunnittelutarkkuuden ollessa valtakunnallisten kohteiden inventointia tarkempi ja mahdolliset muutokset tulisi perustella. Alueet on esitetty inventoinnin osoittamassa laajuudessa.

Rakennetun ympäristön arvojen turvaamiseksi on laadittava rakennetun ympäristön ohjelma, jonka yhteydessä tulee päivittää Riihimäen rakennuskulttuuria 2010 -selvitys.

Riihimäen rautatieaseman ja Rautatienpuiston alueen kohteita:
- Riihimäen keskuskirkko on suojeltu kirkkolain 14 luvun 5 § nojalla.
- Sopimus menettelytavoista valtakunnallisesti merkittävien rautatieasema-alueiden säilyttämiseksi ja suojelemiseksi, Rautatiesopimus 1998.

Kiinteät muinaisjäännökset on esitetty kohdemerkinnällä muinaismuistokohde ja kohdeluetteloon viittavalla numeroinnilla. Tarvittaessa hankesuunnittelun tietoja tulee täydentää arkeologisella inventoinnilla. Teemakartan kohdeluettelo on 11/2016 mukainen tilanne. Koska kyse on muuttuvasta tiedosta, tulee ajantasainen tieto muinaisjäännöksistä selvittää Museoviraston muinaisjäännösrekisteristä http://kulttuuriymparisto.nba.fi. Näitä alueita koskevat maankäyttösuunnitelmat on toimitettava Museovirastoon lausuntoa varten.

Kiinteät muinaisjäännökset on rauhoitettu muinaismuistolailla (295/1963) muistoina Suomen aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta. Kohteen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty.

Kohdetta koskevista suunnitelmista on pyydettävä Museoviraston lausunto.

Riihimäen kaupungin keskustan tuntumassa sijaitsee Silmäkenevan suoalue, jonka paikalla on kivi- ja pronssikaudella (8000-500 eKr.) ollut vesialue. Silmäkenevan muinaisjärven rannoilta ja saarilta tunnetaan runsaasti asuin- ja löytöpaikkoja pääsääntöisesti vanhoilla rantakorkeuksilla noin 88-92 m mpy. Alue on Suomen ja Pohjois-Euroopan mittapuussa ainutlaatuinen alue, jonka muinaisjäännöskanta on vielä suurelta osin selvittämättä. (Silmäkenevan tutkimussuunnitelma 29.4.2008, Satu Koivisto) Yleistys Silmäkenevan muinaisjärven sijainnista on esitetty liitteessä 12.

Muinaismuistolain mukaan kaavoitusta tai yleistä tietä suunniteltaessa on selvitettävä, koskeeko hankkeen tai kaavoituksen toteuttaminen kiinteää muinaisjäännöstä (MML 13 §).

Maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt on esitetty Rakennettu Häme –julkaisun (Hämeen liitto 2003) mukaisesti teemakartalla (liite 12). Kanta-Hämeen maakuntakaavan uudistamisen yhteydessä Hämeen liitolla on tarkoitus täydentää julkaisua modernin rakennuskannan osalta. Myös teemakartan määräyksessä viitataan tarkentamisen tarpeeseen, joka tapahtuisi tarkemman suunnittelun yhteydessä tai rakennetun ympäristön selvityksen päivitystä laadittaessa.

Valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita Riihimäen kaupungin alueella ei ole.

Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet Kormun-Vantaanjoen kulttuurimaisemat on esitetty Kanta-Hämeen maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventoinnin 2016 (Hämeen liitto lokakuu 2016) mukaisesti.

Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet on esitetty teemakartalla (liite 12).

Yleiskaavatyöhön liittyen on tekeillä Riihimäen rakennetun ympäristön ohjelma. Ohjelmassa määritellään rakennettua ympäristöä koskevat laatutavoitteet ja niitä varten tarvittavat toimenpiteet sekä mahdolliset asemakaavoituksen tavoitteet. Rakennetun ympäristön ohjelma esitetään tehtäväksi seuraavalla yleiskaavakaudella. Rakennetun ympäristön ohjelman lähtötietojen täydentämiseksi on laadittava tarvittavat selvitykset ja inventoinnit, joihin edellä viitataan.

Loma-asunto- ja matkailualueet

Loma-asuntojen korttelialueet (RA) on merkitty ranta-asemakaavojen mukaisesti. Lempivaaran leirintäalue on merkitty matkailualueeksi (RM).

Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet

Maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi on merkitty alueet, joille ei aseteta erityisiä maankäyttötavoitteita. Maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla näkyy nykytilannetta kuvaava pohjakartta ja merkintä M.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan hyviä yhtenäisiä peltoalueita ei tule ottaa taajamatoimintojen käyttöön ilman erityisiä perusteita. Yleiskaavaehdotuksessa on esitetty peltoalueita yhdyskuntarakentamiseen:

- Merkoksen kauppakeskuksen ja moottoritien välisellä alueella maakuntakaavan mukaisesti
- Riuttassa valtatiehen 3 rajoittuvalla alueella maakuntakaavan mukaisesti
- Herajoen keskustan täydennysrakentamisen alueella, joka sijaitsee kolme kilometrin etäisyydellä rautatieasemasta
- pääradan varrella Sammalistossa pääosin maakuntakaavan mukaisesti
- pääradan länsipuolella Arolammintien varrella maakuntakaavan mukaisesti
- järjestelyratapihan itäpuolella Etelä-Vahteristossa maakuntakaavan mukaisesti
- Arolammin orren länsipäässä maakuntakaavan mukaisesti
- Läntisen kehätien varrella (linjaus on mahdollista suunnitella pääosin metsäisille alueille)
- Arolammin yhdyskuntarakenteen laajenemisalueella maakuntakaavan mukaisesti
- Monnin mahdollisella yhdyskuntarakenteen laajenemisalueella

MUY-alueen käyttöä suunniteltaessa on hyvän maa- ja metsätalousmaan säilyttämisen lisäksi kiinnitettävä huomiota polkujen ja -reittien järjestämiseen siten, että niiden avulla parannetaan alueen ulkoilumahdollisuuksia sekä vähennetään ulkoilusta aiheutuvia haittoja. Tämän lisäksi on kiinnitettävä huomiota alueen luonto- ja ympäristöarvoihin. Nähtävänä olleen kaavamääräyksen toimenpiderajoitus on poistettu kokonaan maankäyttö- ja rakennuslain puiden kaatoa koskevan muutoksen johdosta.

MUY-alueita ovat:

- Kormun korpi (vanhaa metsää, luonnonmuistomerkki, maakunnallisesti arvokas)

- Riutta (osa laajaa harjujaksoa, soveltuu metsien monimuotoisuusohjelman kohteeksi, pienipiirteistä harjusuppamaastoa)
- Kalmun eteläosa (luonnonmetsää, soistumia, maakunnallisesti arvokas)

Muut alueet ja kohteet

Puolustusvoimilta vapautuu ”Rautarouva” sähkölinjan eteläpuoliset alueet muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta sekä nykyisen alueen pohjoisosassa sijaitsevat asuinkerrostalot. Puolustusvoimien käytössä olevat alueet ovat merkinnällä EP ja EP/A.

Ampumaurheiluun soveltuva alue on osoitettu merkinnällä EA Riuttantien pohjoispuolelle kuntoradan lähtöpaikan tuntumaan vt 3 ja mt 130 väliselle alueelle. Melutarkastelun ja ympäristölähtökohtien perusteella ampumarata on tarkoitettu ns. pienikaliiperisille aseille (pienoiskiväärі ja –pistooli, maks. .22 cal). Ampumarata sopii myös ampumahiihdon harjoitteluun. Ampumarata-alueen melualue (65 dBa) on esitetty liitteessä 7. Melualue perustuu sapluunamalliin, jossa on esitetty mallinnettu .22 kaliiperin aseiden melun leviäminen avoimessa, tasaisessa pehmeässä maastossa ilman ampumasuojaa. (Ks. s. 19.)

Kuva 6. Riihimäen tulvavaara-alue 1/250 a toistuvuudelle (Vantaanjoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelma, Hämeen ELY-keskus 2015).

Vantaanjoen merkittävän tulvariskialueen rajaus yleiskaavakartalla perustuu tulvariskilainsäädännön perusteella ELY-keskuksen 2013 laatimaan tulvakarttaan. Maa- ja metsätalousministeriö on 2011 nimennyt merkittävät tulvariskialueet.

Riuttan ajoharjoittelurata on merkitty moottoriratalueeksi (EM).

Kinturin maankaatopaikka on merkitty jätteenkäsittelyalueeksi (EJ-1sel), jossa alueen jatkokäyttömahdollisuus on selvitettävä ennen ympäristöluvan päättymistä 2026.

Uusi maa-ainestenottoalue/ työpaikka-alue/ jätteenkäsittelyalue (EO/TP/EJ) on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi. Alue on tarkoitettu kalliokiviaineksenottoalueeksi, jolle saa sijoittaa yhteensopivia työpaikkatoimintoja. Kalliokiviaineksenoton päätyttyä aluetta kehitetään jätehuollon ja ympäristöteknologian alueena.

Pilaantuneet ja mahdollisesti pilaantuneet maa-alueet ja onnettomuusvaaralliset kohteet on esitetty liitteessä 7.

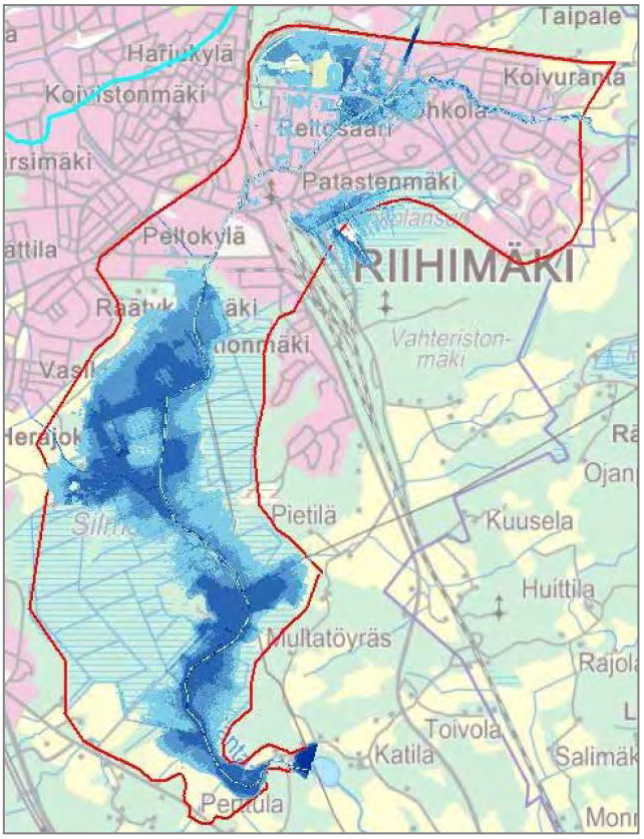

Kuva 6. Riihimäen tulvavaara-alueet.

Maankäytön rajoituksia käsittävässä liitteessä 7 on esitetty:

- tärkeät pohjavesialueet ja pohjaveden muodostumisalueet
- merkittävä tulvariskialue
- pilaantuneet ja mahdollisesti pilaantuneet maa-alueet
- tie- ja junaliikenteen melualueet, joissa vuoden 2020 ennustetilanteessa yöajan keskiäänitaso ylittää 45 dB
- ampumatoiminnan melualueet (65 dBa)
- vaarallisia kemikaaleja säilyttävät tai käyttävät tuotantolaitokset ja niitä ympäröivät konsultointivyöhykkeet

Yhdyskuntateknisen huollon verkot

Yleiskaavaehdotuksessa on esitetty Hikiä-Forssa voimajohto (400+110 kV), josta on yhteys Riihimäen Vienolan sähköasemalle. Fingridin voimajohdot ovat maankäyttö- ja rakennuslain 22 § tarkoittamia voimajohtoja (valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet).

Carunan 110 kV:n nykyinen sähköverkko on lisätty ehdotukseen nähtävillä olon jälkeen. Arolammintien varrella voimajohto on maakaapelina.

Nykyiset korkeapaineiset maakaasuputket ja maakaasuputkihanke Riihimäki-Turku on esitetty yleis-

kaavaehdotuksessa. Uusi linjaus perustuu vuonna 2002 valmistuneeseen yva-lain mukaiseen selvitykseen. Gasum Oy on luopunut maakaasuputkihankkeen toteuttamisesta, mutta jos suunnitelmaa halutaan tarkistaa, tulee se tehdä Riihimäen kaupungin toimesta erillisen selvityksen pohjalta.

Yleiskaavaratkaisun vaihtoehdot

Yleiskaavatyön aloitusvaiheessa laadittiin seitsemän rakennemallia eri teemojen näkökulmasta: ”Riihimäen seutu”, ”Tiivistyvä kaupunki”, Kehityskäytävät”, Kestävän liikkumisen kaupunki”, ”Elävä vihreä kaupunki”, ”Asumisen kaupunki” ja ”Visio 2050”. Rakennemallitarkastelun ja vuorovaikutuksen pohjalta laadittiin kaupunkirakennesuunnitelma. Olennaisena osana rakennemalleja ja rakennesuunnitelmaa on laadittu kaupungin väestöennuste ja asuntotuotantoennuste sekä selvitetty nykyisten asemakaavojen toteutumattomien asuntotonttien ja mahdollisten muutoskohteiden kapasiteettia. Asumisen suunnitteluratkaisu on johdettu 0,7 %:n vuosittaisen väestönkasvun asuntotuotantotarpeesta.

Riihimäen kaupunkiseudun maankäytön ja liikenteen kehittämissuunnitelmassa (2016) on tarkasteltu liikenteen kehittymistä nykyverkolla vuoteen 2035. Liikennevirroissa muutokset kohdistuvat maankäytön kasvualueiden ja työpaikkakeskusten väliseen liikkumiseen. Kasvusta huolimatta tieverkon käyttöasteet eivät näytä huolestuttavan korkeilta edes vuoteen 2040 ulottuvissa tarkasteluissa.

Yleiskaavaehdotuksen maankäyttöä on tarkasteltu nykyisen ja kehäväylät sisältävien liikenneverkkojen pohjalta. Nykyisen tieverkon pohjalta Etelä-Vahteriston ja järjestelyratapihan itäpuolisten työpaikka-alueiden toteuttaminen edellyttää merkittäviä uusia katuyhteyksiä. Tällainen maankäyttö ei olisi mahdollista nykyverkolla.

Kalmun alueen eteläpuolisen alueen kehittäminen on mahdollista erityisesti Läntisen kehätien toteutuessa.

Arolammin orsi yhdistää yleiskaavaehdotuksen radanvarren työpaikka/terminaali-alueet valtatiehen 3 ja se on merkittävä Riihimäen kaupungin itäosien ja mahdollisten Hausjärven alueiden saavutettavuudelle. Seudullisesti Riihimäen kehätien osana Arolammin orsi yhdistää valtatien 3 kantatiehen 54 (Tammela-Hollola).

4 YLEISKAAVAN VAIKUTUKSET

Suhde maakuntakaavaan

Yleiskaavaehdotuksessa esitetty maankäyttö ja muut merkinnät poikkeavat voimassa olevista maakuntakaavoista jonkin verran. Ote maakuntakaavojen yhdistelmästä on esitetty kuvassa 2.

Erot maankäytössä ja liikenteessä:

- Yleiskaavaehdotuksessa on esitetty kehittämisvyöhykkeitä maakuntakaavan asumisen ja työpaikkojen alueille pääradan varressa, kehäväylien yhteyteen sekä Riuttan alueella.
- Asumisen alueita on yleiskaavaehdotuksessa esitetty suppeammin Arolammintien varrella ja laajemmin Varuskunta-Kokko-Taipale -alueella.
- Maakuntakaavan valkoisille alueille on esitetty yleiskaavaehdotuksessa työpaikka-alueita kantatien 54 varrella Sammalistossa, Rajaportissa ja Haapahuhdan alueella sekä Riuttantien eteläpuolella valtatien 3 ja seututien 130 välisellä alueella.
- Viheryhteystarve vt 3:n kohdalla on tarkistettu pohjoisemmaksi.
- Keskustaa kiertävän välikehän sisällä liikennesaneerauksen yhteydessä on tavoitteena rajoittaa tarpeetonta läpiajoa. Yleiskaavaehdotuksessa myös keskustaa pyritään rauhoittamaan läpiajoliikenteeltä, josta syystä väylämerkinnät on jätetty merkitsemättä keskustatoimintojen alueella.
- Arolammintie on jätetty merkitsemättä yhdyskuntarakenteen laajenemisalueella.

Maakuntakaavan 2040 luonnos ja valmisteluvaiheen aineisto on ollut nähtävillä helmi–maaliskuussa 2017. Riihimäen kaupunki on lausunnossaan esittänyt valmisteilla olevaan yleiskaavaan nähden monia tarkistamistarpeita.

Vaikutusten arviointi

Yleiskaavaehdotuksen merkittävät vaikutukset kohdistuvat yhdyskuntarakenteeseen, liikenteeseen, luontoon ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Yleiskaavaehdotuksen vaikutukset on esitetty liitteessä 8.

Yleiskaavatyön 2013-2017 mukaan kaupunkirakenteen sisällä olevien asumisen täydennysrakentamiseen soveltuvien alueiden käyttöönottoa edistetään. Uusista alueista asetetaan suunnittelussa etusijalle Varuskunta-Kokko-Taipaleen alue yhdyskuntarakenteen ja palvelujen kannalta parhaana uuden asumisen alueena. Valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen muutosta ohjaa täydennysrakentamisen yhteydessä määräys ottaa huomioon kulttuurihistoriallisen rakennetun ympäristön kokonaisuus, ominaispiirteet ja identiteetti. Muuttuvia alueita ovat myös varuskunta-alueen pohjoisosan rakennusten muutos asumiseen ja veturitallien alue sen jälkeen, kun nykyiset toiminnot ovat siirtyneet pois.

Asumisen nykyisten ja uusien alueiden toteuttamisessa on epävarmuustekijöitä, jotka johtuvat uusien alueiden mitoituksesta ja toisaalta nykyisten asumiseen varattujen tonttien toteutumisesta. Uusien asumisen alueiden hankinta kaupungin omistukseen ennen asemakaavoitusta ja maapolitiikan jatkuvuus määrittelevät osaltaan yleiskaavan ohjausvaikutusta.

Uusia työpaikka-alueita on sijoitettu hyvien tieliikenneyhteyksien varteen ja niitä on esitetty huomattavasti enemmän kuin tavoitevuoteen 2035 on realistista ajatella toteutuvan. Alueiden totetuttamisjärjestyksellä voi olla merkitystä rakentamisesta aiheutuviin vaikutuksiin. Uusien työpaikka-alueiden toteuttaminen edellyttää kytkemistä liikenneverkkoon, jolloin joissain tapauksissa saatetaan edellyttää väylähankkeiden toteuttamista. Kehätiet vähentävät läpiajoa keskustassa, mutta pysäköintiratkaisuilla voidaan vaikuttaa keskustan asiointiliikenteeseen.

Uudet seudulliset tieyhteydet voivat hajoittaa yhdyskuntarakennetta ja vaikeuttaa yhtenäisten luonnonalueiden säilymistä.

Riihimäen viheralueohjelmassa 2015-2035 tarkastellaan viherrakennetta yleiskaavaa yksityiskohtaisemmin. Ulkoilun ja virkistyksen ydinalueet, ulkoilureitit ja viherrakenteen määrittely muodostavat virkistysalueverkon uudella tavalla. Merkittävät luontovaikutukset kohdistuvat kehäväylien yhteyteen.

Riihimäen rakennetun ympäristön ohjelmassa määritellään rakennettua ympäristöä koskevat laatutavoitteet ja niitä varten tarvittavat toimenpiteet sekä mahdolliset asemakaavoituksen tavoitteet. Muutokset nykytilaan arvioidaan ohjelman laatimisen yhteydessä.

Ilmastovaikutukset

(Irmeli Wahlgren)
Yleiskaavan toteuttamisesta aiheutuvat ilmastovaikutukset liittyvät uusien rakennusten ja perusrakenteen rakentamiseen ja käyttöön sekä uusien asukkaiden ja toimintojen aiheuttamaan liikenteeseen. Myös liikenneverkon kehittämishankkeet aiheuttavat muutoksia liikenteeseen.

Uusien rakennusten ja perusrakenteen rakentamisesta ja käytöstä sekä liikenteestä aiheutuu energiankulutusta ja kasvihuonekaasupäästöjä. Uusien alueiden ottaminen rakentamiskäyttöön voi vähentää hiilinieluja ja siten lisätä kasvihuonekaasupäästöjä. Hulevesien hallinta on keskeinen asia ilmastonmuutokseen sopeutumisessa.

Uusien asunto- ja työpaikka-alueiden ominaisuuksilla ja sijainnilla on vaikutusta energiankulutukseen ja kasvihuonekaasupäästöihin. Ilmastovaikutusten kannalta edullisimmat alueet ovat täydennysrakentamisalueita, jotka sijaitsevat keskeisesti. Näillä alueilla uusien verkostojen tarve on vähäinen ja olemassa olevia palveluja ja joukkoliikenneyhteyksiä voidaan hyödyntää. Uusista alueista edullisimpia ovat olemassa olevaan rakenteeseen kytkeytyvät alueet, joilla kytkentäverkkojen tarve on pieni, aluetehokkuus on riittävä ja sisäisten verkkojen tarve suhteellisen pieni ja jotka parantavat joukkoliikenteen edellytyksiä.

Riihimäen rakennuskanta kasvaa väestömäärän ja asumisväljyyden lisääntyessä. Rakennusten energiankäyttö lisääntyy. Energiatehokkuuden parantuessa rakennusten energian ominaiskulutus kuitenkin pienenee nykyisestä, erityisesti lämmityksen osalta. Asukasta ja työpaikkaa kohden laskettu rakennusten energiankulutus todennäköisesti pienenee nykyisestä, riippuen asumis- ja työpaikkaväljyyden kasvusta. Yleiskaavan toteutuessa rakennusten energiankulutus saattaa siten kasvaa vähemmän kuin asukas- ja työpaikkamäärä.

Rakennusten energiankäytöstä aiheutuva primäärienergiankulutus ja kasvihuonekaasupäästöt riippuvat lämmitystavoista, energiantuotantotavoista ja käytetyistä polttoaineista. Yleiskaavaehdotuksen mukaan uudet rakennukset voivat pääosin hyödyntää kaukolämpöä. Riihimäellä on laaja kaukolämpö- ja maakaasuverkko. Kaukolämpö tuotetaan energiatehokkaasti suhteellisen pienillä kasvihuonekaasupäästöillä. Talokohtaisessa lämmityksessä on mahdollista käyttää uusiutuviin ja vähäpäästöisiin energiantuotantotapoihin perustuvia lämmitystapoja. Kulutetusta sähköstä osa tuotetaan Riihimäellä energiatehokkaasti sähkön ja lämmön yhteistuotannossa ja osa ostetaan muualta. Aurinkoenergian hyödyntäminen on myös mahdollista.

Rakennusten tuotantovaiheessa aiheutuva energiankulutus ja kasvihuonekaasupäästöt riippuvat rakenneratkaisuista ja käytetyistä materiaaleista. Puun käyttö rakennusmateriaalina vähentää tuotannosta aiheutuvia päästöjä ja toimii myös hiilinieluna.

Yleiskaavaehdotus mahdollistaa primäärienergiankulutukseltaan ja kasvihuonekaasupäästöiltään suhteellisen edullisen rakennuskannan kasvun.

Uuden asuntorakentamisen potentiaali on Riihimäellä suuri. Yleiskaavan tavoitevuoteen 2035 mennessä tästä toteutuu vain osa.

Vanhan asuntokannan väestö vähenee 2 050 asukkaalla. Tämä johtuu asuntokuntakoon pienenemises-

tä, asumisväljyyden kasvamisesta ja asuntojen poistuman korvaamisesta. Uutta asuntokantaa tarvitaan siten 6 668 asukkaalle, joista 4 618 asukasta ovat uusia asukkaita eli väestönkasvua. Uusien asuntojen tarve on 2 449 asuntoa.

Yli puolet (52 %) uusista asunnoista ja vajaa puolet (43 %) uuden rakennuskannan asukkaista sijoittuu nykyiseen rakenteeseen eli täydennysrakentamisen alueille. Uusille alueille sijoittuu vajaa puolet (48 %) uusista asunnoista ja suurin osa (57 %) uuden rakennuskannan asukkaista. Ero asuntojen ja asukkaiden osuuksissa johtuu siitä, että uusille alueille sijoittuu nykyistä rakennetta enemmän omakotitaloja, joiden asuntokunnan koko on muita talotyyppejä suurempi.

Aluetehokkuus vaikuttaa alueiden sisäisten verkkojen tarpeeseen. Suuremman tehokkuuden alueilla tarvitaan vähemmän verkkoja kuin pienemmän tehokkuuden alueilla. Uusien alueiden aluetehokkuus on suhteellisen pieni (keskimäärin e_a = 0,1), mutta kuitenkin selvästi suurempi kuin haja-asutusalueella. Aluetehokkuus on riittävä mahdollistamaan suhteellisen pienen sisäisten verkkojen tarpeen. Osalla uusista alueista on myös jonkin verran olemassa olevia verkostoja, joita voidaan hyödyntää. Täydennysrakentamisalueilla uusien verkkojen tarve on suhteellisen pieni.

Asukasmäärän kasvu lisää liikenteestä aiheutuvia energiankulutusta ja kasvihuonekaasupäästöjä. Uusi rakennuskanta sijoittuu kuitenkin edullisesti yhdyskuntarakenteeseen. Täydennysrakentamisen alueet sijoittuvat liikenteellisesti edullisesti keskustan jalankulkuvyöhykkeelle (77 % asukkaista) ja joukkoliikennevyöhykkeelle (18 %). Vain noin 5 % täydennysrakentamisen alueiden asukkaista sijoittuu autovyöhykkeelle. Uusien alueiden asukkaista noin 31 % sijoittuu keskustan reunavyöhykkeelle, 13 % joukkoliikennevyöhykkeelle ja 56 % autovyöhykkeelle, joka voi kehittyä joukkoliikennevyöhykkeeksi. Vähiten henkilöauton käyttöä edellyttää ja vähiten liikenteen energiankulutusta ja kasvihuonekaasupäästöjä aiheuttaa keskustan jalankulkuvyöhyke ja eniten autovyöhyke. Yleiskaavaehdotuksen mukainen asukkaiden sijoittuminen on siten suhteellisen edullista liikenteellisesti.

Varuskunta-Kokko-Taipaleen alue sijoittuu olemassa olevan rakenteen yhteyteen edullisemmin kuin Kalmu, mutta myös Kalmuun on mahdollista muodostaa hyvät joukkoliikenneyhteydet, ja kytkentäverkkojen tarve on suhteellisen pieni. Yleiskaavaehdotus edistää joukkoliikenteen edellytyksiä Riihimäellä.

Liikenteen ominaisenergiankulutus ja –kasvihuonekaasupäästöt pienenevät ajoneuvo- ja polttoaineteknologian kehittyessä ja liikenteestä aiheutuvat vaikutukset lisääntyvät siten vähemmän kuin liikenteen määrä.

Tehtyjen liikennesuunnitelmien mukaan pyöräilyverkkoa kehitetään ja liikenteellisiä olosuhteita parannetaan, joten on hyvät edellytykset saavuttaa liikenteen energiankulutuksen ja kasvihuonekaasupäästöjen kannalta edullinen yhdyskuntarakenne.

Yleiskaavaehdotuksessa esitetyt työpaikka-alueet ovat mitoitukseltaan huomattavasti tarvetta suuremmat vuoden 2035 tavoitevuoteen nähden. Alueet sijoittuvat kuitenkin hyvien liikenneyhteyksien varrelle ja suhteellisen lähelle olemassa olevaa rakennetta, jolloin kytkentäverkkojen tarve on suhteellisen pieni. Työpaikka-alueilla on mahdollista hyödyntää kaukolämpöä tai maakaasua. Parhaiten sijoittuvat alueet kannattaisi toteuttaa ensin.

Uudet seudulliset tieyhteydet voivat hajottaa yhdyskuntarakennetta ja vaikeuttaa yhtenäisten luonnonalueiden säilyttämistä. Ne voivat myös vähentää hiilinieluja. Myös osaan kehittämisalueita (osayleiskaavatasoiset maankäytön suunnitelmat) sisältyy yhdyskuntarakenteen hajoamisen riski. Hajautuneesta yhdyskuntarakenteesta aiheutuu enemmän energiankulutusta ja kasvihuonekaasupäästöjä kuin eheästä rakenteesta. Näiden hankkeiden toteuttaminen ajoittuu kuitenkin todennäköisesti yleiskaavan tavoitevuoden 2035 jälkeiseen aikaan.

Yleiskaavaehdotuksen ilmastovaikutusten arviointiin liittyy epävarmuustekijöitä mm. suurten liikennehankkeiden ja niihin liittyvien kehittämisalueiden johdosta. Liikenteestä aiheutuvien energiakulutuksen ja kasvihuonekaasupäästöjen tarkempi arviointi tehdään ilmastostrategian päivitystä varten.

Oikeusvaikutukset

Riihimäen yleiskaava 2035 laaditaan oikeusvaikutteisena koko kaupungin alueelle. Maankäyttö- ja rakennuslain 42 § mukaan yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta yleiskaavan toteutumista. Yleiskaava korvaa samaa aluetta koskevan aikaisemmin hyväksytyn yleiskaavan, jollei kaavassa toisin määrätä (Kalmun osayleiskaava jää voimaan). Yleiskaava ei ole asemakaava-alueella voimassa muutoin kuin asemakaavan muuttamista koskevan vaikutuksen osalta.

Maankäyttö- ja rakennuslain 43 § mukaan lupaa rakennuksen rakentamiseen ei saa myöntää siten, että vaikeutetaan yleiskaavan toteutumista. Lupa on kuitenkin myönnettävä, jos yleiskaavasta johtuvasta luvan epäämisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa haittaa eikä kunta tai, milloin alue on katsottava varatuksi muun julkisyhteisön tarkoituksiin, lunasta aluetta tai suorita haitasta kohtuullista korvausta (ehdollinen rakentamisrajoitus).

Yleiskaavassa voidaan myös erityisellä määräyksellä määrätä alueita, joita koskee rakentamisrajoitus tai toimenpiderajoitus. Määräaikaisella rakentamisrajoituksella voidaan lisäksi säädellä yleiskaavan toteuttamisaikataulua siten, että säädetään rakennustoimintaan tarkoitetuille alueille enintään 5 vuoden rakennuskielto, jolla kielletään muu kuin maatalouden ja siihen verrattavien elinkeinojen tarpeisiin rakentaminen (ei ole määrätty Riihimäen yleiskaava 2035 ehdotuksessa).

Asemakaavoitettujen alueiden ulkopuolinen alue on Riihimäen kaupungin rakennusjärjestyksen mukaan suunnittelutarvealuetta. Maankäyttö- ja rakennuslain 44 § mukaan oikeusvaikutteisen yleiskaavan kyläalueella, jolla rakentamispaine on vähäistä, voidaan 137 §:n 1 momentin estämättä myöntää rakennuslupa enintään kaksiasuntoisen asuinrakennuksen rakentamiseen. Edellytyksenä on lisäksi, että yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta maankäyttöä kyseisellä alueella. Yleiskaavan määräys sen käyttämisestä rakennusluvan myöntämisen perusteena on voimassa enintään 10 vuotta kerrallaan (ei ole määrätty Riihimäen yleiskaava 2035 ehdotuksessa).

Asianomainen ministeriö voi yleisen tarpeen vaatiessa myöntää kunnalle luvan lunastaa alueen, joka tarvitaan yhdyskuntarakentamiseen ja siihen liittyviin järjestelyihin tai muutoin kunnan suunnitelmallista kehittämistä varten. Asianomainen ministeriö voi antaa kaavan toteuttavalle viranomaiselle oikeuden lunastaa maakuntakaavan otetun alueen tai sen käyttöoikeuden supistamisen, jos se on tarpeellista maakuntakaavan toteuttamiseksi valtion, seudun, kuntayhtymän tai kunnan väestön yhteisiä tarpeita varten. Asianomainen ministeriö voi lisäksi myöntää kunnalle luvan lunastaa alueen, joka on yleiskaavassa osoitettu liikenneväyläksi, asuntorakentamiseen tai siihen liittyvään yhdyskuntarakentamiseen ja jota tarvitaan kunnan suunnitelmanmukaiseen yhdyskuntakehitykseen, sekä alueen, joka on tarkoitettu kunnan tai kuntayhtymän laitokselle tai muihin näiden tarpeisiin. Asuntorakentamiseen tai siihen liittyvään yhdyskuntarakentamiseen lunastettavaan alueeseen voi sisältyä myös virkistys- ja suoja-aluetta (MRL 99 §).

Ranta-alueeseen kuuluvalle rantavyöhykkeelle ei saa rakentaa rakennusta ilman asemakaavaa tai sellaista oikeusvaikutteista yleiskaavaa, jossa on erityisesti määrätty yleiskaavan tai sen osan käyttämisestä rakennusluvan myöntämisen perusteena (MRL 72 §. Ranta-alueiden loma-asutusta koskevan yleiskaavan erityiset sisältövaatimukset 73 §) (ei ole määrätty Riihimäen yleiskaava 2035 ehdotuksessa).

5 SUUNNITTELUN VAIHEET

Suunnittelun vaiheet ja niitä koskevat päätökset

Kaupunginhallitus hyväksyi osallistumis- ja arviointisuunnitelman 28.10.2013, jota on tarkistettu 7.4.2015, 19.1.2016 ja 15.12.2016.

Kaupunginhallitus hyväksyi rakennemallit nähtäville 14.4.2014. Rakennesuunnitelma päätettiin asettaa nähtäville 27.3.2015.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi rakennesuunnitelman muutoksin ja asetti kokouksessaan 8.6.2015 yleiskaavalle jatkosuunnitteluohjeet.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi yleiskaavaluuonnoksen jatkosuunnitteluohjeet 6.6.2016.

Kaupunginhallitus hyväksyi yleiskaavaehdotuksen nähtäville 15.12.2016.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 29.5.2017 yleiskaavaehdotuksen muutoksin. Hyväksymättä jätettiin Paalijärven–Hirvijärven laaja MUY-alue, Suolijärven pohjoispään suojelualueen laajennus, Paalijoen kanjonin suojelualue sekä Arolammin ja Monnin asemien yhdyskuntarakenteen laajenemisalueet. Hyväksymättä jätettyjen kaavamerkintöjen osalta suunnittelu jatkuu seuraavalla yleiskaavakaudella 2017-2021.

Osallistuminen ja yhteistyö

Riihimäen yleiskaava 2035 on kuulutettu vireille 3.11.2013.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman kohdassa 7 on lueteltu osalliset; maanomistajat ja asukkaat, viranomaistahot ja muut yhteistöt.

Osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestäminen on kuvattu osallistumis- ja arviointisuunnitelman kohdassa 8.

Viranomaisyhteistyö

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman viranomaisneuvottelu pidettiin kahdessa osassa 1.10. ja 4.10.2013. Rakennemallivaiheen viranomaistyöneuvottelu pidet-

tiin 4.6.2014. Rakennesuunnitelman viranomaistyöneuvottelu pidettiin 12.5.2015. Neuvottelumuistiot on tallennettu kaupungin verkkosivulle. Ehdotusvaiheen viranomaistyöneuvottelu pidettiin 1.12.2016 ja viranomaisneuvottelu (MRL 66 § ja MRA 18 § 6.4.2017.

Suunnitelmat julkisesti nähtävillä

Suunnittelun eri vaiheissa annettuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin on laadittu vastineet. Aineistot ovat olleet nähtävillä seuraavasti:

- rakennemalli nähtävillä 22.4.-21.5.2014
- rakennesuunnitelma nähtävillä 7.4.-6.5.
- yleiskaavaluonnos nähtävillä 25.1.-23.2.2016
- yleiskaavaehdotus nähtävillä 9.1.-8.2.2017

Karttakysely

Kaupunkilaisilla oli mahdollisuus kommentoida yleiskaavan rakennemalleja ja rakennesuunnitelmaa myös verkossa järjestetyn kyselyn avulla. Kyselyissä esitettiin rakennesuunnitelman teemoihin liittyviä kysymyksiä sekä pyydettiin osoittamaan kommentteja myös suunnitelmakartalle. Kyselyn tuloksista on laadittu yhteenveto, joka on saatavissa Riihimäen kaupungin verkkosivuilla (www.riihimaki.fi) yleiskaavan *Tavoitteet- ja rakennesuunnitelma*-aineistossa.

Luonnosvaiheen selvitykset ja suunnitelmat

Väestöennuste

Väestöennustetta on tarkistettu kaupunginvaltuuston päätöksen 8.6.2015 mukaisesti. Uuden ennusteen mukaan väestö olisi noin 34500 vuonna 2035, lisäystä 5200 henkeä vuodesta 2014. Yleiskaavan laadinnan pohjaksi uusien alueiden mitoituksessa varaudutaan 0,7 %:n vuosittaiseen väestönkasvuun. Asuntojen tarvelaskelmassa asuntojen tarve olisi noin 2640 ja asuntotyyppijakauma asuinkerrostaloissa 32 %, rivitaloissa 27 % ja omakotitaloissa 41 %. Arviossa on käytetty asumisväljyyttä ja asuntokunnan keskikokoa kuvaavia mitoituslukuja.

Seudullinen maankäytön ja liikenteen kehittämissuunnitelma

Riihimäen kaupunkiseudun liikenteen ja maankäytön kehittämissuunnitelman laatiminen aloitettiin Hämeen liiton, Hämeen ja Uudenmaan ELY-keskusten, Riihimäen kaupungin, Hausjärven, Lopen ja Janakkalan kuntien yhteistyöprojektina. Kanta-Hämeen 2. vaihemaakuntakaavan suunnittelusuosituksessa esitetään, että kaupunkiseuduille tulisi laatia seudun kuntien yhteinen yleiskaavatasoinen maankäytön ja liikenteen kehittämissuunnitelma. Seudullisessa maankäytön ja liikenteen kehittämissuunnitelmassa on ensi vaiheessa luotu liikennemalli ja jatkotyössä on selvitetty mm. palvelutasopuutteita sekä uusien liikenneyhteyksien tarvetta.

Kaupallinen selvitys

Korkein hallinto-oikeus on 10.11.2015 kumonnut ympäristöministeriön päätöksen, jolla se oli jättänyt vahvistamatta 1. vaihemaakuntakaavan seudullisia kaupan palveluvyöhykkeitä koskevat merkinnät. Tämä lisää kaupungin päätösvaltaan sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikköjä ja paljon tilaa vaativaa kauppaa. Hämeen liitto on teettänyt kanta-Hämeen maakuntakaavan 2040 kaupan palveluverkkoselvityksen (WSP 12.4.2016). Uusia kaupan palveluja on yleiskaavaehdotuksessa esitetty Merkoksen ja Sorrin alueille.

Yhdyskuntarakenteen vyöhykkeet suunnittelussa

Suomen ympäristökeskus, ympäristöministeriö ja liikennevirasto sekä pilottikohteina joukko kuntia ja maakuntien liittoja arvioivat kaupunkiseutujen yhdyskuntarakenteen tulevaa kehitystä ja soveltavat vyöhykemenetelmää ajankohtaisissa suunnittelukysymyksissä. Yhdyskuntarakenteen vyöhyketarkastelussa kaupunkiseudut jaetaan jalankulku-, joukkoliikenne- ja autovyöhykkeisiin. Tutkimushanke Urban Zone III valmistui 8.3.2017.

Rakennettu ympäristö

Kaupunkirakenteen muutoksilla on kaupunkikuvaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön kohdistuvia vaikutuksia. Yleiskaavatyön yhteydessä on tärkeää arvottaa kaupunkikuvan ja kulttuuriympäristön kannalta herkkiä alueita ja arvioida muutosten näihin kohdistamia vaikutuksia.

Osana yleiskaavatyötä laaditaan Riihimäelle rakennetun ympäristön ohjelma. Ohjelmatyö toteutetaan yhteistyössä useamman kaupungin hallintokunnan sekä asukkaiden kanssa. Vastaavaa rakennetun ympäristön ohjelmaa ei Riihimäellä ole aikaisemmin tehty.

Ohjelmatyöhön sisältyy myös Riihimäen kulttuuriympäristöä koskevan valokuva- ja paikkatietokannan kokoaminen.

Rakennetun ympäristön ohjelma esitetään tehtäväksi seuraavalla yleiskaavakaudella.

Viheralueohjelma

Kesäkuussa 2015 valmistunut Riihimäen viheralueohjelma 2015-2035 toimii samalla yleiskaavan viher- ja virkistysalueita koskevana osana. Kaupunginvaltuusto on päättänyt, että viheralueohjelma hyväksytään lopullisesti vasta yleiskaavan hyväksymisen yhteydessä.

Punkanjoen valuma-alueen hulevesiselvitys

Punkanojan ja Riihiviidanojan valuma-alueille on laadittu yleiskaavatasoinen Punkanjoen valuma-

alueen hulevesiselvitys (Sito 21.3.2016). Alueelle on muodostunut useita kosteikkomaisia alueita, jotka muodostavat kevätvalunnan ja sadejaksojen aikana laajoja vesipintaisia alueita. Selvityksen pohjalta nähdään, että alueelle muodostuneilla kosteikoilla ei ole hulevesien valuma-aluemittakaavaisen hallinnan suhteen merkitystä.

Sammaliston työpaikka-alueeksi merkityn alueen (TPres) käyttöönotto vaatii alueen täyttämistä. Ely-keskuksen päätöksen 8.10.2015 mukaan maa-ainesluvan käsittelyn edellytyksenä on ympäristövaikutusten arviointi.

Ehdotusvaiheen selvitykset ja suunnitelmat

Ekologiset yhteydet

Ekologisen verkoston ja yleiskaavaluonnoksen maankäytön muutosalueiden välistä suhdetta koskeva selvitys Riihimäen yleiskaavan ekologiset vaikutukset (Sito 17.6.2016) on valmistunut. Tärkeä itälänsisuuntainen ekologinen vyöhyke sijoittuu Kouluntien ja Heiniläntien väliselle metsäiselle alueelle. Valtatien 3 ja maantien 130 eritasossa risteävä eläimille soveltuva kulkuyhteys tulisi sijoittaa tälle vyöhykkeelle. Toteuttajataho on lähtökohtaisesti Uudenmaan Ely-keskus /Liikennevirasto.

Melua aiheuttavat toiminnot

Yleiskaavatyössä on selvitetty mahdolliset aluevaraukset melua aiheuttaville liikuntalajeille (moottoriurheilu ja ampumaurheilu) Riihimäen kaupungin alueella. Tässä vaiheessa kaupungin omistamilta alueilta ei ole selvinnyt moottoriurheiluun soveltuvia alueita. Maastossa tapahtuvaan moottoriurheiluun yksityisten omistamilla alueille voi hakea lupaa kaupungin ympäristölautakunnalta.

Riihimäellä lähes sata vuotta puolustusvoimien ja ampumaharrastajien käytössä olleen Räiskylän ampumaradan toiminta on päättynyt 2014, eikä kaupungin alueella ole muita vastaavat harjoitteluolosuhteet tarjoavia ampumaratoja. Kaavoitusyksikössä on valmisteltu Riihimäen ampumarataselvitys, 8.8.2016. Selvityksessä käytettiin apuna Metropolia ammattikorkeakoulun insinöörityötä Ampumaratatoiminnan sijoittamismahdollisuudet Riihimäellä (Mäkelä 27.5.2016). Melutarkastelun ja ympäristölähtökohtien perusteella ampumarata on sijoitettu vt:n 3 ja mt:n 130 väliselle alueelle, Riuttantien pohjoispuolelle kuntoradan lähtöpaikan tuntumaan. Radalla on mahdollista harjoitella melutasoltaan enintään .22 kaliiperisten aseiden käyttöä (pienoiskivääri ja -pistooli). Ampumarata sopii myös ampumahiihdon harjoitteluun. Ampumaradan toteuttaminen edellyttää ympäristölupaa. Ampumarata-alueen melualue (65 dBA) on esitetty liitteessä 7.

6 TOTEUTTAMINEN JA SEURANTA

Yleiskaavatyön viimeisenä vaiheena on toteuttamisohjelman laatiminen ja seurannan järjestäminen, jotka siirtyvät seuraavalle yleiskaavakaudelle. Yleiskaavan toteuttamisohjelmassa kuvataan yleiskaavaan liittyvien toimenpiteitä ja hankkeita, niihin liittyviä taloudellisia voimavaroja, aikataulutusta sekä vaikutusten jatkuvan seurannan menetelmiä. Yleiskaavasta on tarkoituksenmukaista laatia myöhemminkin määrävälein seuranta- ja ohjelmointiraportteja.

Yleiskaava ohjaa asemakaavoitusta ja muita toimenpiteitä pitkällä aikavälillä. Valtuustokausittain jatkuvan yleiskaavatyön (2013-2017, 2017-2021, …) valmistelu edellyttää ajantasaisen tietoa olosuhteista ja tavoitteista.

Toteutusta ohjaavat suunnitelmat

Riihimäen yleiskaava 2035 käsittää kaavakartassa esitettyjen asemakaavamuutosten lisäksi kehittämismerkintöjä ja suunnittelutavoitteita, joilla pyritään saamaan aikaan haluttu muutos.

Kehittämistoimenpiteitä ei ole esitetty kaavakartalla Lopen, Janakkalan ja Hausjärven alueilla. Yhteensovittamisen tarve tulisi osoittaa maakuntakaavassa.

Osayleiskaavatasoisia maankäytön suunnitelmia on esitetty laadittavaksi seuravilla alueilla:

- Riuttan alue
- Etelä-Vahteriston-Pohjois-Monnin alue yhdessä Hausjärven kunnan kanssa
- Hiivolan, Etelä-Kalmun sekä Launonen-Kormu osayleiskaavan alue yhdessä Lopen kunnan kanssa
- Riihimäen portin ja Riihiviidantien välinen alue yhdessä Janakkalan kunnan kanssa

Maankäytön kehittämis- tai yleissuunnitelmia on osoitettu seuraavasti:

- keskustan alue
- Peltosaaren liikuntakeskuksen ja uusi keskustatoimintojen alue
- Etelän Viertotien alue
- Tavara-aukion ja Siltakadun välinen alue

Yleiskaavatyön yhteydessä on nähty tarpeellisina mm. seuraavat tehtävät:

- Varuskunta–Kokko–Taipaleen alueen yleissuunnitelma
- ulkoilureittien yleissuunnitelma (viheralueohjelma)
- liikuntapaikkojen maankäytön yleissuunnitelma (viheralueohjelma)

- väylien kehitettävät liittymät maankäytön kehittymisen mukaan
- yleiskaavan kehittäminen paikkatiedon rakentamisen välineenä.
- väestöennusteen tarkistaminen valtuustokausittain
- asuntotuotanto-ohjelman laatiminen ja tarkistaminen vuosittain

Seuranta

Riihimäen yleiskaava 2035 laaditaan oikeusvaikutteisena, strategisena ja paikkatietopohjaisena yleiskaavana. Jatkossa Riihimäellä on ehkä vain yksi yleiskaavaprosessi, joka kestää neljä vuotta eli yhden valtuustokauden. Se on haastava tavoite, sillä yleiskaavat vaativat runsaasti selvityksiä, yhteistyötä, neuvotteluja ja laajaa vuorovaikutusta. Lisäksi suunnittelualueena on koko Riihimäen kaupunki.

Paikkatietopohjainen suunnittelu mahdollistaa ketterän tavan tehdä yleiskaavaa. Seuraavilla valtuustokausilla nyt laadittua kaavaratkaisua tarkistetaan, päivitetään ja täydennetään. Sitä voidaan tehdä esimerkiksi osayleiskaavatasoisilla maankäytön suunnitelmilla sekä yleis- ja kehittämissuunnitelmilla tai koko kaupungin kattavilla teemoilla, kuten ulkoilureittisuunnitelmalla.

Riihimäen yleiskaavan tietopankkina toimii Trimble Locus –paikkatietojärjestelmä. Yleiskaavatyötä tehtäessä tuotetaan paljon paikkatietoa. Työn kuluessa tarkistetaan nykyisten paikkatietoaineistojen ja rekisterien ajantasaisuutta sekä tallennettujen tietojen käyttökelpoisuutta. Yleiskaava rakentaa tietopohjaa asemakaavoituksen ja muun yksityiskohtaisemman suunnittelun tueksi.

Ensimmäisen yleiskaavakauden 2013–2017 aikana tunnistettiin tarve paikkatiedon kokonaisvaltaiseen hallintaan ja on ryhdytty parantamaan tiedon keräämis- ja tallentamistapoja. Seuraavalla yleiskaavakaudella 2017-2021 tavoitteena on kehittää yleiskaavaa yhteisöllisenä tiedon rakentamisen välineenä.

Viheralueohjelman seurannan ja tarkistamisen avulla voidaan nähdä yleiskaavassa määritetyn viherrakenteen kehittämistarpeet. Yleiskaavan viherrakenteen tavoitteet ohjaavat vastaavasti viheralueohjelman toimenpideohjelmien laadintaa.

Rakennetun ympäristön ohjelmassa toimenpiteitä voidaan sijoittaa ”hankekoreihin” samaan tapaan kuin viheralueohjelmassa. Tavoitteiden toteutumista tarkastellaan valtuustokausittain ja ohjelman päivittäminen kytketään yleiskaavaprosessiin.

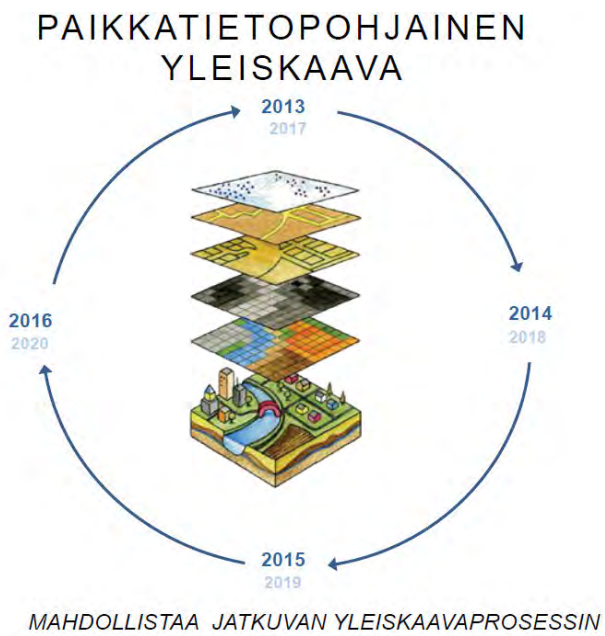

Kuva 7. Paikkatietopohjainen yleiskaavaprosessi.

Kuvio. Riihimäen väestö v. 1987–2013 ja projektiovaihtoehdot 2035

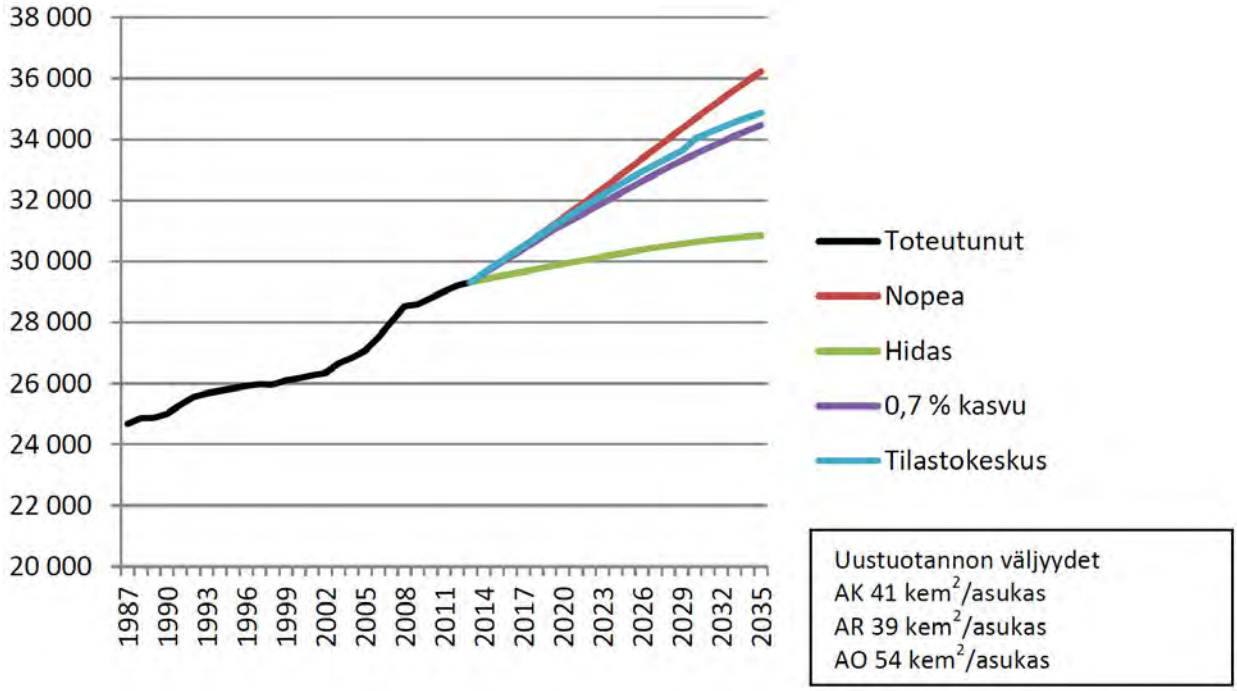

Kuvio. Lapset ja nuoret (0–19-v.) ikäryhmittäin Riihimäen väestöprojektiossa (0,7 % kasvu)

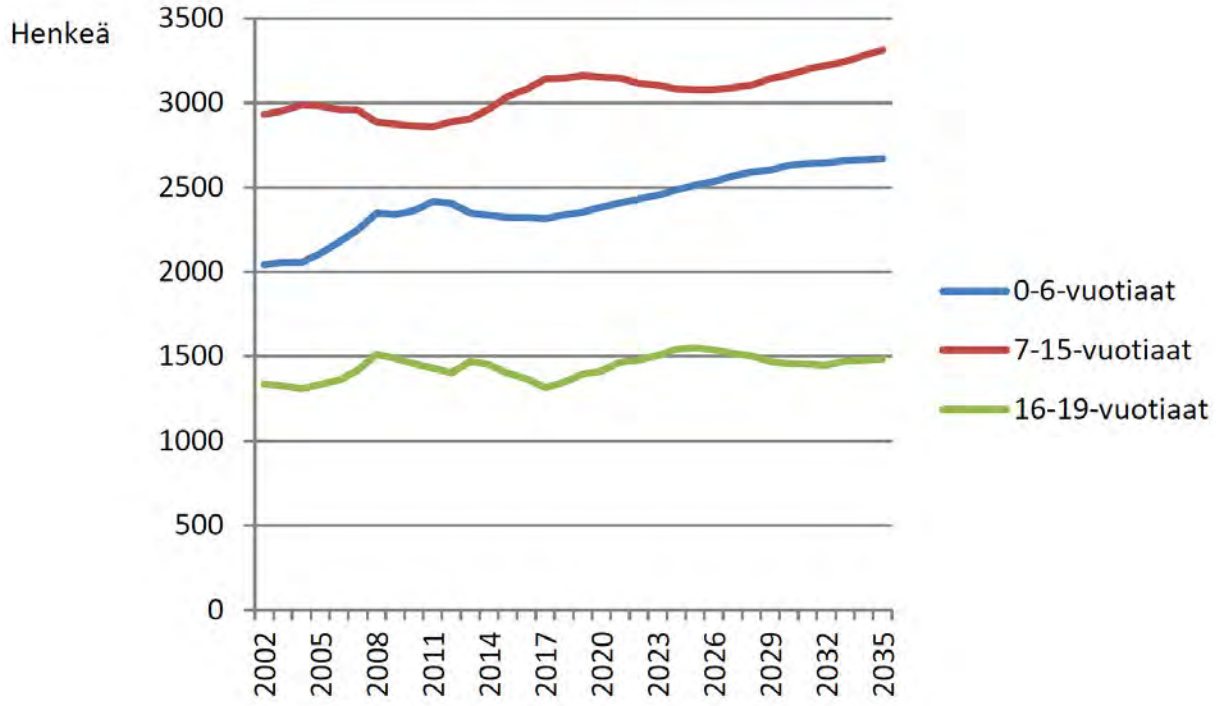

Lähde: Riihimäen kaupungin alueelliset väestöprojektiot 2014–2035
(Kaupunkitutkimus TA Oy, Seppo Laakso ja Päivi Kilpeläinen)

Kuvio. Työikäiset (20–64-v.) ikäryhmittäin Riihimäen väestöprojektioissa (0,7 % kasvu)

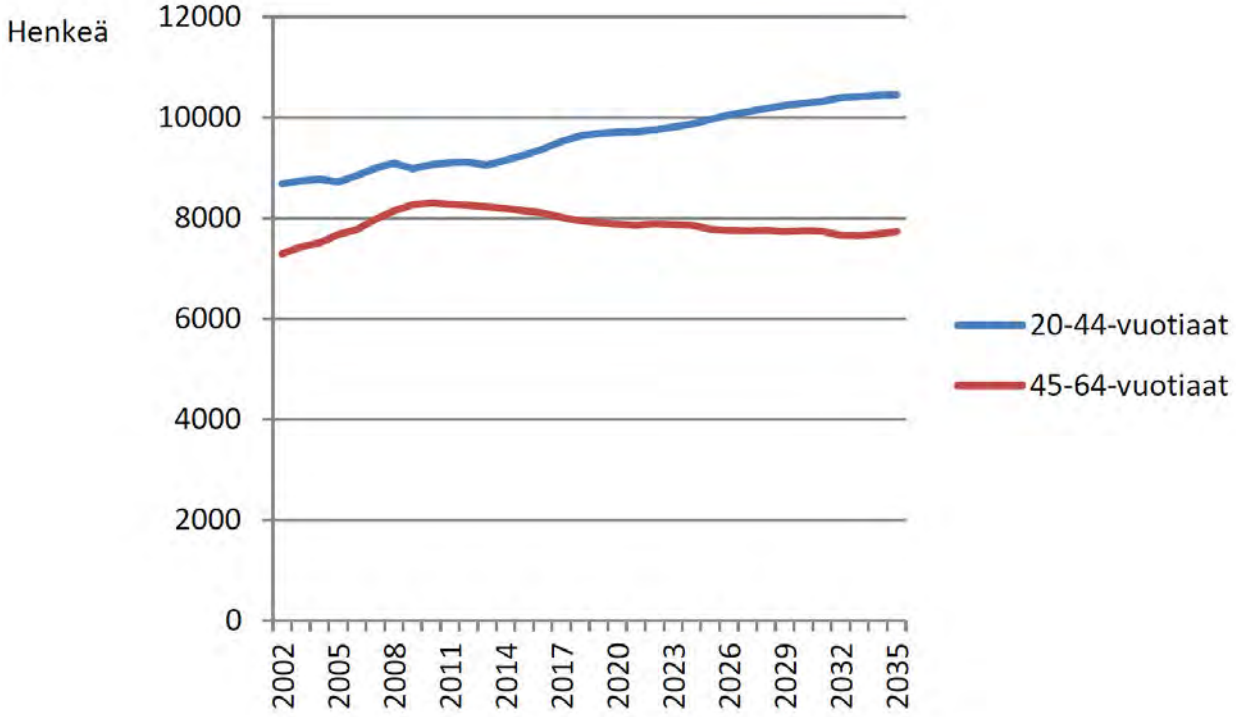

Kuvio. Eläkeikäiset (yli 65-v.) ikäryhmittäin Riihimäen väestöprojektioissa (0,7 % kasvu)

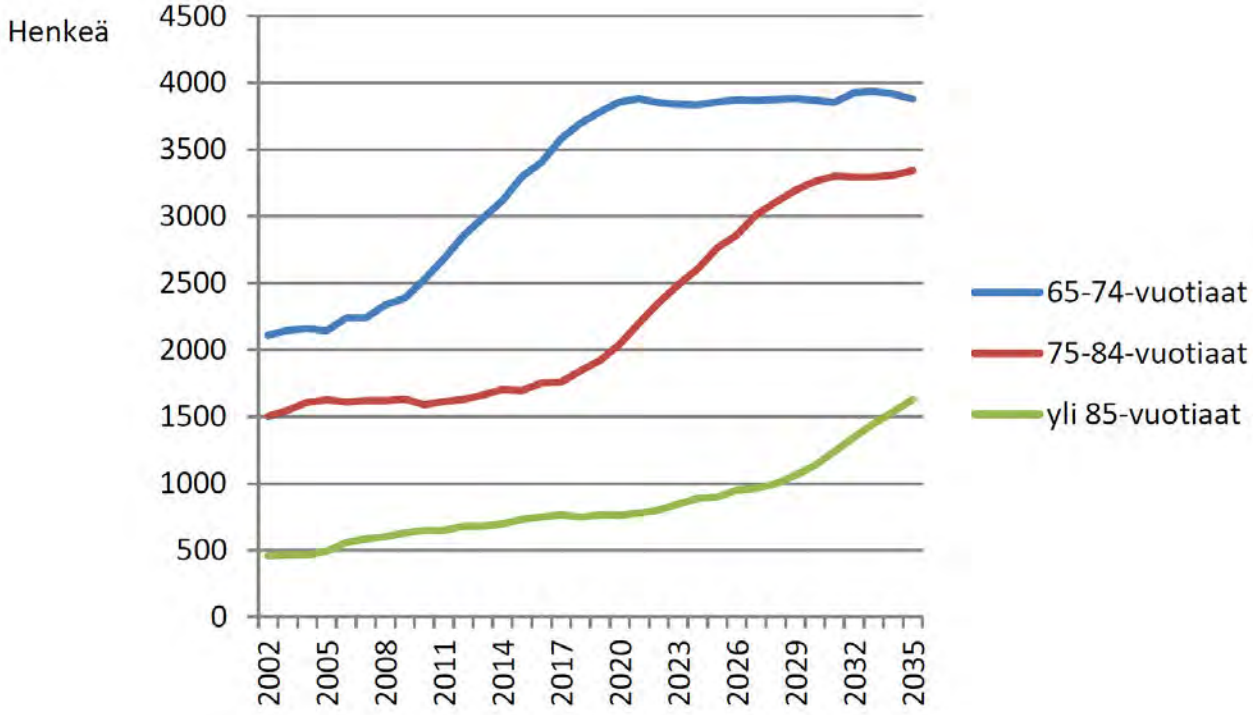

Lähde: Riihimäen kaupungin alueelliset väestöprojektiot 2014–2035
(Kaupunkitutkimus TA Oy, Seppo Laakso ja Päivi Kilpeläinen)

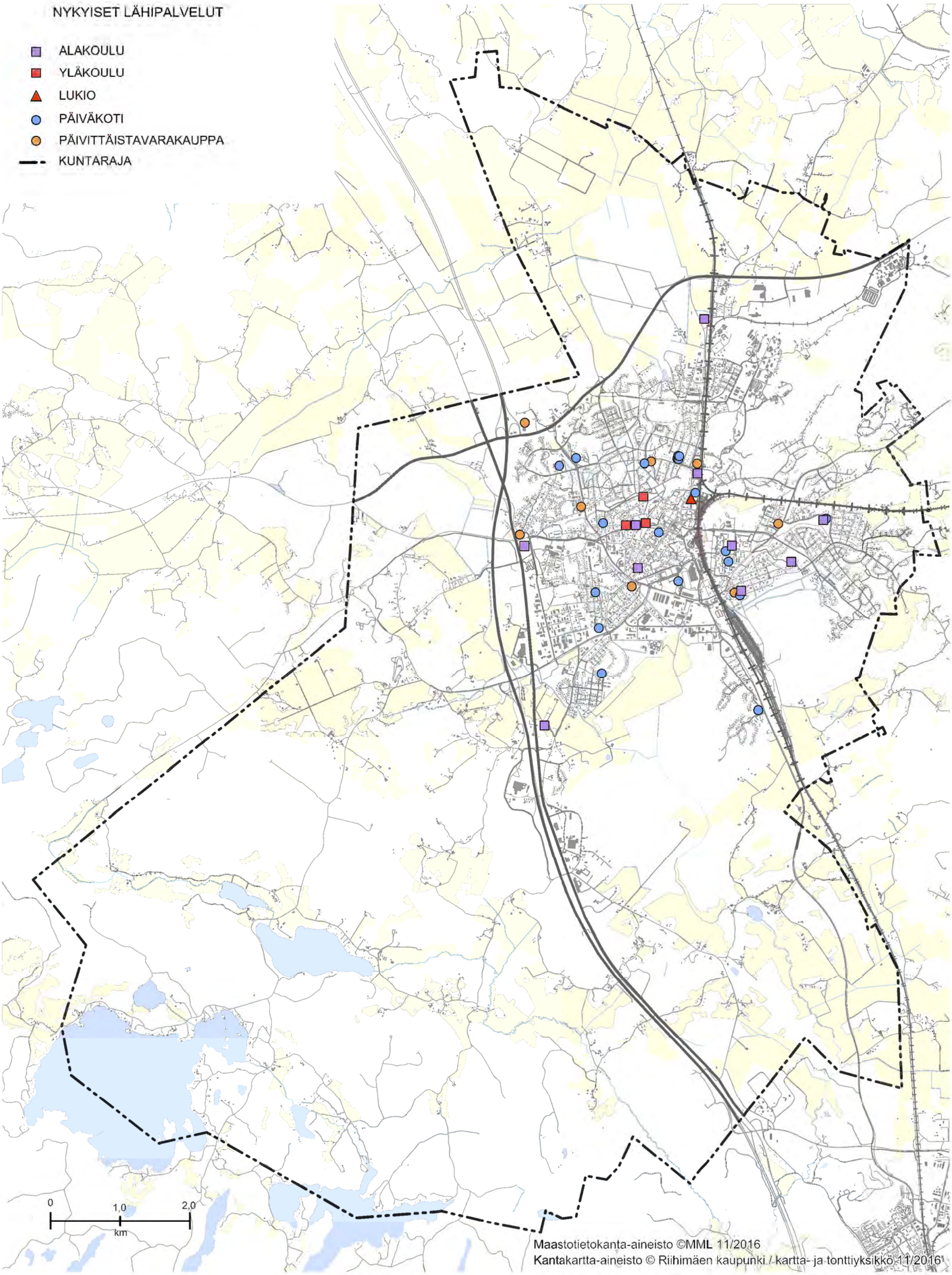

RIIHIMÄKI Kotikaupunki

RIIHIMÄEN YLEISKAAVA 2035 | EHDOTUS | SELOSTUKSEN LIITE 2 | MK 1:50 000 (A3) | 15.12.2016

KAAVOITUSYKSIKKÖ/PL

LIIKENNEVERKKO

- OHJEELLINEN TAI VAIHTOEHTOINEN TIELINJAUS
- TIELIIKENTEEN YHTEYSTARVE
- mo — MOOTTORITIE
- vt / kt — VALTATIE / KANTATIE
- st / pk — SEUTUTIE / PÄÄKATU
- yt / kk — YHDYSTIE / KOKOOJAKATU
- UUSI, OHJEELLINEN TIELINJAUS
- UUSI, OHJEELLINEN TIELINJAUS
- ERITASOLIITTYMÄ
- UUSI ERITASOLIITTYMÄ
- KEHITETTÄVÄ ERITASOLIITTYMÄ TAI LIITTYMÄ
- PÄÄRATA JA LIIKENNEPAIKKA
- YHDYSRATA / SIVURATA
- KUNTARAJA

Nykyiset maantieyhteydet

Nro	Luokka	Yhteysväli	Nimi
3	valtatie (mo)	Helsinki-Vaasa	Helsinginväylä
54	kantatie (kt)	Tammela-Hollola	Lahdentie
130	seututie (st)	Vantaankoski-Tammela	Hämeenlinnantie
2850	seututie (st)	Riihimäki-Hyvinkää	Arolammintie
2834	yhdystie (yt)	Herajoki-Kormu	Kormuntie
2879	yhdystie (yt)	Riihimäki-Hikiä	Uusi Karhintie
2891	yhdystie (yt)	Luukeskus-Kara	Karantie
11322	yhdystie (yt)	Kytäjä-Kenkiä	Hirvijärventie, Kenkiäntie
13619	yhdystie (yt)	Hirvijärvi	Hirvijärventie
13629	yhdystie (yt)	Punkka	Vanha Punkantie
13803	yhdystie (yt)	Herajoki	Hyvinkääntie
13807	yhdystie (yt)	Monni	Koivikontie
13821	yhdystie (yt)	Riihiviita	Riihiviidantie
13823	yhdystie (yt)	Haapahuhta	Silakkamäentie
	yhdystie (yt)	Kt 54-mt 130	Sipiläntie

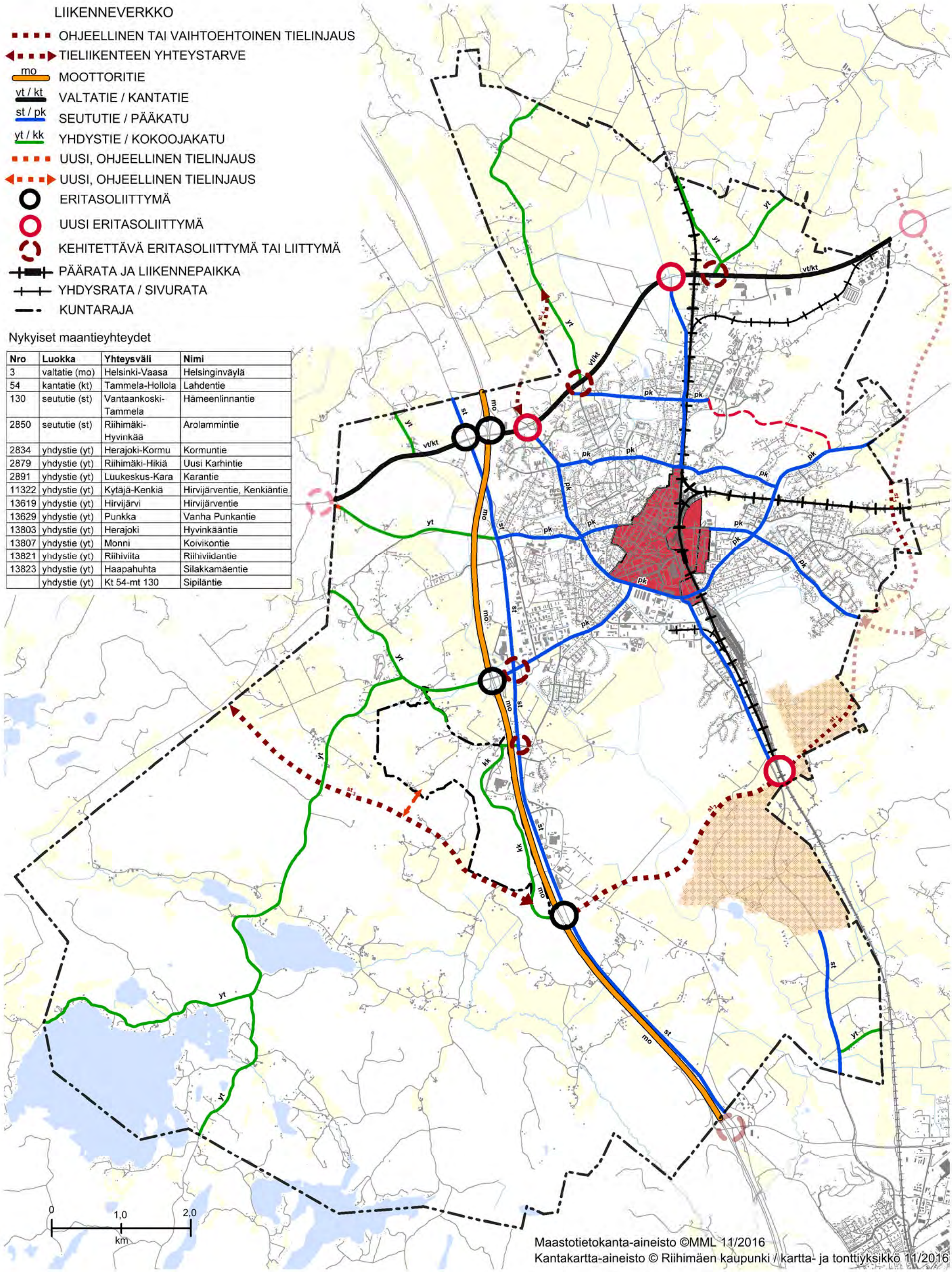

Maastotietokanta-aineisto ©MML 11/2016
Kantakartta-aineisto © Riihimäen kaupunki / kartta- ja tonttiyksikkö 11/2016

RIIHIMÄKI Kotikaupunki

RIIHIMÄEN YLEISKAAVA 2035 TARKISTETTU EHDOTUS SELOSTUKSEN LIITE 3 MK 1:50 000 (A3) 17.5.2017

KAAVOITUSYKSIKKÖ/PL

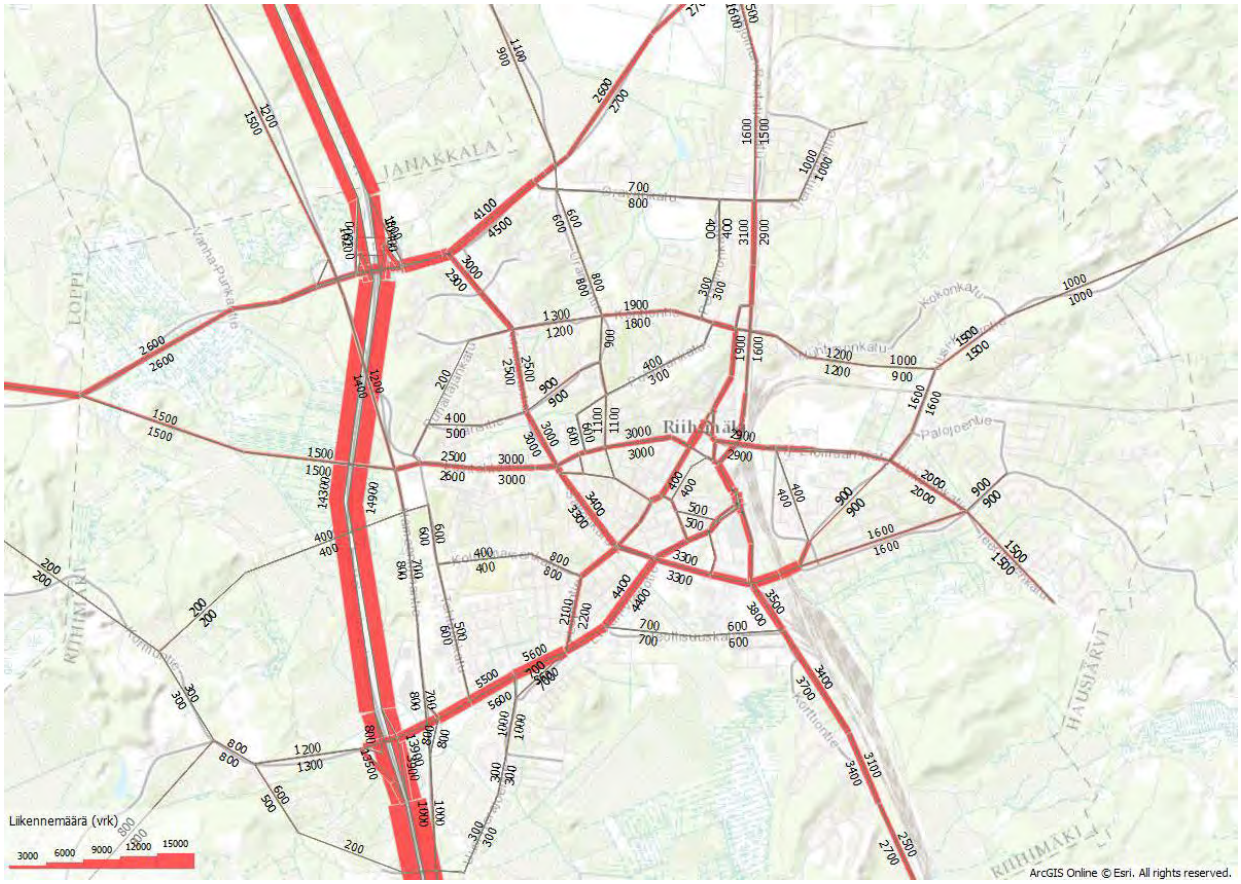

Kuva. Liikennemallilla lasketut nykytilanteen vuorokausiliikenteet Riihimäen keskustassa

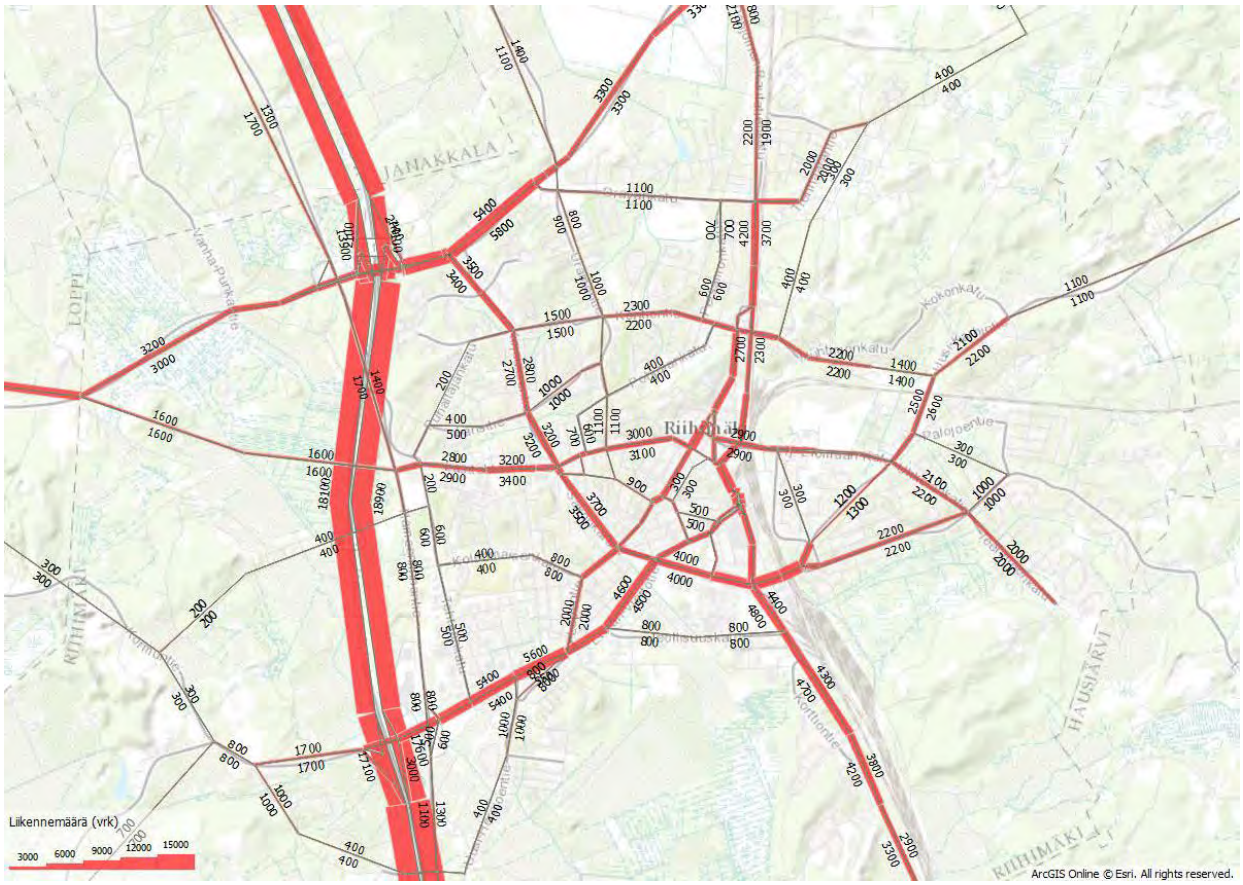

Kuva. Liikennemallilla lasketut ennustetilanteen 2035 vuorokausiliikenteet Riihimäen keskustassa

Lähde: Riihimäen kaupunkiseudun liikenteen ja maankäytön kehittämisselvitys, vaihe I (Trafix Oy 2015)

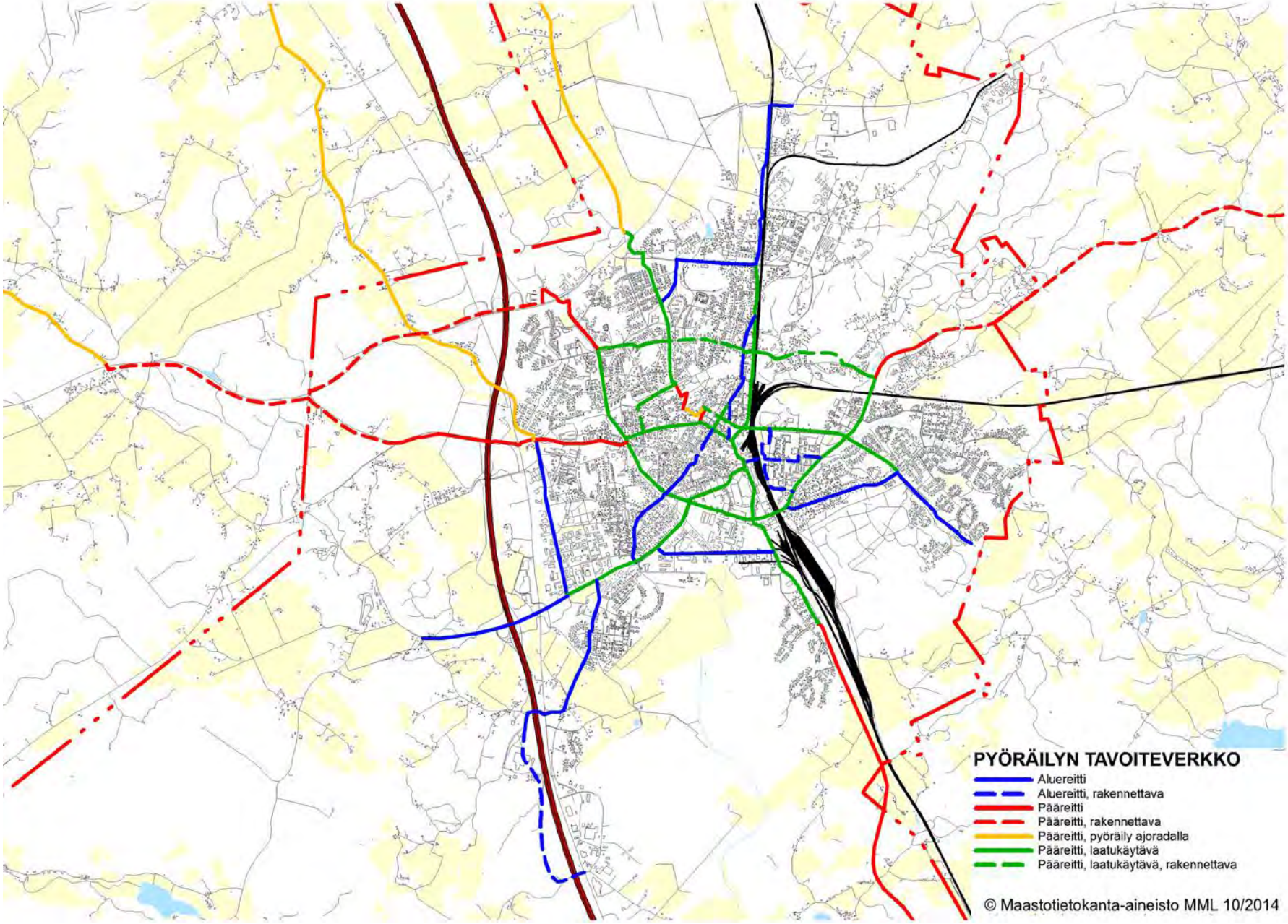

Lähde: Hausjärven, Hyvinkään, Lopen ja Riihimäen turvallisen ja kestävän li kkumisen suunnitelma. Raportteja 56 / 2014. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Lähde: Riihimäen osayleiskaava, asiantuntijalausunto vaikutuksista ekologiseen verkostoon (Seija Väre Sito Oy 2016)

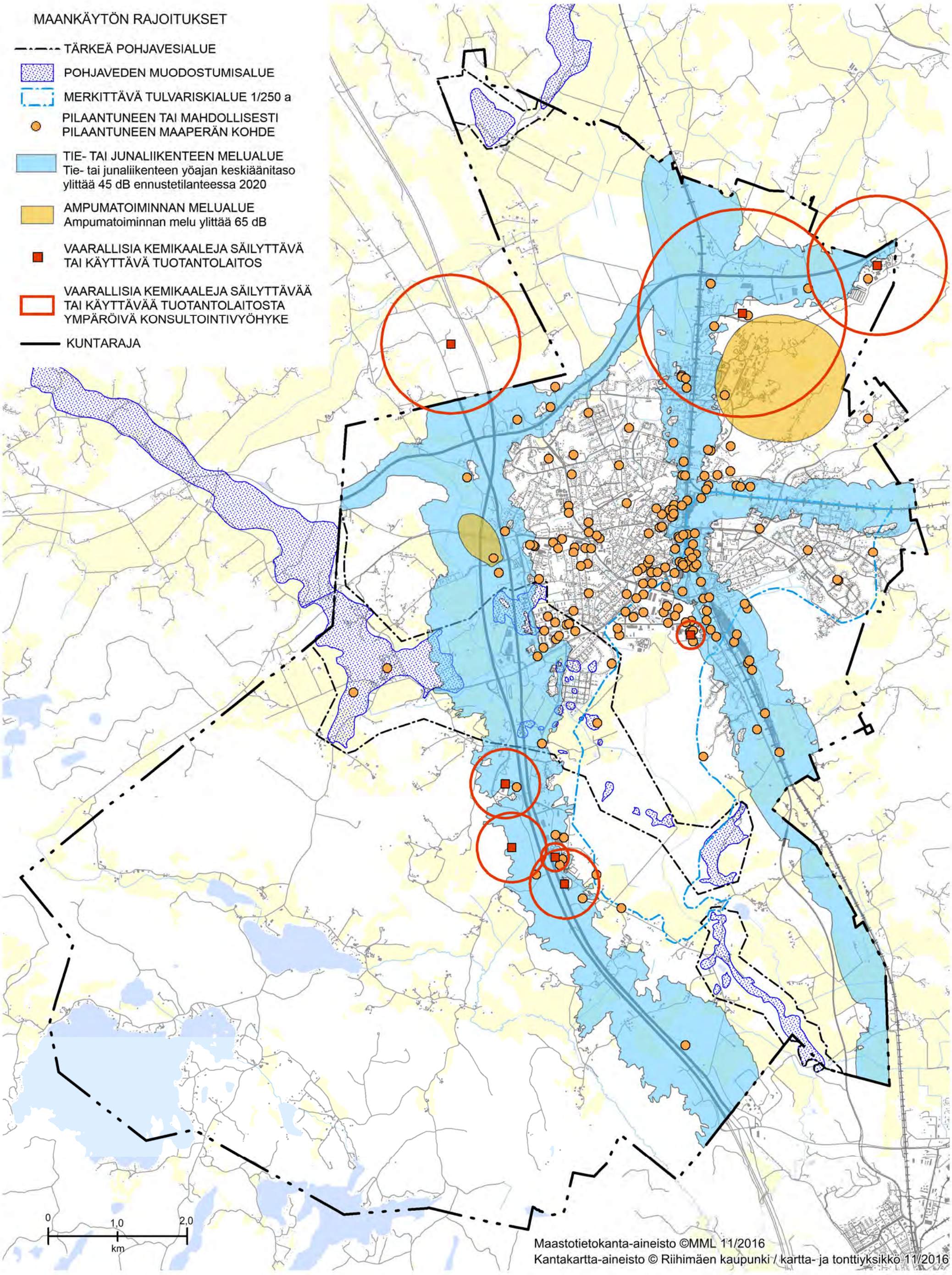

RIIHIMÄKI Kotikaupunki

RIIHIMÄEN YLEISKAAVA 2035 TARKISTETTU EHDOTUS SELOSTUKSEN LIITE 7 MK 1:50 000 (A3) 17.5.2017

KAAVOITUSYKSIKKÖ/PL

Aihepiirit/ teemat	Riihimäen seutu	Asumisen täydennysrakentaminen	Elinkeinoelämä	Liikenne	Viherrakenne	Uudet asumisen alueet
Teemojen yleispiirteinen kuvaus	Tässä teemassa kuvataan yleiskaavaehdotuksen mukaista Riihimäen seutua. Suunnittelualuetta tarkastellaan nykyisten Riihimäen ja naapurikun ien asemakaavojen, yleiskaavojen ja maakuntakaavojen pohjalta erityisesti rajaseutujen ja liikenteen näkökulmista. Maakuntakaavojen pohjalta voidaan ulottaa näkökulma vuoteen 2035 saakka. Vireille tulevan maakuntakaavan (kokonaismaakuntakaava) tavoitevuosi on 2040.	Yhdyskuntarakenteen eheyttämisen kannalta on selvitetty nykyisten asemakaavojen asumisen alueiden varannot. Palveluiden saavutettavuutta tarkastellaan eri väestöryhmien kannalta. Teeman perusteella voidaan tehdä johtopäätöksiä nykyisen rakenteen täydennysrakentamisesta (yhdyskuntarakenteen eheyttäminen).	Riihimäki sijaitsee Helsinki-Hämeenlinna-Tampere kasvukäytävällä (valtatie 3 ja päärata). Itä-länsisuuntainen Tammela-Hollolla väylä (kantatie 54) on tärkein yhteys Riihimäen seudulta Forssan ja Lahden seuduille. Kantatie tarjoaa vaihtoehtoisen reitin Länsi-Suomesta Lahteen ja laajalti Itä-Suomeen. Tien toiminnallista asemaa selvitetään (valtatie!). Liikenteelliset yhteydet ovat useille yritystoiminnan alueille tärkeitä. Riihimäen kaupungin elinkeinostrategia on valmistunut 2015.	Liikennejärjestelmää kehitetään kokonaisuuksina, jotka käsittävät eri liikennemuodot siten, että ne palvelevat sekä asukkaita että elinkeinoelämää. Joukkoliikenteen edellytysten parantaminen sisältyy valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin. Paikallisen bussiliikenteen järjestelyjä tarkistetaan erillisessä seudullisessa henkilöliikenneselvityksessä. Seudullisessa maankäytön ja liikenteen kehittämissuunnitelmassa on selvitetty nykyisen liikenneverkon kuormitus .	Liikunta-, ulkoilu- ja virkistysmahdollisuuksia kehitetään sekä alueellista merkitystä vahvistetaan. Luonnon monimuotoisuutta vaalitaan. Ekologista kestävyyttä korostetaan kaupungin kehittämisessä. Ekosysteemipalvelunäkökulma auttaa tunnistamaan viheralueisiin liittyviä arvoja. Riihimäen viheralueohjelma 2015-2035 on valmistunut 2015.	Riihimäki on asumisen kaupunki. Asukasmäärän kasvu vaatii uutta asunto- ja palvelurakentamista. Asumisen normaalitaso turvataan, asuntokannan perusparantamisesta ja kaupunkimiljöön viihtyvyydestä huolehditaan. Asuinympäristöä tukevia liikenne-ratkaisuja, liikenneturvallisuus-hankkeita ja asuinalueiden liiken-nesaneerauskohteita selvitetään. Väestöennusteen mukaiset asuntotuotantoa koskevat mitoituslaskelmien tulokset on esitetty yleiskaavaehdotuksen selostuksessa.
Vaikutukset **yhdyskuntaraken-teeseen** - asuntojen, työpaikkojen, palvelujen ja virkistysalueiden määrä ja sijoittuminen - yhdyskuntarakenteen toimivuus ja eheys - maankäytön ja liikenteen vuorovaikutus - haja- ja lieveasutus	Asumisen sijoituksessa korostetaan joukkoliikennettä tukevia, yhdyskuntataloudellisesti, ympäristönsuojelullisesti ja kulttuurisesti kestäviä ratkaisuja. Elinkeinoalueita kehitetään asumisen ja liikenteellisen sijainnin kannalta keskeisillä ja hyvin saavutettavilla alueilla. Riihimäen kaupunkikeskustan ja maaseudun raja-alueet ovat kiinnostavia liikennehakuisten yritysten sijoittumisen kannalta.	Väestönkasvu ja väestön keskittyminen kasvukeskuksiin mahdollistaa asiakaspotentiaalin palveluiden ja joukkoliikenteen käytölle. Kaupungin omistamilla asuintonttien rakentuessa valmistuu yli 400 uutta asuntoa. Yksityisten omistamien tonttien rakentuessa valmistuu noin 900 asuntoa. Asemakaavoja muuttamalla on mahdollista saada lisää noin 1500 asuntoa. Täydennysrakentamisen potentiaali 2800 asuntoa (nykyiset rakentamattomat tontit ja asemakaavamuutokset) on asuntojen määrältään noin 1000 asuntoa suurempi kuin uusilla alueilla (Kalmu ja Varuskunta-Kokko-Taipale sekä pienet uudet hankkeet).	Uudet työpaikka-alueet sijoittuvat Helsinki-Hämeenlinna-Tampereen kasvuvyöhykkeelle jota brändätään Suomen kasvukäytäväksi (Grow h Corridor Finland). Seudullisten liikenneväylien yhteyteen sijoittuvat yritysalueet hyötyvät hyvästä logistisesta sijainnista. Elinkeinostrategiassa on profiloitu yritysalueita. Väylien varsille ja solmukohtiin sijoittuvat uudet liikennehakuiset työpaikka-alueet eheyttävät yhdyskuntarakennetta, jos ne sijoittuvat myös työmatkaliikenteen järjestämisen kannalta suotuisasti. Nykyisten vajaasti rakennettujen työpaikka-alueiden ja niiden lähialueiden kehittäminen edistävät yhdyskuntarakenteen eheyttämistä.	Asuinalueen ominaisuudet, asukas- ja työpaikkatiheys, joukkoliikenteen tarjonta ja palvelutarjonta vaikuttavat alueen liikkumistarpeisiin ja kulkutapavalintoihin. 70 % väestöstä on 200 metrin etäisyydellä pysäkistä ja 90 % väestöstä 400 metrin etäisyydellä pysäkistä. Joukkoliikenteen osuus matkasuoritteesta on vain pari prosentin luokkaa. Hajanainen yhdyskuntarakenne luo heikot edellytykset lähipalveluille ja johtaa henkilöautoriippuvaiseen elämänmuotoon.	Kaupungin asemakaavoitetuista alueista puistoja ja viheralueita on n. 500 ha (20 % asemakaava-alueesta). Virkistysalueet jäsentävät yhdyskuntarakennetta ja muodostavat hierarkisen järjestelmän. Virkistysalueverkosto yhdistää eri asuntoalueita ja ja kuvana muodostaa kevyelle liikenteelle yhteyksiä kaupungin eri osiin. Tulee huolehtia siitä, että ekologiset yhteydet kaupunkirakenteen sisältä ympäröiville viheralueille eivät katkea.	Lähipalvelujen piiriin sijoittuvat uudet asumisen alueet eheyttävät yhdyskuntarakennetta. Varuskunta-Kokko-Taipaleen alue sijaitsee kolmen kilometrin säteen sisällä kaupungin keskustasta. Reuna-alueille sijoittuvat uudet asuinalueet muodostavat autokaupunkivyöhykettä, mikäli väestöpohja ei luo edellytyksiä joukkoliikenteen ja lähipalvelujen syntymiselle. Uusia asemakaavoja laatimalla on mahdollista saada lisää noin 2000 asuntoa.

Aihepiirit/ teemat	Riihimäen seutu	Asumisen täydennysrakentaminen	Elinkeinoelämä	Liikenne	Viherrakenne	Uudet asumisen alueet
Vaikutukset **liikenteeseen** - joukkoliikenteen järjestäminen - kevytliikenteen kulkumuoto-osuuden kasvattaminen	Maakuntakaavaan sisältyvä seutukeskusten palveluvyöhykkeiden ohjausvaikutus keskittyy joukkoliikenteeseen ja asumisen ohjaukseen. Kulkutapajakauma on vahvasti riippuvainen maankäytöstä. Asuinalueen ominaisuudet, asukas- ja työpaikkatiheys, joukkoliikenteen tarjonta ja palvelutarjonta vaikuttavat liikkumistarpeisiin ja kulkutapavalintoihin. Hajanainen yhdyskuntarakenne luo heikot edellytykset lähipalveluille ja johtaa henkilöautoriippuvaiseen elämänmuotoon.	Maankäytön tiivistäminen ja tehostaminen joukkoliikennekäytävien varrella on liikenteen ja infrastruktuurin kannalta hyvä tavoite. Yleiskaavaehdotuksen maankäyttö tukee bussireittien kehittämistä seuravilla uusilla suunnilla: keskusta-Varuskunta-Kokko-Taipale-Metsäkorpi ja keskusta-Kalmu. Riihimäen yhdyskuntarakenteen tiivistäminen tukee hyvin kevyen liikenteen kehittämistä.	Liikenneverkkoa kehitetään turvaamaan elinkeinotoimintojen logistinen kilpailukyky. Yleiskaavaehdotuksessa esitetään seudullisten väylien liittymäjärjestelyjen kehittämistä. Tällöin ratkaistaan samalla rinnakkaisväylien tarve työpaikka-alueilla. Näitä ei ole esitetty ehdotuksessa. Suunnittelualueen pohjois- ja eteläreunassa sijaitseville alueille on hyvin vaikea järjestää tehokas ja taloudellinen työmatkaliikenne, koska alueet ovat selkeästi irti kaupunkirakenteesta.	Asuinalueen ominaisuudet, asukas- ja työpaikkatiheys, joukkoliikenteen tarjonta ja palvelutarjonta vaikuttavat alueen liikkumistarpeisiin ja kulkutapavalintoihin. Kun uusi maankäyttö ohjataan tehokkaan joukkoliikenteen ulottuviin, joukkoliikenteen tarjonta ja matka-ajat nousevat kilpailukykyisiksi henkilöautoliikenteen kanssa. Hajanainen yhdyskuntarakenne luo heikot edellytykset lähipalveluille ja johtaa henkilöautoriippuvaiseen elämänmuotoon. Liikennemallin avulla voidaan arvioida ja havainnollistaa, minkä suuntaisia vaikutuksia erilaiset hankkeet tai kasvun muutokset aiheuttavat ja mihin liikenteelliset muutokset kohdistuvat. Liikenteellisten vaikutusten ymmärtäminen on tärkeää tulevien hankkeiden tarpeellisuutta arvioitaessa. Kaupunkiseudun liikenne ei ruuhkaudu lähitulevaisuudessa merkittävästi.	Ulkoilureitistö edistää kevytliikenteen kulkumuoto-osuuden kasvattamista. Virkistysalueverkosto mahdollistaa henkilöautoriippuvuuden vähentämisen. Toimivat liikenneratkaisut joukkoliikenteineen helpottavat eri ikäryhmien kulkemista sujuvasti kodin, aktiviteettien ja palveluiden välillä. Seudullisten ja ulkoilun ydinalueiden välisten pääulkoilureittien tulisi ristetä pääliikenneväylät eri tasossa.	Uusilla alueilla on potentiaalisia joukkoliikenteen käyttäjiä, mutta alueiden matala tehokkuus vaikeuttaa joukkoliikenteen tehokasta järjestämistä. Yleiskaavaehdotuksen maankäyttö tukee bussireittien kehittämistä seuravilla uusilla suunnilla: keskusta-Varuskunta-Kokko-Taipale-Metsäkorpi ja keskusta-Kalmu.
Vaikutukset yhdyskunta- ja energia**talouteen** - infran rakentaminen - energian käyttö (ks. ilmastovaikutukset)	Hajautunut yhdyskuntarakenne lisää palveluiden järjestämisen kustannuksia.	Nykyisen kunnallisteknisen verkoston piirissä olevien toteutumattomien asuin- ja työpaikka-alueiden saaminen rakentamisen piiriin lisää yhdyskunnan energia- ja materiaalitehokkuutta ja taloudellisuutta. Ikäihmisten määrä kaksinkertaistuu jo kymmenen seuraavan vuoden aikana. Samalla kun hyvillä rakenteilla edistetään ihmisten elämänlaatua parantavia ratkaisuja, voidaan niiden avulla hillitä runsasta palvelujen kasvun tarvetta ja kustannusten kasvua.	Kaupunkiin tulee uusia työpaikkoja uusille työpaikka-alueille. Uusien työpaikka-alueiden infrastruktuurin rakentamisesta aiheutuu kaupungille kustannuksia. Kaupunki hyötyy uusista yrityksistä.	Riihimäen kaupunkiseudun maankäytön ja liikenteen kehittämissuunnitelmassa on selvitetty palvelutasopuutteita ja niitä korjaavia toimenpiteitä sekä liikennejärjestelmän kehittämisen keinoja. Suurten väylähankkeiden kustannukset ja hyödyt voidaan arvioida. Kun hyödyt arvioidaan suuremmiksi kuin kustannukset, hanke on taloudellisesti kannattava. Suunniteltujen kehäteiden vaarana on, että ne hajottavat kaupunkirakennetta, eivätkä eheytä sitä.	Viheralueiden tuottamia sekä välittömiä että välillisiä hyötyjä ihmisille on selvitetty viheralueohjelman yhteydessä.	Asuntoalueiden infrastruktuurin rakentamisesta ja lähipalvelujen toteuttamisesta aiheutuu kaupungille kustannuksia. Asemakaavoittamalla omistamansa raakamaan kaupunki saa uusista tonteista myyntituloja, joilla voidaan kattaa infrastruktuurin rakentamiskustannuksia.

Aihepiirit/ teemat	Riihimäen seutu	Asumisen täydennysrakentaminen	Elinkeinoelämä	Liikenne	Viherrakenne	Uudet asumisen alueet
Vaikutukset ympäristöön, **luontoon** ja luonnon-varoihin - luonnontilaisten alueiden koko, määrä, laatu ja yhtenäisyys - maa- ja kallioperä, vesi	Vaikutukset seudullisiin ekologisiin verkostoihin ja laajoihin luontokokonaisuuksiin on selvitetty. Läntisen kehätien merkittävien ympäristövaikutusten takia tielle on oltava todellinen ja todettu tarve.	Eheä yhdyskuntarakenne on ekotehokas. Yhdyskuntarakenteen tiivistämisen johdosta uuden kaupunkirakenteen vähäinen luomistarve säästää luonnonalueita toisaalla ja pirstoo niitä vähemmän kuin hajanainen rakentaminen. Yhdyskuntarakenteen tiivistyminen voi tarkoittaa viheralueiden laadun painottamista määrän sijasta. Yhdyskuntarakenteen tiivistäminen lisää päällystettyjen pintojen määrää taajama-alueella, mikä voi lisätä hulevesitulvien riskiä. Lahdenradan eteläpuoliseen alueeseen kohdistuvat ympäristövaikutukset on tunnistettava ja niitä on voitava hallita, jotta alue voidaan osoittaa rakentamiselle. Asia edellyttää lisäselvityksiä.	Laajoja metsäalueita tulee voimaperäisen rakentamisen piiriin. Luontoarvoja ja ekologisia yhteyksiä menetetään joiltakin osin. Laajat työpaikka-alueet voivat lisätä hulevesien määrää. Uusia yritysalueita esitetään Herajoen tärkeälle pohjavesialueelle. Rakentamisen riskit pohjavedelle on selvitettävä ja rakentaminen sijoitettava niin, ettei pohjaveden pilaantumisen vaaraa aiheudu.	Uudet tiekäytävät sijoittuvat luonnontilaiseen ympäristöön, mikä lisää alueiden pirstoutumista. Liikenneväylät muodostavat esteitä ekologisille yhteyksille. Rautatieliikenteen kasvu hillitsee autoliikenteen päästöjen kasvua. Toimivalla liikenneverkolla vähennetään ympäristöhaittoja.	Luonnonarvojen korostaminen edistää monimuotoisen luonnonympäristön ja ekologisten yhteyksien säilymistä. Laajoja metsäalueita tulee rakentamisen piiriin Kalmussa ja Varuskunta-Kokko-Taipaleen alueilla. Vantaanjoen merkitys virkistyskäytön kannalta kasvaa. Pohjaveden muodostumisalueet säilyvät rakentamattomina. Ekologiset yhteystarpeet myös kaupunkirakenteen sisältä ympäröiville viheralueille tulee tunnistaa ja turvata. Viheralueiden riittävyys on varmistettava myös hulevesien hallinnan näkökulmasta. Riittävät viheralueet lisäävät myös elinympäristön terveellisyyttä, toimivat suojametsinä, hiljentymisen paikkoina sekä luonto-opetuskohteina.	Asumisen yhteydessä olevia luonnonalueita muuttuu lähivirkistysalueiksi, joiden luonne riippuu sijainnista ja asemasta viheralueverkossa. Asutus vaikuttaa luontoon muutaman sadan metrin säteellä asutuksen reunasta. Uusia asumisen alueita esitetään Herajoen tärkeälle pohjavesialueelle. Rakentamisen riskit pohjavedelle on selvitettävä ja rakentaminen sijoitettava niin, ettei pohjaveden pilaantumisen vaaraa aiheudu. Riihimäen pohjavesialueiden suojelusuunnitelman tulee ohjata yleiskaavoitusta ja ehdotetut toimenpiteet on otettava huomioon myös yleiskaavan laadinnassa.
Vaikutukset **maisemaan**, **kaupunkikuvaan**, kulttuuriperintöön ja **rakennettuun ympäristöön** - kulttuurimaisema, rakennettu kulttuuriympäristö	Hikiä-Forssa sähkölinja siirtyy kaupunkirakenteen reunalle. VT 3:n, kt 54 n ja kehäteiden ympäristöt muuttuvat paikoin rakennetuiksi työpaikka-alueiksi.	Riihimäen kaupunkikuvan kehittämisen pääkysymys on ydinkeskustan tiivistämisen ja miljöön parantamisen lisäksi se, miten positiiviseksi koettua vihreätä ja tiivistä kaupunkirakennetta voidaan parantaa. Vanhat yhtenäiset omakotialueet ovat kaupunkikuvaltaan säilyttämisen arvoisia. Seudullisesti merkittävä laajin yhtenäinen pientaloalue on Petsamo-Juppalan eteläosa. Vireillä olevassa rakennetun ympäristön ohjelmassa määritellään rakennettua ympäristöä koskevat laatutavoitteet.	Tienvarsimaisemat muuttuvat paikoin rakennetuiksi ympäristöiksi. Näkymät rautateiden, väylien ja katujen varsilla ovat kaupungin imagon kannalta tärkeitä, joten rakentamisen laatuun tulee kiinnittää huomiota. Vireillä olevassa rakennetun ympäristön ohjelmassa määritellään rakennettua ympäristöä koskevat laatutavoitteet.	Keskustassa henkilöautoliikenteen rajoittaminen muuttaisi kaupunkikuvaa jalankulkijan kannalta paremmaksi. Kulttuurimaisemat tarjoavat virikkeisiä kävely- ja pyöräilyreittejä. Näkymät rautateiden, väylien ja katujen varsilla ovat kaupungin imagon kannalta tärkeitä, joten rakentamisen laatuun tulee kiinnittää huomiota.	Laajat yhtenäiset ulkoilualueet sijoittuvat taajaman reunoille ja erämaatyyppiset luontoalueet kaupungin reuna-alueille, lähinnä eteläosiin, jossa on seudullisesti merkittävä ulkoiluvyöhykkeenä kehitettävä metsätalousalue. Virkistyskäytön ja ulkoilureittien kannalta merkittäviä vesistöjä ovat kaupungin eteläosien järvet Hirvijärvi, Suolijärvi, Paalijärvi ja kaksi Vähäjärveä sekä Vantaanjoki. Viheralueohjelmassa esitetään puistojen ja viheralueiden luokittelua toiminnallisen, kaupunkikuvallisen ja historiallisen merkityksen perusteella.	Laatuanalyysien perusteella ydinkeskustalla on potentiaalia toimia pienen kaupungin omaleimaisena keskuksena, mutta haasteita asettavat ylimitoitetut liikennealueet ja kaupallisen aktiivisuuden kannalta hankala kilpailutilanne läheisen kauppakeskuksen kanssa. Uusien asuntoalueiden julkisen ilan muodostus, tehokkuus, talotyypit ja rakentamistapa vaikuttavat kaupunkikuvan muodostumiseen. Vireillä olevassa rakennetun ympäristön ohjelmassa määritellään rakennettua ympäristöä koskevat laatutavoitteet.

Aihepiirit/ teemat	Riihimäen seutu	Asumisen täydennysrakentaminen	Elinkeinoelämä	Liikenne	Viherrakenne	Uudet asumisen alueet
Vaikutukset ihmisten **elinoloihin** ja **elinympäristöön** - toiminnallisuus - koettu ympäristö/elämyksellisyys	Tulevaisuudessa Riihimäelle saattaa keskittyä entistä enemmän kaupallisia, sosiaali- ja terveyspalveluja, joita asiakkaat tulevat hakemaan nykyistä kuntaa laajemmalta alueelta pitkien välimatkojen päästä ja haja-asutusalueelta.	Tiivis yhdyskuntarakenne helpottaa useiden ihmisryhmien palvelujen saavutettavuutta. Tiiviissä yhdyskunnassa etäisyydet ovat lyhyitä, mikä mahdollistaa henkilöautoriippuvuuden vähentämisen. Tiivistämisen johdosta ympäristön muutos saatetaan joiltakin osilta kokea negatiivisena. Sosiaalisesti kestävä ympäristö luo hyvän asumisen ja liikkumisen edellytyksiä kaupunkilaisten koko elinkaaren aikana. Ikäihmisten määrä kaksinkertaistuu jo kymmenen seuraavan vuoden aikana. Samalla kun hyvillä rakenteilla edistetään ihmisten elämänlaatua parantavia ratkaisuja, voidaan niiden avulla hillitä runsasta palvelujen kasvun tarvetta ja kustannusten kasvua. Rakennetulla ja rakentamattomalla sekä luonnon ympäristöllä, asuin- ja muiden alueiden rakenteilla ja sijoittelulla sekä kaupungin eri osia ja toiminnallisia kokonaisuuksia yhdistävillä väylillä ja reiteillä on suuri vaikutus terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen, osallistumisen ja arkielämän sujumisen kannalta.	Keskustaan suunniteltu täydentävä rakentaminen ja yhdistetyt työpaikka-asuntoalueet lisäävät tiiviin keskustan elinvoimaisuutta. Erityisesti ydinkeskustan maankäytön, palveluverkon ja liikenteen kehittämistä on hyvä valmistella laajassa yhteistyössä asukkaiden ja keskustan yrittäjien kanssa. Elinkeinoalueita kehitetään asumisen ja liikenteellisen sijainnin kannalta keskeisillä ja hyvin saavutettavilla alueilla. Moottoritiehen ja seututeihin kytkeytyvät työpaikka-alueet ovat hyviä raskaan liikenteen kannalta. Uusien työpaikkojen myötä vanhemmat voivat käydä töissä lähellä kotia.	Autoistumisesta ja yhdyskuntarakenteen hajautumisesta johtuvia ongelmia ovat ajonopeuksien kasvu, asuinalueiden läpiajo, turvattomuus ja epäviihtyisyys sekä joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytysten heikkeneminen. Liikennemäärien kasvaessa liikenteen melutasot nousevat. Toimivat liikenneratkaisut joukkoliikenteineen helpottavat eri ikäryhmien kulkemista sujuvasti kodin, aktiviteettien ja palveluiden välillä. Rakennetulla ja rakentamattomalla sekä luonnon ympäristöllä, asuin- ja muiden alueiden rakenteilla ja sijoittelulla sekä kaupungin eri osia ja toiminnallisia kokonaisuuksia yhdistävillä väylillä ja reiteillä on suuri vaikutus terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen, osallistumisen ja arkielämän sujumisen kannalta.	Virkistysalueet ja liikuntapaikat muodostavat verkoston, joka liittyy eri puolilla kaupunkia sijaitseviin asuinalueisiin ja niiden saavutettavuutta ja kattavuutta voidaan arvioida joiltakin osin. Viihtyisyyttä eri väestöryhmien näkökulmasta voidaan arvioida. Viheralueiden terveyshyötyjä voidaan arvioida joiltakin osin. Mahdollisuus liikkua, ulkoilla ja virkistyä lähellä kotia ja helposti eri vuodenaikoina sekä turvalliset kulkureitit vuorokaudenajasta riippumatta edistävät hyvinvointia ja lisäävät turvallisuudentunnetta. Rakennetulla ja rakentamattomalla sekä luonnon ympäristöllä, asuin- ja muiden alueiden rakenteilla ja sijoittelulla sekä kaupungin eri osia ja toiminnallisia kokonaisuuksia yhdistävillä väylillä ja reiteillä on suuri vaikutus terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen, osallistumisen ja arkielämän sujumisen kannalta.	Viihtyisä, turvallinen, terveellinen ja toimiva elinympäristö on keskeinen laatutekijä. Autoistumisesta ja yhdyskuntarakenteen hajautumisesta johtuvia ongelmia ovat ajonopeuksien kasvu, asuinalueiden läpiajo, turvattomuus ja epäviihtyisyys sekä joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytysten heikkeneminen. Asukkaiden itsenäisen selviytymisen ja hyvän elämänlaadun kannalta on tärkeää, että asuinalueilla on tarjolla ainakin päivittäis- ja muita usein tarvittavia palveluita niin lähellä, että henkilöille, joiden toimintakyky ja liikkumismahdollisuudet ovat alentuneet, on mahdollista niitä käyttää ilman, että he joutuvat turvautumaan näistä syistä osto- tai kaupungin palveluihin. Iäkkään väestön osuuden kasvaminen ja ruokakuntien koon pienentyminen vaikuttavat tarjottavien asuntojen kokoon ja teknisiin ratkaisuihin. Sosiaalisen integraation ja syrjäytymisen ehkäisemisen näkökulmista on tärkeää, että rakenteet tukevat asuinalueiden monimuotoisuuden syntymistä siten, että ne eivät liiaksi eriytyisi esimerkiksi sosioekonomisesti tai ikäryhmittäin. Rakennetulla ja rakentamattomalla sekä luonnon ympäristöllä, asuin- ja muiden alueiden rakenteilla ja sijoittelulla sekä kaupungin eri osia ja toiminnallisia kokonaisuuksia yhdistävillä väylillä ja reiteillä on suuri vaikutus terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen, osallistumisen ja arkielämän sujumisen kannalta.
Vaikutukset **elinkeinoelämän** toimintaedellytyksiin	Alueen kilpailukykyyn sisältyvät infrastruktuuri, inhimilliset voimavarat, yritykset, toimivat verkostot ja instituutiot, asuin- ja elinympäristön laatu sekä alueen imago.	Vähän tilaa vaativat toimialat sijoittuvat olemassa oleviin kaavavarauksiin. Paljon tilaa vaativat toimialat ja ympäristöhäiriöitä aiheuttavat toimialat siirtyvät tiiviin keskusta-	Kehittämisvyöhykkeillä uusien työpaikka-alueiden toteuttaminen edellyttää kytkemistä liikenneverkkoon, jolloin joissain tapauksissa saatetaan edellyttää väylähankkeiden toteuttamista.	Kaupunkiseutujen muodostamien verkostojen ja liikenneyhteyksien kehittäminen edistää taloudellista kasvua. Liikenneväylien ja liikennejärjestelmien kehittäminen	Kaupunkiin tulee uusia palvelualan työpaikkoja liikuntaan, hyvinvointipalveluihin, virkistys- ja vapaa-ajanpalveluihin, kulttuuriin ja matkailuun. Laadukas ympäristö houkuttelee	Pitkällä aikavälillä elinympäristön laadulla on merkitystä työvoiman saatavuudelle. Viihtyisä asuinympäristö mahdollistaa korkeatasoisten työpaikkojen syntymisen.

Aihepiirit/ teemat	Riihimäen seutu	Asumisen täydennysrakentaminen	Elinkeinoelämä	Liikenne	Viherrakenne	Uudet asumisen alueet
	Elinkeinoalueita kehitetään asumisen ja liikenteellisen sijainnin kannalta keskeisillä ja hyvin saavutettavilla alueilla. Keskusta on ensisijainen vähittäiskaupan suuryksiköiden sijain ipaikka. Keskustan ulkopuolisena kauppapaikkana Merkosta ja viereistä Mattilan aluetta voidaan kehittää niiden nykyisistä lähtökohdistaan. Liikenneverkkoa kehitetään turvaamaan elinkeinotoimintojen logistinen kilpailukyky. Raideliikenteeseen tukeutuva yhdyskuntarakenne vahvistaa seudun keskuksia asunto-, työpaikka- ja palvelukeskuksina.	alueen ulkopuolelle. Näitä alueita voidaan suunnitella asumiseen. Tiiviissä kaupunkirakenteessa palveluyritykset menestyvät.	Kehätiet vähentävät läpiajoa keskustassa, mutta pysäköintiratkaisuilla vaikutetaan asiointiliikenteeseen. Län inen kehätie parantaa kaupungin lounaisosien ja Lopen kunnan itäosien kehittämismahdollisuuksia liikennehakuisille yritysalueille. Itäinen kehätie parantaa kaupungin kaakkoisten osien ja Hausjärven kunnan kehittämismahdollisuuksia liikennehakuisille yritysalueille. Kantatie 54 on merkittävä kehittyvä raskaan liikenteen väylä.	lisää alueen kilpailukykyä ja helpottaa yritysten henkilöstön liikkumista ja liikkuvuutta. Raideliikenteeseen tukeutuva yhdyskuntarakenne vahvistaa keskustaa asunto-, työpaikka- ja palvelukeskuksena. Tukeutuminen raideliikenteeseen edistää elinkeinojen kehittämisedellytyksiä ja työllisyyttä erityisesti keskuksessa ja sen välittömässä läheisyydessä. Kantatie 54 on merkittävä kehittyvä raskaan liikenteen väylä.	uusia asukkaita ja yrityksiä. Hyvät peltoalueet säilytetään viljelykäytössä.	Uudisrakentaminen työllistää ja vilkastaa kauppaa.
Vaikutukset **lapsiin ja lapsiperheisiin**		Lähipalvelujen (päiväko i, alakoulu) saatavuus ja saavutettavuus ovat hyvät täydennysrakennettavilla alueilla, koska palvelut ovat valmiiksi olemassa.	Uusien työpaikkojen myötä vanhemmat voivat käydä töissä lähellä kotia, jolloin työmatkoihin käytetty aika lyhenee ja perheen piirissä käytettävä aika lisääntyy.	Hyvät ja turvalliset kevytliikenteen yhteydet ovat tärkeitä lasten ja nuorten liikkumisessa. Vanhemmat osallistuvat kuljetuksiin, jos etäisyydet kouluun ja harrastuksiin ovat pitkiä. Koululaisten matkojen suuntautuminen vaikuttaa linjaliikenteen reit isuunnitteluun.	Koulujen ja päiväkotien lähiluontokohteet ovat tärkeitä opetuskohteita. Liikuntapaikat, ulkoilualueet ja -reitit ovat tärkeitä lasten ja nuorten harrastusten saavutettavuuden kannalta.	Koulun ja harrastusten sijainnilla ja etäisyydellä asunnosta on merkitystä lasten ja nuorten hyvinvoinnille. Asumisen lähipalveluiden (päiväkoti, alakoulu) sijoittumisella asunnon läheisyyteen vaikuttavat lapsiperheiden hyvinvointiin.
Ilmastovaikutukset - energiankulutus - kasvihuonekaasupäästöt	Seudullisessa kehityksessä on keskeistä välttää yhdyskuntarakenteen hajautumista ja tarpeetonta laajenemista. Yleiskaavaehdotuksen mukaan kaupunkirakenteen sisällä olevien asumisen täydennysrakentamiseen soveltuvien alueiden käyttöönottoa edistetään. Uusista alueista asetetaan suunnittelussa etusijalle Varuskunta-Kokko-Taipaleen alue yhdyskuntarakenteen ja palvelujen kannalta parhaana uuden asumisen alueena. Yleiskaavaehdotuksen mukaiset uusien asuntojen alueet nykyisen rakenteen sisällä ja siihen hyvin kytkeytyneinä eheyttävät yhdyskuntarakennetta. Yleiskaavaehdotuksen mukaan uusi asutus sijoittuu pääosin nykyisten liikenne- ja teknisen huollon verkostojen piiriin. Täydennysrakentamisalueilla voidaan hyödyntää olemassa olevia verkostoja ja uusien verkkojen tarve on suhteellisen pieni. Suuremman aluetehokkuuden alueilla sisäisten	Täydennysrakentamisen alueilla voidaan hyödyntää olemassa olevia verkostoja ja uusien verkkojen tarve on suhteellisen pieni. Tämä vähentää verkkojen rakentamisesta ja käytöstä aiheutuvia energian ja raaka-aineiden kulutusta, kasvihuonekaasupäästöjä ja kustannuksia. Täydentävän rakentamisen alueilla voidaan hyödyntää olemassa olevia palveluja. Uudet palvelut lisäävät rakennuksista aiheutuvaa energian ja raaka-aineiden kulutusta, kasvihuonekaasupäästöjä ja kustannuksia. Käyttöön otettavien alueiden toteuttamisjärjestyksellä voidaan vaikuttaa energian ja raaka-aineiden kulutukseen, kasvihuonekaasupäästöihin ja kustannuksiin. Vaikutuksiltaan edullisimmat alueet kannattaa toteuttaa ensin. Keskeisesti sijaitsevat täydennysrakentamisalueet ovat	Uusia työpaikka-alueita on sijoitettu hyvien tieliikenneyhteyksien varteen. Keskustatoimintojen alueelle sijoittuu myös työpaikkoja. Vaikutukset energiankulutukseen ja kasvihuonekaasupäästöihin riippuvat elinkeinotoimintojen tyypistä, niiden edellyttämästä uusien rakennusten ja alueiden tarpeesta ja niiden aiheuttamasta liikenteestä. Lisäksi uuden perusrakenteen tarve ja energiara kaisut vaikuttavat aiheutuviin päästöihin. Kytkentäverkkojen tarve on suhteellisen pieni. Alueilla voidaan hyödyntää kaukolämpöä tai maakaasua. Rakennusten energiankäytöstä aiheutuva primäärienergiankulutus ja kasvihuonekaasupäästöt riippuvat lämmitystavoista, energiantuotantotavoista ja käytetyistä polttoaineista. Yleiskaavaehdotuksen mukaan	Riihimäen liikenteellinen sijainti on erittäin hyvä. Erinomaiset raideliikenneyhteydet mahdollistavat työssäkäynnin myös laajemmalla alueella ilman henkilöauton käytön tarvetta. Yleiskaavaehdotuksen toteuttaminen lisää liikennettä väestömäärän ja elinkeinotoimintojen lisääntyessä. Yhdyskuntarakenteen eheyttäminen vähentää liikenteestä aiheutuvia suhteellisia päästöjä. Merkittävä osuus uusista asukkaista sijoittuu alueille, joilla on mahdollista tehdä ma kat kävellen, pyöräillen ja joukkoliikennettä käyttäen. Yleiskaavaehdotus tukee joukkoliikenteen edellytyksiä. Uusille alueille on mahdollista muodostaa joukkoliikenneyhteydet nykyisiä yhteyksiä kehittäen. Liikkumisen kannalta on tärkeää muodostaa hyvät pyöräily- ja	Ilmastonmuutoksen arvioidaan lisäävän huomattavasti sademääriä ja rankkasateita. Hulevesien hallinta on siten keskeinen asia ilmastonmuutokseen sopeutumisessa. Yleiskaavaehdotuksen mukaan valuma-aluekohtaiset hulevesisuunnitelmat laaditaan yleissuunnitelmatasolla ennen asemakaavoitusta Riihimäen yleiskaava-alueen hulevesiselvityksen pohjalta. Hiilinielujen muutoksia voi aiheutua rakentamattomien metsä-, pelto- ja muiden viheralueiden vähentymisestä. Yleiskaavaehdotuksen mukaan rakentamattomia metsä- ja peltoalueita otetaan rakentamiskäyttöön suhteellisen vähän. Uusien työpaikka-alueiden laajuus on ylimitoitettu yleiskaavan tavoitevuotta 2035 ajatellen. Toteutuessaan ne vähentävät rakentamattomien alueiden määrää ja siten hiilinieluja. Uudet	Yleiskaavaehdotuksen mukaan uusi asutus sijoittuu pääosin nykyisten liikenne- ja teknisen huollon verkostojen piiriin ja liikenteellisesti suhteellisen edullisesti. Uusien alueiden käyttöönotto edellyttää kytkentäverkkojen rakentamista. Niiden määrä on kuitenkin suhteellisen pieni. Verkkojen rakentamisesta ja käytöstä aiheutuu energian ja raaka-aineiden kulutusta, kasvihuonekaasupäästöjä ja kustannuksia. Uusilla alueilla voidaan hyödyntää olemassa olevia palveluja, mutta osalla alueista tarvitaan väestön lisääntyessä myös uusia palveluja. Uudet palvelut lisäävät rakennuksista aiheutuvia energian ja raaka-aineiden kulutusta, kasvihuonekaasupäästöjä ja kustannuksia. Uusien alueiden asukkaista noin

Aihepiirit/ teemat	Riihimäen seutu	Asumisen täydennysrakentaminen	Elinkeinoelämä	Liikenne	Viherrakenne	Uudet asumisen alueet
	verkkojen laajuus on pienempi kuin väljillä alueilla. Uusien alueiden käyttöönotto edellyttää kytkentäverkkojen rakentamista. Niiden määrä on kuitenkin suhteellisen pieni. Verkkojen rakentamisesta ja käytöstä aiheutuu energian ja raaka-aineiden kulutusta, kasvihuonekaasupäästöjä ja kustannuksia. Täydentävän rakentamisen alueilla ja osittain myös uusilla alueilla voidaan hyödyntää olemassa olevia palveluja. Uudet palvelut lisäävät rakennuksista aiheutuvaa energian ja raaka-aineiden kulutusta, kasvihuonekaasupäästöjä ja kustannuksia. Yleiskaavaehdotuksessa on esitetty uusia työpaikka-alueita huomattavasti enemmän kuin voidaan realistises i ajatella toteutuvan vuoteen 2035 mennessä. Alueet sijoittuvat kuitenkin hyvien liikenneyhteyksien varrelle. Uudet seudulliset tieyhteydet voivat hajottaa yhdyskuntarakennetta ja vaikeuttaa yhtenäisten luonnonalueiden säilymistä. Myös osaan kehittämisalueista liittyy yhdyskuntarakenteen hajoamisen riski.	edullisimpia sekä perusrakenteen että liikenteen kannalta. Yleiskaavaehdotuksen mukaan kaupunkirakenteen sisällä asumiseen soveltuvien alueiden käyttöönottoa edistetään. Täydennysrakentamisen alueet sijoittuvat liikenteellises i edullisesti keskustan jalankulkuvyöhykkeelle (77 % asukkaista) ja joukkoliikennevyöhykkeelle (18 %). Vain noin 5 % täydennysrakentamisen alueiden asukkaista sijoittuu autovyöhykkeelle. Vähiten liikenteen energiankulutusta ja kasvihuonekaasupäästöjä aiheutuu jalankulkuvyöhykkeen asukkaiden liikenteestä ja eniten autovyöhykkeen asukkaiden liikenteestä. Ilmastonmuutoksen arvioidaan lisäävän huomattavasti sademääriä ja rankkasateita. Hulevesien hallinta on siten keskeinen asia ilmastonmuutokseen sopeutumisessa. Yleiskaavaehdotuksen mukaan valuma-aluekohtaiset hulevesisuunnitelmat laaditaan yleissuunnitelmatasolla ennen asemakaavoitusta Riihimäen yleiskaava-alueen hulevesiselvityksen pohjalta.	uudet rakennukset voivat pääosin hyödyntää kaukolämpöä. Riihimäellä on laaja kaukolämpö- ja maakaasuverkko. Kaukolämpö tuotetaan energiatehokkaasti suhteellisen pienillä kasvihuonekaasupäästöillä. Kulutetusta sähköstä osa tuotetaan Riihimäellä energiatehokkaasti sähkön ja lämmön yhteistuotannossa ja osa ostetaan muualta. Aurinkoenergian hyödyntäminen on myös mahdollista. Energiankulutuksen ja kasvihuonekaasupäästöjen lisäksi uudesta rakenteesta ja liikenteestä aiheutuu raaka-aineiden kulutusta, muita päästöjä ja yhdyskuntakustannuksia. Uusilla alueilla voidaan hyödyntää olemassa olevia palveluja, mutta osalla alueista tarvitaan väestön lisääntyessä myös uusia palveluja. Uudet palvelut lisäävät rakennuksista aiheutuvia energian ja raaka-aineiden kulutusta, kasvihuonekaasupäästöjä ja kustannuksia. Uusia työpaikka-alueita on esitetty huomattavasti enemmän kuin tavoitevuoteen 2035 mennessä on realistista ajatella toteutuvan. Alueiden toteuttamisjärjestyksellä voi olla vaikutusta aiheutuviin vaikutuksiin. Parhaiten sijaitsevat alueet kannattaisi toteuttaa ensin.	kävely-yhteydet ja -ympäristöt. Jos hyviä edellytyksiä ei muodosteta, henkilöautoliikenne voi lisääntyä. Yleiskaavaehdotus antaa mahdollisuuden muodostaa liikennejärjestelmä, jossa henkilöauton käytön pakkoa ei ole. Liikenteestä aiheutuvat päästöt ovat täydennysrakentamisessa pienemmät kuin aivan uusilla alueilla, riippuen alueiden sijainnista. Yleiskaavaehdotuksen mukaan uuden asuntokannan asukkaat sijoittuvat pääosin keskustan jalankulkuvyöhykkeelle, jolloin asukkaiden aiheuttaman liikenteen energiankulutus ja kasvihuonekaasupäästöt ovat pienimmät. Uuden asuntokannan asukkaista noin 33 % sijoittuu keskustan jalankulkuvyöhykkeelle, noin 18 % keskustan reunavyöhykkeelle, noin 15 % joukkoliikennevyöhykkeelle, noin 32 % nykyiselle autoliikennevyöhykkeelle, joka voi kuitenkin tulevaisuudessa kehittyä joukkoliikennevyöhykkeeksi ja vain noin 2 % autovyöhykkeelle. Yleiskaavan toteuttaminen edistää joukkoliikenteen edellytyksiä Riihimäellä. Energiankulutuksen ja kasvihuonekaasupäästöjen lisäksi uudesta rakenteesta ja liikenteestä aiheutuu raaka-aineiden kulutusta, muita päästöjä ja yhdyskuntakustannuksia. Uudet seudulliset tieyhteydet voivat hajottaa yhdyskuntarakennetta ja vaikeuttaa yhtenäisten luonnonalueiden säilymistä. Näiden toteutuminen ajoittuu kuitenkin yleiskaavan tavoitevuoden 2035 jälkeiseen aikaan.	seudulliset tieyhteydet voivat hajottaa yhdyskuntarakennetta ja vaikeuttaa yhtenäisten luonnonalueiden säilymistä. Ne voivat myös vähentää hiilinieluja.	31 % sijoittuu keskustan reunavyöhykkeelle, 13 % joukkoliikennevyöhykkeelle ja 56 % autovyöhykkeelle, joka voi kehittyä joukkoliikennevyöhykkeeksi. Yleiskaavaehdotus edistää joukkoliikenteen edellytyksiä Riihimäellä. Asukasmäärän kasvu lisää liikenteestä aiheutuvia energiankulutusta ja kasvihuonekaasupäästöjä. Uudet alueet sijoittuvat kuitenkin suhteellisen edullisesti. Energiankulutuksen ja kasvihuonekaasupäästöjen lisäksi uudesta rakenteesta ja liikenteestä aiheutuu raaka-aineiden kulutusta, muita päästöjä ja yhdyskuntakustannuksia. Yleiskaavaehdotuksen mukaan uudet rakennukset voivat pääosin hyödyntää kaukolämpöä. Riihimäellä on laaja kaukolämpö- ja maakaasuverkko. Kaukolämpö tuotetaan energiatehokkaasti suhteellisen pienillä kasvihuonekaasupäästöillä. Talokohtaisessa lämmityksessä on mahdollista käyttää uusiutuviin ja vähäpäästöisiin energiantuotantotapoihin perustuvia lämmitystapoja. Kulutetusta sähköstä osa tuotetaan Riihimäellä energiatehokkaasti sähkön ja lämmön yhteistuotannossa ja osa ostetaan muualta. Aurinkoenergian hyödyntäminen on myös mahdollista. Uusien alueiden toteuttamisjärjestyksellä voidaan vaikuttaa energian ja raaka-aineiden kulutukseen, kasvuhuonekaasupäästöihin ja kustannuksiin. Vaikutuksiltaan edullisimmat alueet kannattaa toteuttaa ensin. Yleiskaavaehdotuksen mukaan kaupunkirakenteen sisällä asumiseen soveltuvien alueiden käyttöönottoa edistetään. Uusien alueiden osalta priorisoidaan Varuskunta-Kokko-Taipaleen alue yhdyskuntarakenteen ja palvelujen kannalta parhaana uuden asumisen alueena.

ASUINALUEIDEN NYKYTILAN KUVAUKSET JA SUUNNITTELUOHJEET

A

Asuinalue

Alue on asemakaavoitettu.

Nykytilan kuvaus:
Alueiden asemakaavat on laadittu useiden vuosikymmenten kuluessa 1920-luvulta alkaen.

Suunnitteluohje:
Alueiden täydennysrakennusmahdollisuudet tulee selvittää rakennetun ympäristön ohjelman laatimisen yhteydessä.

A_x

Uusi asuinalue

Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi pääasiassa asumista varten.

A_1

1 Varuskunta

Alueen nykytilan kuvaus:
Alue rajautuu valtakunnallisesti arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön Riihimäen kasarmialue (RKY 2009, Museovirasto). Nykyiset lähipalvelut sijaitsevat vajaan 1 km päässä. Riihimäen varuskunnan alueilla järjestetään harjoituksia, joissa ammutaan rynnäkkökiväärin paukkupatruunoita. Alue sijaitsee osittain rautatieliikenteen melu- ja tärinäalueella. Alueen maasto on lounaaseen, pohjoiseen ja koilliseen suhteellisen jyrkästi viettävää rinnettä.

Suunnitteluohje:
Alueelle laaditaan asemakaava vuoteen 2035 mennessä ja palvelukysyntä kasvaa. Uudisrakentaminen pitää sopeuttaa ympäristöönsä arkkitehtuurin ja maisemasuunnittelun avulla. Alueen länsiosassa rakennusten massoittelulla ja sijoittamisella pitää estää rautatieliikenteestä aiheutuvan melun ja tärinän leviäminen. Tarkemman suunnittelun yhteydessä on huomioitava alueen rajautuminen arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön. Jatkosuunnittelun yhteydessä tulee selvittää Riihimäen varuskunta-alueella pidettävistä harjoituksista aiheutuvan melun vaikutuksia.

A_2

2 Varuskunta etelä

Alueen nykytilan kuvaus:
Alue on osa valtakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä Riihimäen kasarmialue (RKY 2009, Museovirasto). Nykyiset lähipalvelut sijaitsevat vajaan 1 km päässä. Riihimäen varuskunnan alueilla järjestetään harjoituksia, joissa ammutaan rynnäkkökiväärin paukkupatruunoita.

Suunnitteluohje:
Alueelle laaditaan asemakaava vuoteen 2035 mennessä ja palvelukysyntä kasvaa. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen rakennettuun ympäristöön kohdistuvat muutokset tulee suunnitella paikan henkeä kunnioittaen. Uudisrakentaminen pitää sopeuttaa ympäristöönsä arkkitehtuurin ja maisemasuunnittelun avulla siten, että alueesta muodostuu ainutlaatuinen ja

laadukas kokonaisuus. Alueella varataan tilaa lähipalveluita varten. Historiallisten rakennusten soveltumista asumiseen ja lähipalveluiden sijoittamista varten tulee tutkia tarkemman suunnittelun yhteydessä. Jatkosuunnittelun yhteydessä tulee selvittää Riihimäen varuskunta-alueella pidettävistä harjoituksista aiheutuvan melun vaikutuksia.

A_3

3 Varuskunta pohjoinen

Alueen nykytilan kuvaus:
Alue on osa valtakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä Riihimäen kasarmialue (RKY 2009, Museovirasto). Nykyiset lähipalvelut sijaitsevat vajaan 1 km päässä. Riihimäen varuskunnan alueilla järjestetään harjoituksia, joissa ammutaan rynnäkkökiväärin paukkupatruunoita. Alueella sijaitsee osa luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaasta luontokohteesta (Sairaalan lehto, LUMOS 2013).

Suunnitteluohje:
Alueelle laaditaan asemakaava vuoteen 2035 mennessä ja palvelukysyntä kasvaa. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen rakennettuun ympäristöön kohdistuvat muutokset tulee suunnitella paikan henkeä kunnioittaen. Historiallisten rakennusten soveltumista asumiseen ja lähipalveluiden sijoittamista varten tulee tutkia tarkemman suunnittelun yhteydessä. Uudisrakentaminen pitää sopeuttaa ympäristöönsä arkkitehtuurin ja maisemasuunnittelun avulla siten, että alueesta muodostuu ainutlaatuinen ja laadukas kokonaisuus. Suunniteltaessa asemakaavaa tai muita toimenpiteitä tulee selvittää luontokohteen rajaus ja arvot sekä ratkaista kohteen suojelun toteuttamistarve – ja tavat siten, että luontoarvojen säilyminen turvataan. Jatkosuunnittelun yhteydessä tulee selvittää Riihimäen varuskunta-alueella pidettävistä harjoituksista aiheutuvan melun vaikutuksia.

A_4

4 Ampumarata

Alueen nykytilan kuvaus:
Alueen eteläosassa on aiemmin toiminut Räiskylän ampumarata. Lännessä alue rajautuu valtakunnallisesti arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön Riihimäen kasarmialue (RKY 2009, Museovirasto). Nykyiset lähipalvelut sijaitsevat vajaan 1 km päässä. Riihimäen varuskunnan alueilla järjestetään harjoituksia, joissa ammutaan rynnäkkökiväärin paukkupatruunoita. Pilaantuneet maamassat entisen ampumarata-alueen osalta on puhdistettu ja maisemoitu ampumaratatoiminnan loppumisen myötä. Pohjoisosa alueesta on yhtenäistä metsäaluetta, joka on maastonmuodoiltaan kumpuilevaa, osittain jyrkkärinteistä vaihtelevaa talousmetsää. Se kuuluu linnustollisesti tärkeään alueeseen. Alueen pohjoisosassa sijaitsee kuntopolkuja, jotka yhdistyvät laajempaan reitistöön.

Suunnitteluohje:
Alueelle laaditaan asemakaava vuoteen 2035 mennessä ja palvelukysyntä kasvaa. Tarkemman suunnittelun yhteydessä on huomioitava alueen rajautuminen arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön. Uudisrakentaminen pitää sopeuttaa ympäristöönsä arkkitehtuurin ja maisemasuunnittelun avulla. Alueen suunnittelussa ja rakentamisessa tulee ottaa huomioon paikan merkitys linnustolle. Lisäksi tulee huomioida ulkoilureittien toimivuus ja saavutettavuus myös alueen ulkopuolelta. Jatkosuunnittelun yhteydessä tulee selvittää Riihimäen varuskunta-alueella pidettävistä harjoituksista aiheutuvan melun vaikutuksia.

5 Huhtimonmäki

A_5

Alueen nykytilan kuvaus:
Alue on rakentamaton. Alueelle on tekeillä asemakaava ja asemakaavan muutos, jossa sinne osoitetaan pientaloasumista. Alueella on voimassa vuonna 1955 ja 2006 vahvistetut asemakaavat. Niissä alueelle on osoitettu puistoaluetta, yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten aluetta (ET), suojaviheraluetta (EV) sekä katualuetta. Nykyiset lähipalvelut sijaitsevat reilun 1 km päässä. Alue on metsäistä ja maastonmuodoiltaan hyvin vaihtelevaa. Riihimäen varuskunnan alueilla järjestetään harjoituksia, joissa ammutaan rynnäkkökiväärin paukkupatruunoita.

Suunnitteluohje:
Alueelle laaditaan asemakaava vuoteen 2035 mennessä ja palvelukysyntä kasvaa. Alueen suunnittelussa huomioidaan liito-oravareviirien välisten kulkureittien riittävyys. Alueella noudatetaan Huhtimonmäen asemakaavan merkintöjen ja määräyksien ohella alueelle laadittua rakennustapaohjetta. Riihimäen varuskunnan alueilla järjestetään harjoituksia, joissa ammutaan rynnäkkökiväärin paukkupatruunoita.

6 Kokko pohjoinen

A_6

Alueen nykytilan kuvaus:
Alueen itäosassa sijaitsevan Hiihtomajantien varrella on pääosin 50-luvulla rakennettua omakotitaloasutusta, jonka rakenteessa on täydennysrakennusmahdollisuuksia. Muilta osin alue on rakentamatonta, maastonmuodoiltaan hyvin vaihtelevaa sekametsää. Nykyiset lähipalvelut sijaitsevat noin 1,5–2 km päässä. Hiihtomajantien eteläosa ympäristöineen on lepakkojen ruokailualuetta (III-luokan lepakkoalue). Riihimäen varuskunnan alueilla järjestetään harjoituksia, joissa ammutaan rynnäkkökiväärin paukkupatruunoita.

Suunnitteluohje:
Alueelle laaditaan asemakaava vuoteen 2035 mennessä ja palvelukysyntä kasvaa. Hiihtomajantien varren täydennysrakentamismahdollisuuksia tutkitaan. Tarkemman suunnittelun yhteydessä pitää arvioida alueen rakentamisen vaikutus III-luokan lepakkoalueeseen. Jatkosuunnittelun yhteydessä tulee selvittää Riihimäen varuskunta-alueella pidettävistä harjoituksista aiheutuvan melun vaikutuksia.

7 Kokko etelä

A_7

Alueen nykytilan kuvaus:
Puolet alueesta on sotien jälkeen vuosikymmenten kuluessa tiivistynyttä omakotitaloasutusta, jonka rakenteessa on täydennysrakennusmahdollisuuksia. Hyppyritien länsipuolella sijaitseva mäki on metsäinen, mutta sen rinteessä on kaksi pienimuotoista maa-aineisten ottopaikkaa. Alueen itäosat ovat pääasiassa viljeltyjä peltoja. Alueen lounaisosassa on täytettyjä savenottolampia, jotka erottuvat ympäristöstään. Nykyiset lähipalvelut sijaitsevat vajaan1–1,5 km päässä. Hiihtomajantien ympäristö on lepakkojen ruokailualuetta (III-luokan lepakkoalue). Riihimäen varuskunnan alueilla järjestetään harjoituksia, joissa ammutaan rynnäkkökiväärin paukkupatruunoita.

Suunnitteluohje:
Alueelle laaditaan asemakaava vuoteen 2035 mennessä ja palvelukysyntä kasvaa. Täydennysrakentamismahdollisuuksia tulee tutkia. Mahdollisen peltoalueelle osoitettavan uudisrakentamisen osalta, on tarpeen korostaa pihasuunnittelun merkitystä. Alueen suunnittelussa ja rakentamisessa tulee ottaa huomioon ympäristön merkitys lepakoille Hiihtomajantien läheisyydessä. Jatkosuunnittelun yhteydessä tulee selvittää Riihimäen varuskunta-alueella pidettävistä harjoituksista aiheutuvan melun vaikutuksia.

A_8

8 Taipale

Alueen nykytilan kuvaus:
Alue on pääasiassa rakentamatonta, metsäistä pohjoiseen, itään ja kaakkoon viettävää rinnettä sekä kumpuilevaa lakialuetta. Puusto on havupuuvaltaista. Alueen eteläosassa Karhintien varressa on kolme omakotitaloa. Nykyiset lähipalvelut sijaitsevat vajaan 1 km päässä.

Suunnitteluohje:
Alueelle laaditaan asemakaava vuoteen 2035 mennessä ja palvelukysyntä kasvaa.

A_9

9 Metsäpirtintie

Alueen nykytilan kuvaus:
Metsäpirtintien varrella on seitsemän pientaloa. Alue on pinta-alaltaan noin 8,6 ha, josta osa on peltoa. Sen etelä- ja länsipuolella on olemassa olevaa omakotitaloasutusta. Nykyiset lähipalvelut sijaitsevat noin 2 km päässä. Alue on maastonmuodoiltaan suhteellisen tasaista.

Suunnitteluohje:
Alueelle laaditaan asemakaava vuoteen 2035 mennessä ja rakentaminen kasvattaa palvelukysyntää. Täydennysrakentamismahdollisuuksia tulee tutkia. Peltoalueelle osoitettavan uudisrakentamisen osalta on tarpeen korostaa pihasuunnittelun merkitystä.

A_{10}

10 Lehtiniitty

Alueen nykytilan kuvaus:
Alue on rakentamaton. Suurimmalla osalla alueesta on voimassa asemakaava vuodelta 1962, jossa on osoitettu korttelialue vedenottamoa varten (Y-tontti) ja lähivirkistysaluetta. Alue rajautuu idässä ja etelässä olemassa olevaan omakotitaloalueeseen. Nykyiset lähipalvelut sijaitsevat vajaan 2 km päässä. Alue on osin täyttömaata ja maastonmuodoiltaan tasaista. Se rajautuu pohjoisessa luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaaseen luontokohteeseen (Sammaliston metsikkö, LUMOS 2004).

Suunnitteluohje:
Alueelle laaditaan asemakaava vuoteen 2035 mennessä ja rakentaminen kasvattaa palvelukysyntää. Tarkemman suunnittelun yhteydessä on huomioitava alueen liittyminen olemassa olevaan rakennettuun ympäristöön. Alueella on täyttömaata, joten maaperä on tutkittava tarkemman suunnittelun yhteydessä. Suunniteltaessa asemakaavaa tai muita toimenpiteitä tulee selvittää luontokohteen rajaus ja arvot sekä ratkaista kohteen suojelun toteuttamistarve – ja tavat siten, että luontoarvojen säilyminen turvataan.

A_{11}

11 Sähkölinja

Alueen nykytilan kuvaus:
Alue on rakentamaton. Alueen halki johti aiemmin itä-länsisuuntainen sähkölinja (Rautarouva). Se rajautuu pohjoisessa olemassa olevaan pientaloasutukseen ja etelässä Oravankatuun. Nykyiset lähipalvelut sijaitsevat noin 1,5 km päässä. Alue on maastonmuodoiltaan tasaista.

Suunnitteluohje:
Alueelle laaditaan asemakaava vuoteen 2035 mennessä ja rakentaminen kasvattaa palvelukysyntää. Tarkemman suunnittelun yhteydessä on huomioitava alueen liittyminen olemassa olevaan rakennettuun ympäristöön.

A_{12}

12 Suojala

Alueen nykytilan kuvaus:
Alue on rakentamatonta, tasaista peltoa. Se rajautuu pohjoisessa Oravankatuun ja lännessä Uramonkatuun. Alueen itäpuolella on etelä-pohjoissuuntainen lähivirkistysaluetta sekä kevyen liikenteen väylä. Alueen eteläpuolella on omakotitaloasustusta. Nykyiset lähipalvelut sijaitsevat reilun 0,5–1 km päässä. Alue on maastonmuodoiltaan tasaista.

Suunnitteluohje:
Alueelle laaditaan asemakaava vuoteen 2035 mennessä ja rakentaminen kasvattaa palvelukysyntää. Tarkemman suunnittelun yhteydessä on huomioitava alueen liittyminen olemassa olevaan rakennettuun ympäristöön.

A_{13}

13 Juurevantie

Alueen nykytilan kuvaus:
Alueeseen kuuluu Juurevankadun ja Risteyskadun katualuetta sekä Risteyskadun jatkeena etelään johtava kevyen liikenteen väylä. Muilta osin se on rakentamatonta ajantasakaavan mukaista lähivirkistysaluetta. Alue on maastonmuodoiltaan tasaista ja osittain avointa. Risteyskadun länsireunan tuntumassa on maakaasulinja. Nykyiset lähipalvelut sijaitsevat noin 1–1,5 km päässä. Alue on maastonmuodoiltaan tasaista. Juurevantien eteläpuoli on osa laajempaa lepakkojen ruokailualuetta (III-luokan lepakkoalue). Alueen keskivaiheilla on luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokas luontokohde (Metsäkuvio 79, LUMOS 2004).

Suunnitteluohje:
Alueelle laaditaan asemakaava vuoteen 2035 mennessä ja rakentaminen kasvattaa palvelukysyntää. Asemakaavan laadinnan yhteydessä läpiajomahdollisuus Oravankadulta Risteyskadun, Juurevantien, Laakatien ja Nurmelantien kautta Uramonkadulle poistetaan. Tarkemman suunnittelun yhteydessä pitää arvioida alueen rakentamisen vaikutus III-luokan lepakkoalueeseen. Suunniteltaessa asemakaavaa tai muita toimenpiteitä tulee selvittää luontokohteen rajaus ja arvot sekä ratkaista kohteen suojelun toteuttamistarve – ja tavat siten, että luontoarvojen säilyminen turvataan.

A_{14}

14 Laukkasenkuja

Alueen nykytilan kuvaus:
Alue rajautuu sekä idässä että lännessä omakotitaloalueisiin. Pohjoispuolella on kt 54. Laukkasenkujan varrella on kolme omakotitaloa pihapiireineen. Alueen länsireunalla on kuusivaltainen, länteen viettävä rinne. Muilta osin maasto on suhteellisen tasaista. Laukkasenkujan eteläpuolella on pieni peltoaukea. Nykyiset lähipalvelut sijaitsevat noin vajaan 1 km päässä

Suunnitteluohje:
Alueelle laaditaan asemakaava vuoteen 2035 mennessä ja rakentaminen kasvattaa palvelukysyntää. Tarkemman suunnittelun yhteydessä on huomioitava alueen liittyminen olemassa olevaan rakennettuun ympäristöön.

A_{15}

15 Uramo

Alueen nykytilan kuvaus:
Alueella on yksi omakotitalo. Alue on suurimmaksi osaksi kuusivaltaista etelään viettävää rinnettä. Aivan alueen eteläosassa on entistä peltoa, jolla kasvaa lehtipuita ja pensaikkoa. Entinen peltoalue on osa laajempaa lepakkojen ruokailualuetta (III-luokan lepakkoalue). Nykyiset lähipalvelut sijaitsevat noin vajaan 0,5–1 km päässä.

Suunnitteluohje:
Alueelle laaditaan asemakaava vuoteen 2035 mennessä ja rakentaminen kasvattaa palvelukysyntää. Tarkemman suunnittelun yhteydessä on huomioitava alueen liittyminen olemassa olevaan rakennettuun ympäristöön. Tarkemman suunnittelun yhteydessä pitää arvioida alueen rakentamisen vaikutus III-luokan lepakkoalueeseen. Suunniteltaessa asemakaavaa tai muita toimenpiteitä tulee selvittää luontokohteen rajaus ja arvot sekä ratkaista kohteen suojelun toteuttamistarve – ja tavat siten, että luontoarvojen säilyminen turvataan.

A_{16}

16 Herajoki

Alueen nykytilan kuvaus:
Alue kuuluu Herajoen kylän historialliseen rakenteeseen. Alueella on olemassa olevaa asutusta laajoine pihapiireineen, Herajoen koulu (alakoulu), Uusi Herajoentie ja peltoaluetta. Alueella on useita maankäytön suunnittelussa huomioitavia tekijöitä, kuten pirstaleinen maanomistus, sijainti pohjavesi- ja liikennemelualueella sekä olemassa oleva ja suunniteltu maakaasuputkisto. Nykyiset lähipalvelut sijaitsevat alueella ja noin 1,0 km päässä.

Suunnitteluohje:
Alueelle laaditaan asemakaava vuoteen 2035 mennessä ja rakentaminen kasvattaa palvelukysyntää. Asemakaavan laadinnan yhteydessä tulee määritellä Herajoen koulun tilantarve sekä varautua koulun laajentumiseen. Suunnittelussa pitää ratkaista uusi katuyhteys välille maantie 130 – Uusi Herajoentie. Tarkemmassa suunnittelussa on huomioitava alueen sijainti pohjavesialueella, liikenteen aiheuttama melu sekä alueen liittyminen olemassa olevaan arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön.

A_{17}

17 Kalmu

Alueen nykytilan kuvaus:
Alueella on voimassa oikeusvaikutteinen Kalmun osayleiskaava (KV 16.1.2012 § 4).

Suunnitteluohje:
Alueelle laaditaan asemakaava vuoteen 2035 mennessä ja palvelukysyntä kasvaa. Kalmun osayleiskaava ohjaa asemakaavoitusta ja muuta tarkempaa suunnittelua.

YLEISKAAVATYÖ 2013-2017

RIIHIMÄEN YLEISKAAVA

TARKISTETTU EHDOTUS

RIIHIMÄEN KAUPUNKI

YLEISKAAVA 2035

29.5.2017
1:20 000

Yleiskaavan käsittelyvaiheet:

Kaavaprosessin vaihe:	Päätöksenteko:		Kuuleminen:
Vireilletulo (OAS)	Kaupunginhallitus	26.3.2012 § 130	28.10.2013 - 15.12.2016
Rakennemallit	Kaupunginhallitus	14.4.2014 § 169	22.4. - 21.5.2014
Rakennesuunnitelma	Kaupunginhallitus	27.3.2015 § 135	7.4. - 6.5.2015
	Kaupunginvaltuusto	8.6.2015 § 68	
Luonnos	Kaupunginhallitus	18.1.2016 § 28	25.1. - 23.2.2016
	Kaupunginvaltuusto	6.6.2016 § 73	
Ehdotus	Kaupunginhallitus	15.12.2016 § 480	9.1. - 8.2.2017
Hyväksyminen	Kaupunginhallitus	22.5.2017 § 208	
	Kaupunginvaltuusto	29.5.2017 § 65	

RIIHIMÄEN KAUPUNKI

Sami Sulkko
kaupunginjohtaja

Raija Niemi
kaavoituspäällikkö

Pohjakartta:
Maastotietokanta-aineisto ©MML 11/2016
Kantakartta-aineisto ©Riihimäen kaupunki / kartta- ja tonttiyksikkö 11/2016

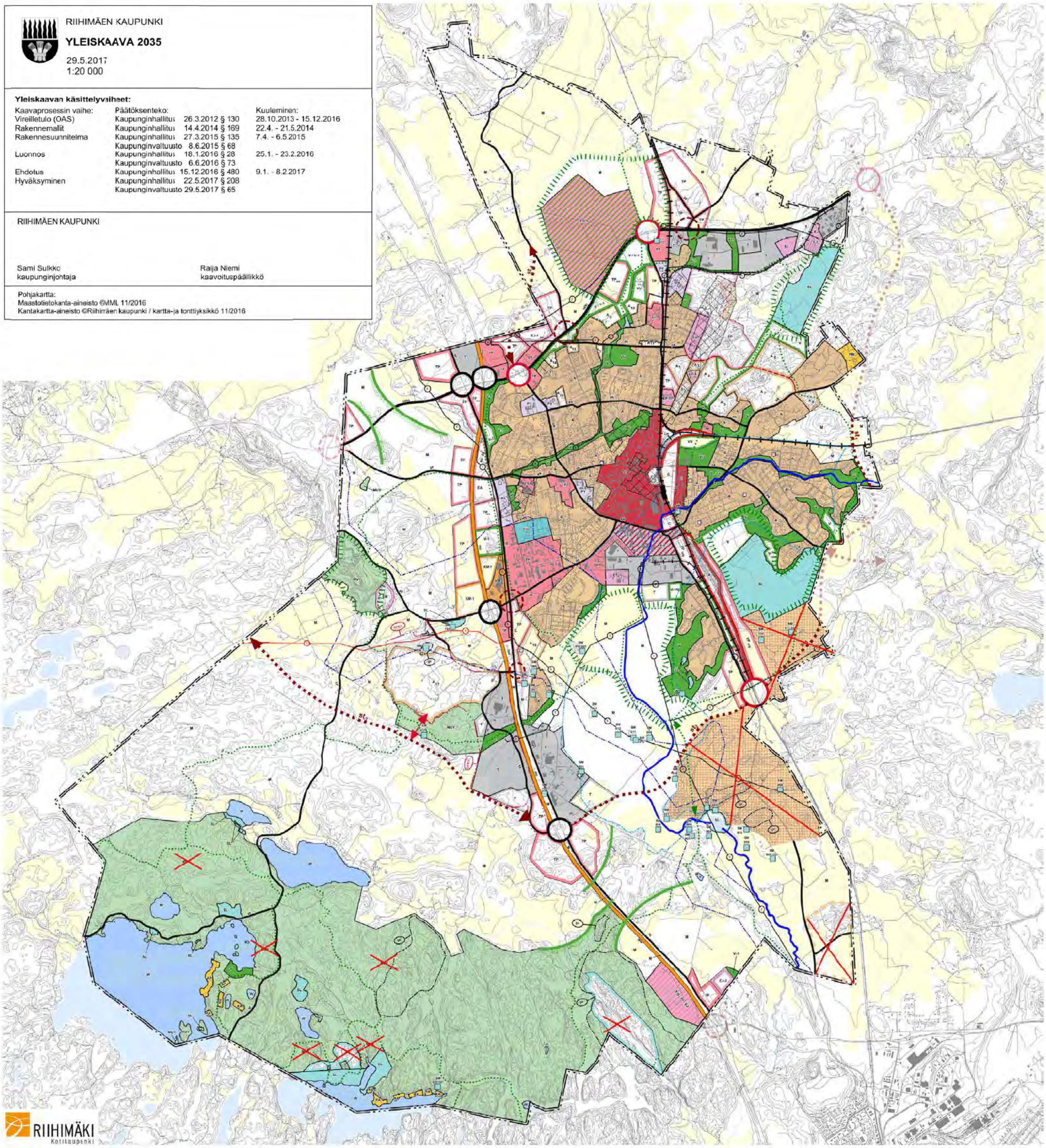

100 m 500 m 1000 m 2000 m

P

YLEISKAAVATYÖ 2013-2017

RIIHIMÄEN YLEISKAAVA

TARKISTETTU EHDOTUS

YLEISET MÄÄRÄYKSET

Yksityiskohtaisemman maankäytön suunnittelun yhteydessä, asemakaavaa tai muuta suunnitelmaa laadittaessa, on yleiskaavakartan merkintöjen lisäksi kiinnitettävä huomiota yleiskaavan selostuksen liitteenä oleviin aluekuvauksiin ja suunnitteluohjeisiin.

Yleiskaavakartan lisäksi oikeusvaikutteisena on otettava huomioon:
Kulttuuriympäristön vaaliminen -teemakartalla esitetyt maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt ja maisema-alueet sekä rakennussuojelukohteet.
- Luonnonympäristön arvot -teemakartalla esitetyt liito-orava-alueet, lepakkoalueet sekä arvokas moreenimuodostuma.

Aluevaraukset sisältävät pääasiallisen käyttötarkoituksen lisäksi:
- muita asemakaavalla määrättäviä käyttötarkoituksia
- alueen sisäisiä liikenneväyliä ja pysäköintialueita
- kevyenliikenteen väyliä ja ulkoilureittejä
- julkisia ja yksityisiä palveluja sekä virkistys- ja puistoalueita
- yhdyskuntateknisen huollon alueita

Osayleiskaavatasoiset maankäytön suunnitelmat:
Osayleiskaavatasoisen maankäytön suunnitelman laatimiseen tulee varautua Riuttassa sekä yhteistyössä naapurikuntien kanssa a) Arolammin, Etelä-Vahteriston sekä Hausjärven kunnan Pohjois-Monnin alueella, b) Riihimäen kehätien alueella, c) Hiivolan, Etelä-Kalmun sekä Lopen kunnan Launonen-Kormu osayleiskaavan alueella ja d) Riihimäen portin – Riihiviidantien ja Janakkalan kunnan Punkan alueella.

Maankäytön kehittämis- tai yleissuunnitelmat:
Maankäytön kehittämis- tai yleissuunnitelman laatimisen tulee varautua a) keskustan, b) Etelän Viertotien, c) Peltosaaren liikuntakeskuksen ja keskustatoimintojen sekä d) Tavara-aukion ja Siltakadun välisellä alueella.

Rakennettu kulttuuriympäristö:
Rakennetun ympäristön arvojen turvaamiseksi on laadittava rakennetun ympäristön ohjelma, jonka yhteydessä tulee päivittää Riihimäen rakennuskulttuuria 2010 -selvitys.

Meluntorjunta:
Virkistysalueella taajamassa sekä liikenneväylän tai muun melulähteen tuntumaan sijoitettavan asuinrakennuksen, hoito- tai oppilaitoksen piha-alueella melutaso ei saa ylittää päiväohjearvoa 55 dB(A) eikä yöohjearvoa 45 dB(A) tai vanhoilla alueilla yöohjearvoa 50 dB(A). Asuinrakennuksen sisällä melutaso ei saa ylittää päiväohjearvoa 35 dB(A) eikä yöohjearvoa 30 dB(A). Taajaman ulkopuolisilla virkistys- ja luonnonsuojelualueilla melutaso ei saa ylittää päiväohjearvoa 45 dB(A), eikä yöohjearvoa 40 dB(A).

Laadittaessa asemakaavaa liikenneväylän, muun melulähteen tai luonnonsuojelualueen tuntumaan on tarkistettava melutaso ja osoitettava tarpeelliset meluntorjuntatoimenpiteet. Rakennettaessa melualueelle tai luonnonsuojelualueen tuntumaan on luvissa edellytettävä sellaisten meluntorjuntatoimenpiteiden toteuttamista, että ohjearvot eivät ylity.

Hulevesien hallinta:
Hulevesien hallintasuunnitelma tulee laatia valuma-alue- tai osavaluma-aluekohtaisesti yleiskaavaa tarkempaa maankäyttösuunnitelmaa laadittaessa.

A

ASUINALUE
Alue on asemakaavoitettu asumista varten.

A

UUSI ASUINALUE
Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi asumista varten. Alaindeksi viittaa kaavaselostuksen liitteenä olevaan aluekuvaukseen ja suunnitteluohjeeseen.

A

PIENIN TOIMENPITEIN KEHITETTÄVÄ ASUINALUE

C

KESKUSTATOIMINTOJEN ALUE
Alue on asemakaavoitettu. Alue on tarkoitettu palveluja, hallintoa sekä keskustaan soveltuvia ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia työpaikkatoimintoja ja asumista varten. Alueelle voidaan sijoittaa vähittäiskaupan suuryksiköitä.

C

UUSI KESKUSTATOIMINTOJEN ALUE
Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi palveluja, hallintoa sekä keskustaan soveltuvia ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia työpaikkatoimintoja ja asumista varten. Alueelle voidaan sijoittaa vähittäiskaupan suuryksiköitä.

T / C

TEOLLISUUS- JA VARASTOALUE / UUSI KESKUSTATOIMINTOJEN ALUE
Alue on asemakaavoitettu teollisuus- ja varastotoimintoja varten. T/C-merkinnällä osoitetaan mahdollinen muutos keskustatoimintojen alueeksi, mikäli yritystoiminta alueella päättyy. Keskustatoimintojen alue on tarkoitettu palveluja, hallintoa sekä keskustaan soveltuvia ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia työpaikkatoimintoja ja asumista varten.

KM

KAUPALLLISTEN PALVELUIDEN ALUE, JONNE SAA SIJOITTAA VÄHITTÄISKAUPAN SUURYKSIKÖN
Alue on asemakaavoitettu.

KM-1

UUSI KAUPALLLISTEN PALVELUIDEN ALUE, JONNE SAA SIJOITTAA VÄHITTÄISKAUPAN SUURYKSIKÖN
Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi. Alue varataan kaupallisia palveluja varten. Alueelle saa sijoittaa paljon tilaa vaativan vähittäiskaupan suuryksikköjä. Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavarakauppaa.

PY

JULKISTEN PALVELUJEN JA HALLINNON ALUE
Alue on asemakaavoitettu.

TP

TYÖPAIKKA-ALUE
Alue on asemakaavoitettu. Alue on tarkoitettu toimistoja, palveluja ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamatonta teollisuutta sekä varastointia varten.

TP

UUSI TYÖPAIKKA-ALUE
Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi. Alue varataan toimistoja, palveluja ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamatonta teollisuutta sekä sekä varastointia varten.

TP_{log}

UUSI TYÖPAIKKA-ALUE
Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi. Alue varataan raideliikenteeseen tukeutuvia logistiikka- ja terminaalitoimintoja varten.

TP_{res}

UUSI TYÖPAIKKA-ALUE
Merkinnällä osoitetaan työpaikka-alueiden reservialueet. Alue varataan toimistoja, palveluja ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamatonta teollisuutta sekä varastointia varten. Suunnittelun reunaehdot on esitetty tarkemmin kaavaselostuksessa.

T

TEOLLISUUS- JA VARASTOALUE
Alue on asemakaavoitettu. Alue on tarkoitettu teollisuutta ja varastointia varten. Alueelle saa sijoittaa pääkäyttötarkoitukseen liittyviä toimisto- ja myymälätiloja.

T

UUSI TEOLLISUUS- JA VARASTOALUE
Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi. Alue varataan teollisuutta ja varastointia varten. Alueelle saa sijoittaa pääkäyttötarkoitukseen liittyviä toimisto- ja myymälätiloja.

V

VIRKISTYSALUE
Alue on asemakaavoitettu. Alue on osa viherrakenteen perusrunkoa. Se on tarkoitettu ulkoilu- ja virkistyskäyttöön. Alueelle voidaan yksityiskohtaisemman suunnitelman pohjalta toteuttaa virkistystä palvelevia rakennuksia ja rakenteita.

V

UUSI VIRKISTYSALUE
Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi. Alue on osa viherrakenteen perusrunkoa. Se varataan ulkoilu- ja virkistyskäyttöön. Alueelle voidaan yksityiskohtaisemman suunnitelman pohjalta toteuttaa virkistystä palvelevia rakennuksia ja rakenteita.

V-1

VIHERALUE
Alue on asemakaavoitettu. Alue on osa viherrakenteen perusrunkoa, mutta sitä ei voida sijaintinsa takia käyttää virkistysalueena.

V-1

UUSI VIHERALUE
Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi. Alue on osa viherrakenteen perusrunkoa, mutta sitä ei voida sijaintinsa takia käyttää virkistysalueena.

VU

URHEILU- JA VIRKISTYSPALVELUIDEN ALUE
Alue on asemakaavoitettu. Alue on osa viherrakenteen perusrunkoa. Se on tarkoitettu urheilu-, virkistys- ja vapaa-ajan toiminnoille. Alueelle voidaan yksityiskohtaisemman suunnitelman pohjalta toteuttaa pääkäyttötarkoitusta palvelevia rakennuksia ja rakenteita.

VU

URHEILU- JA VIRKISTYSPALVELUIDEN ALUE
Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi. Alue on osa viherrakenteen perusrunkoa. Se on tarkoitettu urheilu-, virkistys- ja vapaa-ajan toiminnoille. Alueelle voidaan yksityiskohtaisemman suunnitelman pohjalta toteuttaa pääkäyttötarkoitusta palvelevia rakennuksia ja rakenteita.

RA

LOMA-ASUNTOALUE
Alue on asemakaavoitettu.

RM

MATKAILUPALVELUIDEN ALUE
Alue on asemakaavoitettu.

LTA

TAVARALIIKENTEEN TERMINAALI
Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi. Alue varataan raideliikenteen logistiikka- ja terminaalitoimintoja varten. Riihimäen ratapiha on Liikenteen turvallisuusviraston (Trafi) määrittelemä vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvä VAK-ratapiha.
VAK-suuronnettomuusriskin vaikutusten ulottuvuus (riskivyöhykkeet) tulee määritellä.

LR

RAUTATIELIIKENTEEN ALUE
Alue on osittain asemakaavoitettu. Alue varataan rautateitä ja niihin liittyviä toimintoja varten.

ET

YHDYSKUNTATEKNISEN HUOLLON ALUE
Alue on asemakaavoitettu. Se on tarkoitettu yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevia laitoksia, kuten voimaloita, vedenottamoja, jätevedenpuhdistamoja ja niihin liittyviä jätteidenkäsittelylaitoksia varten.

EJ

JÄTTEENKÄSITTELYALUE
Alue on asemakaavoitettu. Alue on varattu jätteiden vastaanottoa ja käsittelyä varten. Se on tarkoitettu kaatopaikkoja, jätteen esikäsittelylaitoksia sekä jätteiden hyödyntämiseen liittyviä toimintoja varten.

EJ-1$_{sel}$

JÄTTEENKÄSITTELYALUE / SELVITYSALUE
Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi. Alueella toimii maankaatopaikka, jonka ympäristölupa päättyy 2026. Alueen jatkokäyttömahdollisuudet tulee selvittää ennen ympäristöluvan päättymistä.

EJ-2

UUSI JÄTTEENKÄSITTELYALUE
Jätteiden loppusijoituksen päätyttyä on alueelle rakennettava hyväksytyn peittosuunnitelman mukaiset pintarakenteet. Pintarakenteiden rakentamisen jälkeen alueelle saadaan sijoittaa alueen huoltoa ja ylläpitoa palvelevia teknisiä laitteita, rakennelmia ja yhteyksiä.

EM

UUSI AJOHARJOITTELURATA-ALUE
Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi.

EA

UUSI AMPUMARATA-ALUE
Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi. Toiminnan johdosta aiheutuva melu ei saa ylittää valtioneuvoston päätöksellä 53/1997 annettuja ampumaratojen aiheuttaman melun ohjearvoja. Alueella on maaperän puhdistustarvetta.

EO/TP/EJ

UUSI MAA-AINESTENOTTOALUE / TYÖPAIKKA-ALUE / JÄTTEENKÄSITTELYALUE
Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi. Alue on tarkoitettu kalliokiviaineksenottoalueeksi, jolle saa sijoittaa yhteensopivia työpaikkatoimintoja. Kalliokiviaineksenoton päätyttyä aluetta kehitetään jätehuollon ja ympäristöteknologian alueena.

EO/V

MAA-AINESTENOTTOALUE, JOKA MUUTTUU VIRKISTYSALUEEKSI
Alue on tarkoitettu turvetuotantotoiminnalle. Maa-ainestenoton päätyttyä aluetta kehitetään virkistysalueena.

EP

PUOLUSTUSVOIMIEN ALUE
Alue on asemakaavoitettu. Se on tarkoitettu puolustusvoimien käytössä olevien varuskunta- ja harjoitusalueiden toimintoja varten.

EP

UUSI PUOLUSTUSVOIMIEN ALUE
Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi. Se varataan puolustusvoimien käytössä olevien varuskunta- ja harjoitusalueiden toimintoja varten.

EP/A

PUOLUSTUSVOIMIEN ALUE / UUSI ASUINALUE
Alue on asemakaavoitettu puolustusvoimien alueeksi. EP/A -merkinnällä osoitetaan mahdollinen muutos asuinalueeksi, mikäli puolustusvoimien toiminta alueella päättyy.

EP/TP

PUOLUSTUSVOIMIEN ALUE / UUSI TYÖPAIKKA-ALUE
Alue on asemakaavoitettu puolustusvoimien alueeksi. EP/TP -merkinnällä osoitetaan mahdollinen muutos työpaikka-alueeksi, mikäli puolustusvoimien toiminta alueella päättyy.

EH

HAUTAUSMAA-ALUE
Alue on asemakaavoitettu. Se on tarkoitettu hautausmaata ja siihen liittyviä rakennuksia varten.

SL

LUONNONSUOJELUALUE
Alue on suojeltu luonnonsuojelulain nojalla. MRL 41 § perusteella kielletään suorittamasta sellaisia toimenpiteitä, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja.

SL

UUSI LUONNONSUOJELUALUE
Alue on tarkoitettu suojeltavaksi luonnonsuojelulain nojalla. MRL 41 § perusteella kielletään suorittamasta sellaisia toimenpiteitä, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja.

M

MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE
Alue on tarkoitettu pääasiassa maa- ja metsätalouden harjoittamista varten.

MUY

MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON ERITYISTÄ ULKOILUN OHJAAMISTARVETTA JA/TAI YMPÄRISTÖARVOJA
Alue on tarkoitettu pääasiassa maa- ja metsätalouden harjoittamista varten. Alueen käyttöä suunniteltaessa on hyvän maa- ja metsätalousmaan säilyttämisen lisäksi kiinnitettävä huomiota polkujen ja -reittien järjestämiseen siten, että niiden avulla parannetaan alueen ulkoilumahdollisuuksia sekä vähennetään ulkoilusta aiheutuvia haittoja. Tämän lisäksi on kiinnitettävä huomiota alueen luonto- ja ympäristöarvoihin.

W

VESIALUE

YHDYSKUNTARAKENTEEN LAAJENEMISALUE
Alue varataan yhdyskuntatoimintojen käyttöön. Merkinnällä osoitetaan uuteen rautatieseisakkeeseen tukeutuvat alueet. Alueen arvioidaan toteutuvan yleiskaavan tavoitevuoden 2035 jälkeen.

Alueelle ei saa osoittaa sellaista alueiden käyttöä, joka estää tai merkittävästi haittaa alueen tulevaa käyttöä tai alueen suunnittelua raideliikenteeseen tukeutuvana asemanseudun kehittämisalueena.

Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on selvitettävä rautatieseisakkeen sijainti ja nykyisen seututien (Arolammintie) osalta eri linjausvaihtoehtoja. Lisäksi suunnittelussa pitää ottaa huomioon ekologinen yhteys sekä varmistaa sen jatkuvuus kuntarajan itäpuolella yhdessä Hausjärven kunnan kanssa.

YHDYSKUNTARAKENTEEN MAHDOLLINEN LAAJENEMISALUE
Alueen maankäytön ja uuden rautatieseisakkeen suunnittelu tulee kytkeä toisiinsa. Alueen toteuttamisen ehtona on edellytettävä rautatieseisakkeen sitovaa toteuttamispäätöstä. Alueelle ei saa sijoittaa seudullisesti merkittävää vähittäiskaupan suuryksikköä.

OHJEELLINEN TAI VAIHTOEHTOINEN TIELINJAUS
Merkinnällä osoitetaan ohjeellinen seututielinjaus Riihimäen kehätie, joka käsittää itäisen kehätien (st1) ja Arolammin orren (st2). Tienlinjauksia koskevia väyläsuunnitelmia tulee tarkentaa osayleiskaavatasoisessa maankäytön suunnitelmassa.

TIELIIKENTEEN YHTEYSTARVE
Tieliikenteen yhteystarve (Läntinen kehätie st3 ja Riihimäen portin jatke st4) tulee määritellä tarkemmin osayleiskaavatasoisessa maankäytön suunnitelmassa.

VIHERYHTEYSTARVE
Merkintä osoittaa ekologiseen verkoston yhteyden tai yhteystarpeen.
Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on huolehdittava siitä, että merkinnällä osoitettu yhteys säilyy tai toteutuu tavalla, joka turvaa lajiston liikkumismahdollisuudet.

VALTAKUNNALLISESTI ARVOKAS KULTTUURIYMPÄRISTÖ
Aluetta koskevissa toimenpiteissä, alueen tarkemmassa suunnittelussa tai kaavojen ajanmukaisuutta arvioitaessa on otettava huomioon kulttuurihistorialliser rakennetun ympäristön kokonaisuus, ominaispiirteet ja identiteetti. Kulttuuriympäristön rakennus- ja aluekohtaiset arvot on kuvattu Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009) -inventoinnissa (Museovirasto 2009). Alueerajauksen tulkinta tarkentuu tarkemman suunnittelun yhteydessä tai rakennetun ympäristön selvityksen päivitystä laadittaessa. Aluetta tai kohdetta koskevissa toimenpiteissä on kuultava museoviranomaista.

ARVOKAS GEOLOGINEN MUODOSTUMA
Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävä geologian ja maisemansuojelun alue, jonka perustana on arvokas harju, - kallio-, tai moreenimuodostuma. Alueella suoritettavien toimenpiteiden tulee olla sellaisia, että alueen luonnonympäristö säilyy.

TÄRKEÄ POHJAVESIALUE
Merkinnällä osoitetaan yhdyskunnan vedenhankinnan kannalta tärkeä pohjavesialue. Alueelle ei saa sijoittaa laitoksia tai toimintoja, joissa käsitellään tai varastoidaan pohjavedelle vaarallisia aineita.Asemakaavoitettavalla alueella tai rakennuspaikalla on selvitettävä pohjaveden taso. Suojaetäisyyden pohjaveden pintaan tulee olla riittävä maaperän laatu ja maankäyttö huomioon ottaen. Rakentaminen, ojitukset ja maankaivu on tehtävä siten, ettei aiheudu pohjaveden laatumuutoksia tai pysyviä muutoksia pohjaveden korkeuteen. Rakentamisen seurauksena ei saa aiheuttaa haitallista pohjaveden purkautumista. Kiinteistöjen viemäröinti ja jätehuolto tulee järjestää siten, että jäteveden imeytyminen vettä läpäisevään maaperään ja pohjaveteen ei ole mahdollista. Pohjavesialuetta koskevissa maankäyttösuunnitelmissa on kuultava kunnallista ympäristönsuojeluviranomaista.

MERKITTÄVÄ TULVARISKIALUE 1/250 a
Mahdollisten tulvavahinkojen ja tulvariskin vähentäminen tulee ottaa huomioon, kun alueelle laaditaan asemakaava tai muuta yleiskaavaa tarkempaa maankäytön suunnitelmaa. Vaikeasti evakuoitavia toimintoja ei saa sijoittaa kerran 250 vuodessa (1/250 a) toistuvan tulvariskin alueelle. Vakituista asutusta ei saa osoittaa 1/100 a toistuvan tulvariskin alueella, ellei rakentamisen tulvankestävyyttä varmisteta tarkemmassa suunnittelussa.

ALAKOULU

MUINAISMUISTOKOHDE
Muinaismuistolain (295/1963) rauhoittama kiinteä muinaisjäännös. Kohteen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Kohdetta koskevat maankäyttösuunnitelmat on toimitettava Museovirastoon lausuntoa varten. Numerointi viittaa kaavaselostuksessa esitettyyn kohdeluetteloon.

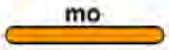

MOOTTORITIE

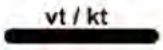

VALTATIE / KANTATIE

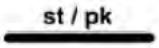

SEUTUTIE / PÄÄKATU

YHDYSTIE / KOKOOJAKATU

UUSI, OHJEELINEN TIELINJAUS

UUSI TIEYHTEYSTARVE

ERITASOLIITTYMÄ

UUSI ERITASOLIITTYMÄ

KEHITETTÄVÄ ERITASOLIITTYMÄ TAI LIITTYMÄ

PÄÄRATA JA LIIKENNEPAIKKA

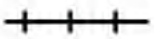

YHDYSRATA / SIVURATA

KEHITETTÄVÄ RETKEILYN JA ULKOILUN YDINALUE
Alue on osa viherrakenteen perusrunkoa. Yksityiskohtaisemman maankäytön suunnittelun yhteydessä pitää huomioida retkeilyn ja ulkoilun ydinalueen helppo saavutettavuus erityisesti jalankulun ja pyöräilyn näkökulmasta sekä alueen vetovoimaisuuden parantaminen maiseman ja luonnon ominaispiirteitä korostamalla.

VANTAANJOEN VIRKISTYKSEN JA RETKEILYN ALUEET
Pääasiallisesti virkistyskäyttöön tarkoitetut alueet, joiden saavutettavuutta parannetaan erityisesti jalankulun ja pyöräilyn näkökulmasta. Alueen vetovoimaisuutta tulee parantaa ympäristön, maiseman ja luonnon ominaispiirteitä korostamalla. Asemakaavaa tai asemakaavan muutosta laadittaessa Vantaajoki tulee osoittaa vesialueeksi.

OHJEELINEN ULKOILUREITTI
Retkeilyn ja ulkoilun ydinalueita yhdistävä ja/tai seudullinen ulkoilureitti.

OHJEELLISEN ULKOILUREITIN YHTEYSTARVE

VOIMALINJA

KAASUJOHTO

UUSI KAASUJOHTO

KALMUN OSAYLEISKAAVA-ALUEEN RAJA
Kalmun osayleiskaava jää voimaan oikeusvaikutteisena yleiskaavana MRL 42 § 3 momentin nojalla.

OSA-ALUEEN RAJA

KAUPUNGIN TAI KUNNAN RAJA

YLEISKAAVA-ALUEEN RAJA
30 metriä kaava-alueen ulkopuolella oleva raja.

HYVÄKSYMÄTTÄ JÄTETTY KAAVAMERKINTÄ
Kaupunginvaltuuston päätöksen 29.5.2017 § 65 mukainen hyväksymättä jätetty kaavamerkintä.

RIIHIMÄEN KAUPUNKI

YLEISKAAVA 2035

29.5.2017
1:20 000

Yleiskaavan käsittelyvaiheet:

Kaavaprosessin vaihe:	Päätöksenteko:	Kuuleminen:
Vireilletulo (OAS)	Kaupunginhallitus 26.3.2012 § 130	28.10.2013 - 15.12.2016
Rakennemallit	Kaupunginhallitus 14.4.2014 § 169	22.4. - 21.5.2014
Rakennesuunnitelma	Kaupunginhallitus 27.3.2015 § 135	7.4. - 6.5.2015
	Kaupunginvaltuusto 8.6.2015 § 68	
Luonnos	Kaupunginhallitus 18.1.2016 § 28	25.1. - 23.2.2016
	Kaupunginvaltuusto 6.6.2016 § 73	
Ehdotus	Kaupunginhallitus 15.12.2016 § 480	9.1. - 8.2.2017
Hyväksyminen	Kaupunginhallitus 22.5.2017 § 208	
	Kaupunginvaltuusto 29.5.2017 § 65	

RIIHIMÄEN KAUPUNKI

Sami Sulkko
kaupunginjohtaja

Raija Niemi
kaavoituspäällikkö

Pohjakartta:
Maastotietokanta-aineisto ©MML 11/2016
Kantakartta-aineisto ©Riihimäen kaupunki / kartta- ja tonttiyksikkö 11/2016

LUONNONYMPÄRISTÖN ARVOT

Merkinnät, joihin viitataan pääkartan määräyksissä.
Teemakartta on oikeusvaikutteinen näiltä osin.

LUONNONSUOJELUALUE
Alue on suojeltu luonnonsuojelulain nojalla. MRL 41 § perusteella kielletään suorittamasta sellaisia toimenpiteitä, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja.

UUSI LUONNONSUOJELUALUE
Alue on tarkoitettu suojeltavaksi luonnonsuojelulain nojalla. MRL 41 § perusteella kielletään suorittamasta sellaisia toimenpiteitä, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja.

LIITO-ORAVA-ALUE TAI -KOHDE
Suunniteltaessa asemakaavaa tai muita toimenpiteitä tulee selvittää arvokkaan liito-oravakohteen rajaus ja arvot. Lisäksi on ratkaistava kohteen suojelun toteuttamistarve ja -tavat siten, että arvojen säilyminen turvataan.

LEPAKKOALUE
Suunniteltaessa asemakaavaa tai muita toimenpiteitä tulee selvittää arvokkaan lepakkoalueen rajaus ja arvot. Lisäksi on ratkaistava kohteen suojelun toteuttamistarve ja -tavat siten, että arvojen säilyminen turvataan.

ARVOKAS GEOLOGINEN MUODOSTUMA
Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävä geologian ja maisemansuojelun alue, jonka perustana on arvokas harju-, kallio-, tai moreenimuodostuma. Alueella suoritettavien toimenpiteiden tulee olla sellaisia, että alueen luonnonympäristö säilyy.

HYVÄKSYMÄTTÄ JÄTETTY KAAVAMERKINTÄ
Kaupunginvaltuuston päätöksen 29.5.2017 § 65 mukainen hyväksymättä jätetty kaavamerkintä.

ARVOKAS LINNUSTOALUE
(Riihimäen linnustoselvitys 2013–2014)

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA ARVOKAS KOHDE (LUMOS-inventoinnit 2004–2016)

KUNTARAJA

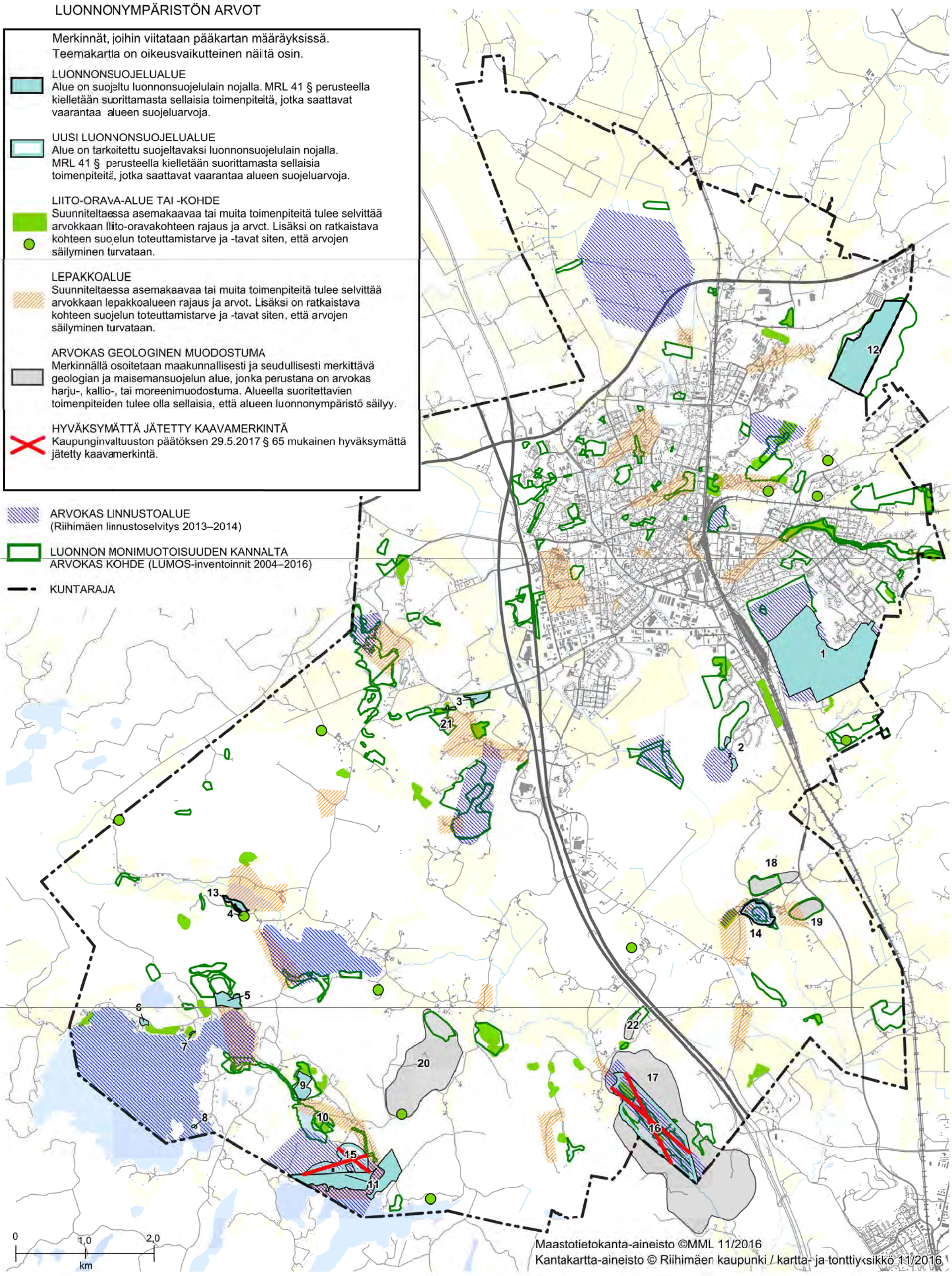

RIIHIMÄKI Kotikaupunki

RIIHIMÄEN YLEISKAAVA 2035 | SELOSTUKSEN LIITE 11 | TEEMAKARTTA | MK 1:50 000 (A3) | 29.05.2017

KAAVOITUSYKSIKKÖ / PL, NM

LUONNONYMPÄRISTÖN ARVOT

KOHDELUETTELOT

Luonnonsuojelualueet

Nro	Nimi
1	Vahteristo
2	Korttionmäen lehmusalueet
3	Epranoja
4	Pojansillan lehmusalue
5	Kolisevanmaa
6	Hirvijärven Lintunokan lehmusalue
7	Hirvijärven Suntinniemen jalopuumetsikkö
8	Hirvijärven Keinusaaren lehmusalue
9	Kannistonmetsän luonnonsuojelualue
10	MiikaRock
11	Vatsia
12	Hatlamminsuo ja Hatlamminmäki
13	Pojansilta

Uudet luonnonsuojelualueet

Nro	Nimi
14	Arolampi
~~15~~	~~Suolijärven pohjoisrannan rauhoittamattomat osat~~
~~16~~	~~Paalijoen kanjoni~~

Arvokkaat geologinen muodostumat

Nro	Nimi
17	Usminkallio-Paalijoen kalliot
18	Mikkolankallio
19	Kavonkallio
20	Mustikkamäki
21	Hiirenkallio
22	Siivosenharju

KULTTUURIYMPÄRISTÖN VAALIMINEN

Merkinnät, joihin viitataan pääkartan määräyksissä.
Teemakartta on oikeusvaikutteinen näiltä osin.

RKY1

VALTAKUNNALLISESTI ARVOKAS RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ
Aluetta koskevissa toimenpiteissä, alueen tarkemmassa suunnittelussa tai kaavojen ajanmukaisuutta arvioitaessa on otettava huomioon kulttuurihistoriallisen rakennetun ympäristön kokonaisuus, ominaispiirteet ja identiteetti. Kulttuuriympäristön rakennus- ja aluekohtaiset arvot on kuvattu Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009) -inventoinnissa (Museovirasto 2009). Aluerajauksen tulkinta tarkentuu tarkemman suunnittelun yhteydessä tai rakennetun ympäristön selvityksen päivitystä laadittaessa. Aluetta tai kohdetta koskevissa toimenpiteissä on kuultava museoviranomaista.

10

MAAKUNNALLISESTI ARVOKAS RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ
Aluetta koskevissa toimenpiteissä, alueen tarkemmassa suunnittelussa tai kaavojen ajanmukaisuutta arvioitaessa on otettava huomioon kulttuurihistoriallisen rakennetun ympäristön kokonaisuus, ominaispiirteet ja identiteetti. Kulttuuriympäristön rakennus- ja aluekohtaiset arvot on kuvattu Rakennettu Häme -julkaisussa (Hämeen liitto 2003). Aluerajauksen tulkinta tarkentuu tarkemman suunnittelun yhteydessä tai rakennetun ympäristön selvityksen päivitystä laadittaessa. Aluetta tai kohdetta koskevissa toimenpiteissä on kuultava museoviranomaista.

SM 005

MUINAISMUISTOKOHDE
Muinaismuistolain (295/1963) rauhoittama kiinteä muinaisjäännös. Kohteen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Kohdetta koskevat maankäyttösuunnitelmat on toimitettava Museovirastoon lausuntoa varten. Numerointi viittaa kaavaselostuksessa esitettyyn kohdeluetteloon.

MAAKUNNALLISESTI ARVOKAS MAISEMA-ALUE
Suunnittelussa on otettava huomioon arvokkaan maisema-alueen kokonaisuus, ominaispiirteet ja identiteetti.

SILMÄKENEVAN MUINAISJÄRVI

KUNTARAJA

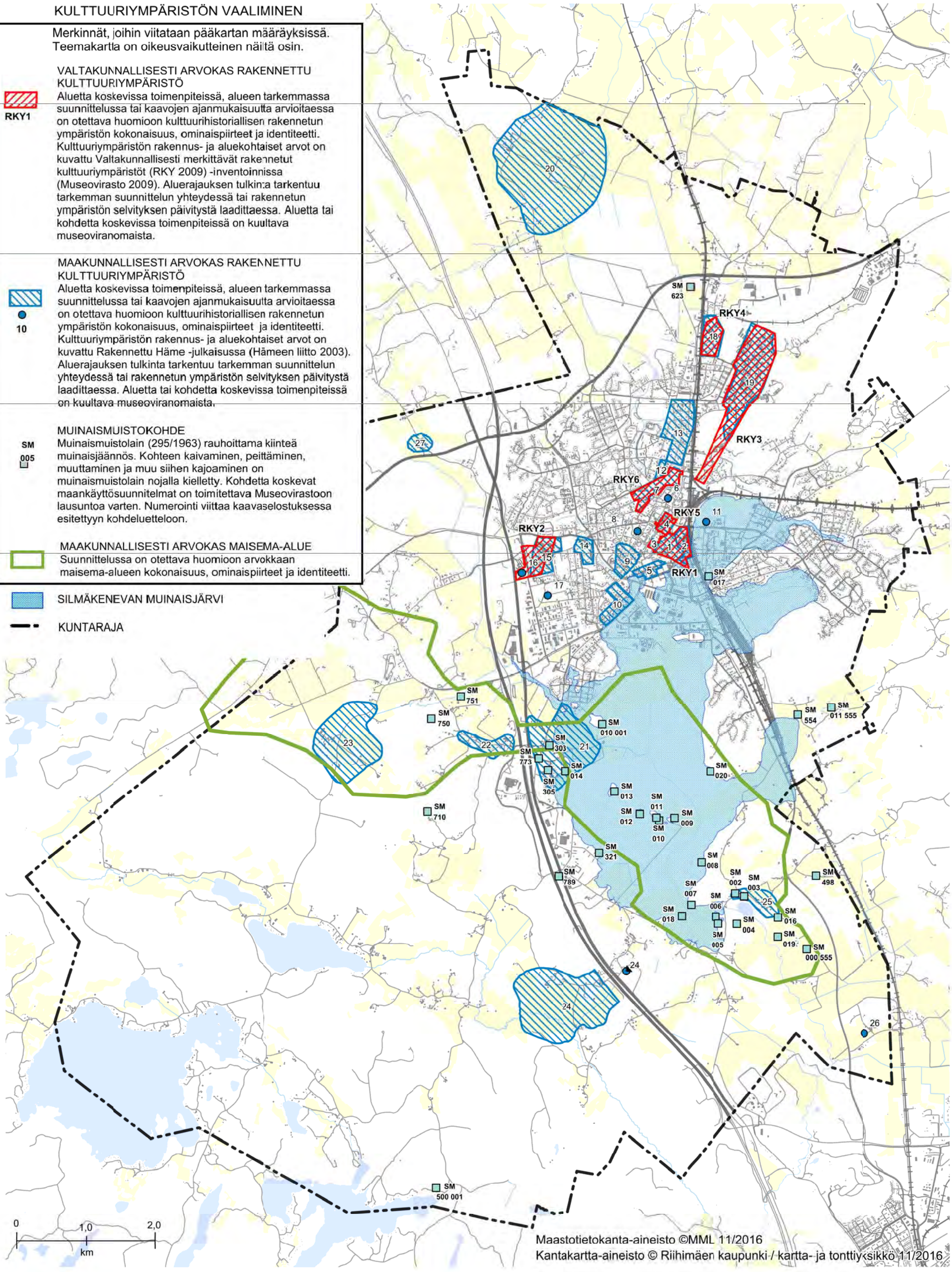

KULTTUURIYMPÄRISTÖN VAALIMINEN

KOHDELUETTELOT

Erityislainsäädännön nojalla suojeltujen rakennusten ja kiinteiden muinaismuistojen osalta on tarkistettava ajantasainen tilanne.

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (Lähde:Museovirasto 2009)

RKY1	Riihimäen asema ja rautatienpuisto
RKY2	Riihimäen keskusliikekatu
RKY3	Riihimäen Lasin tehdasalue
RKY4	Riihimäen kasarmialue
RKY5	Riihimäen vankila
RKY6	Riihimäen urheilupuisto

Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet
Lähde: Kanta-Hämeen maisemainventointi 2016, ehdotus (Hämeen liitto)
Kormun-Vantaanjoen kulttuurimaisemat

Silmäkenevan muinaisjärvi
Lähde: Riihimäen maisemaselvitys. Riihimäen kaupunki, Tekninen keskus, Kaavoitusyksikkö. 31.1.2013.

Maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt
(Lähde Rakennettu Häme 2003, Hämeen liitto)
numerointi viittaa selvitykseen

1	Rautatienpuisto ja Maantienvarsi
2	Riihimäen rautatieasema, VR:n veturitallit, konepaja, Turun kasarmi
3	Riihimäen kirkko
4	Hämeenkadun, Kauppakadun ja Keskuskadun liikerakennukset
5	Paloheimonkadun katunäkymä
6	Allinna, Koulukatu 14
7	Vesilinna ja urheilupuisto, Salpausseläntie 11
8	Kansalaisopisto, Puistikko 5
9	Koivistonmäki, III kaupunginosa
10	Hirsimäen eteläosan pientaloalue
11	Työväentalomuseo, Peltosaari
12	Asevelitalot, Aseveljentie 9-25
13	Petsamon ja Juppalan pientaloalueet
14	Sako Oy:n teollisuusalue
15	Riihimäen Lasin alue ja Hyttikortteli
16	Suomen lasimuseo
17	Kappelikirkko, hautausmaa
18	Riihimäen keskusvankila
19	Riihimäen varuskunta-alue
20	Riihiviidan kartano ja kulttuurimaisema, Ryttylä
21	Herajoen kylä ja kulttuurimaisema
22	Herajoen työväentalon ympäristö
23	Hiivolan kulttuurimaisema
24	Isolan kartano ja kulttuurimaisema, Arolampi
25	Arolammin kylä
26	Rauhasaari, Arolampi
27	Pitkäsenkulma

Muinaismuistokohteet
Lähde: Museoviraston paikkatietoaineisto 11/2016

Nro	Nimi	Muinaisjäännös-tunnus
001	Suolijärvi Kypärlahti	694500001
002	Pirttilä 1	694010002
003	Pirttilä 2	694010003
004	Hautapelto N	694010004
005	Kynnys 1	694010005
006	Kynnys 2	694010006
007	Sinivuokkoniemi A-E	694010007
008	Silmäkeneva E A - E	694010008
009	Silmäkenevan saari 1 A-C	694010009
010	Silmäkenevan saari 2 A - C	694010010
011	Silmäkenevan saari 3 A-C	694010011
012	Silmäkenevan saari 4 A - C	694010012
013	Silmäkenevan saari 5 A-B	694010013
014	Parma S	694010014
016	Kavonkallio	694010016
017	Szolnokinpuisto	694010017
018	Perttula	694010018
019	Jusula	694010019
020	Pietilä 1	694010020
303	Herajoki Parmala	1000011303
305	Herajoki Mäkelä	1000011305
321	Lähdekorpi	1000003321
498	Toivola	1000000498
554	Vahteristo	1000011554
000555	Jusula S	1000000555
623	Sammalisto	1000014623
750	Hiirenkallio	1000008750
751	Epranoja	1000008751
769	Takala	1000026769
773	Lastenkoti	1000026773
789	Retkiojantie-Kynttilätie	1000019789
010001	Penninmäki	694010001
011555	Uusi-Keipilä 1	1000011555